

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Elina Mäkipelkola

Luotonanto arvonlisäverotuksessa

Laskentatoimen ja rahoituksen
akateeminen yksikkö
Pro gradu -tutkielma
Talousoikeus

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Elina Mäkipelkola	
Tutkielman nimi:	Luotonanto arvonlisäverotuksessa	
Tutkinto:	Kauppatieteiden maisteri	
Oppiaine:	Talousoikeus	
Työn ohjaaja:	Tiina Ruohola	
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä: 89

TIIVISTELMÄ:

Tässä tutkielmassa tarkastellaan luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä arvonlisäverotuksessa. Luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen ovat arvonlisäverodirektiivin perusteella arvonlisäverosta vapautettuja rahoituspalveluja. Arvonlisäverodirektiivin säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä arvonlisäverolailla. Arvonlisäverodirektiivin ja arvonlisäverolain sanamuodot kuitenkin eroavat toisistaan, mikä on tuonut haasteita luotonannon ja muun rahoituksen järjestämisen määrittelyyn.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen on määritelty arvonlisäverolaissa ja arvonlisäverodirektiivissä sekä millä perusteilla luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen katsotaan arvonlisäverottomiksi palveluiksi oikeuskäytännön ja muiden oikeuslähteiden perusteella.

Tutkimus on oikeusdogmaattinen, ja sen tarkoituksena on systematisoida ja tulkita voimassa olevaa oikeutta. Lähdemateriaalina tutkielmassa on käytetty Euroopan unionin arvonlisäverodirektiiviä (2006/112/EY), neuvoston täytäntöönpanoasetusta 282/2011, Suomen arvonlisäverolakia (1501/1993), hallituksen esitystä arvonlisäverolaiksi (HE 88/1993) sekä Euroopan unionin tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja.

Tutkimuksen perusteella keskeinen johtopäätös on, että luotonanto on EU-oikeuden itsenäinen käsite, joka on muotoutunut unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella. Luotonannon arvonlisäverokohtelu määräytyy palvelun taloudellisen sisällön perusteella, ei muodollisten seikkojen perusteella. Luotonantona pidetään järjestelyjä, joissa annetaan pääomaa vastapuolen käyttöön vastiketta vastaan määrääjäksi ja jossa luottoriskin kantaa palvelun tarjoaja. Muuna rahoituksen järjestämisenä ja luottojen välityksenä pidetään palveluja, joissa välitetään tai järjestetään rahoitusta kolmannen tahon toimesta. Palvelun tulee muodostaa itsenäinen taloudellinen kokonaisuus, jonka päämääränä on rahoituksen hankkiminen.

AVAINSANAT: Arvonlisävero, arvonlisäverolaki, arvonlisäverodirektiivi, rahoituspalvelut, luotonanto, muu rahoituksen järjestäminen

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Johdatus tutkimusaiheeseen	6
1.2	Tutkimusongelma ja aiheen rajaus	8
1.3	Tutkimusmetodi, tutkielman rakenne ja lähdemateriaali	9
2	Euroopan unionin oikeus ja arvonlisäverotus	11
2.1	Euroopan unionin oikeus ja oikeuslähteet arvonlisäverotuksen tulkinnassa	11
2.2	Direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä	13
2.3	Direktiivien välitön oikeusvaikutus	14
2.4	Direktiivin tulkintavaikutus	15
3	Verottomat rahoituspalvelut arvonlisäverotuksessa	17
3.1	Arvonlisäverotuksen keskeiset lähtökohdat	17
3.1.1	Verovelvollisuuden ja liiketoiminnan käsitteet arvonlisäverotuksessa	17
3.1.2	Myynnin määritelmä arvonlisäverotuksessa	18
3.1.3	Veron peruste	22
3.1.4	Vähennysoikeus	23
3.1.5	Liittymis- ja jakamisperiaate arvonlisäverotuksessa	24
3.2	Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuus arvonlisäverolaissa ja arvonlisäverodirektiivissä	28
3.2.1	Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuuden lähtökohdat ja vaikutukset	28
3.2.2	Rahoituspalvelujen verottomuus lainsäädännössä ja oikeuskäytännössä	30
3.2.3	Arvonlisäverodirektiivin muutosesitys rahoitus- ja vakuutuspalvelujen osalta	31
3.2.4	Komission uudistushanke koskien rahoitus- ja vakuutuspalveluja	33
3.3	Yhteenvedo verottoman rahoituspalvelun kriteereistä	34
4	Luotonanto arvonlisäverotuksessa	36
4.1	Luotonanto käsitteenä	36
4.2	Luottojen myöntäminen ja välitys arvonlisäverodirektiivin mukaan	38
4.2.1	Luottojen myöntäminen	38
4.2.2	Luottojen välitys	45
4.3	Arvonlisäverolain mukainen luoton myöntö ja muu rahoituksen järjestäminen	49
4.3.1	Luotonmyöntö	51
4.3.2	Muu rahoituksen järjestäminen	61

4.3.3	Arvonlisäverodirektiivin ja arvonlisäverolain erot koskien luottojen myöntöä	78
5	Johtopäätökset	80
	Lähteet	84
	Oikeustapausluettelo	88

Kuvat

Kuva 1. Luottokorttimaksamisen järjestelmän osapuolet

63

Lyhenteet

ALV Arvonlisävero

AVL Arvonlisäverolaki (30.12.1993/1501)

EU Euroopan unioni

EUT Euroopan unionin tuomioistuin

HE Hallituksen esitys

KHO Korkein hallinto-oikeus

KVL Keskusverolautakunta

SEUT Sopimus Euroopan unionin toiminnasta

1 Johdanto

1.1 Johdatus tutkimusaiheeseen

Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, jota suoritetaan valtiolle arvonlisäverolaissa säädetyn mukaisesti. Se on välillinen vero, jonka lopulliseksi maksajaksi on tarkoitettu lopukäyttäjä. Verovelvollinen tavaran myynnistä on tavaran tai palvelun myyjä, joka myös tilittää veron valtiolle.¹ Arvonlisäverolain 1 §:n mukaan arvonlisäveroa suoritetaan liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä sekä Suomessa tapahtuvasta tavaran maahantuonnista ja tavaran yhteisöhankinnasta. Verovelvollisuuteen on tiettyjä laissa mainittuja poikkeuksia.

Arvonlisäverolain 84 §:n mukaan Suomen yleinen verokanta on 25,5 %. Arvonlisäverolain 85 §:ssä säädetään alennetun 14 %:n verokannasta², jonka piiriin kuuluvat muun muassa elintarvikkeet, rehut, ravintola- ja ateriapalvelut, henkilökuljetukset, kirjat, vierassatamatoiminta, lääkkeet, majoituspalvelut, vaipat ja inkontinenssisuojat, pääsy urheilutapahtumiin, urheilu- ja liikuntatuntien tarjoaminen, pääsy teatteriin ja näytöksiin. Arvonlisäverolain 85 a §:n mukaan alennettuun 10 %:n verokannan piiriin kuuluvat fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet.

0 %:n verokannan alaista ovat esimerkiksi tavaran myynti EU-maihin arvonlisäverollisille ostajille ja vienti EU-alueen ulkopuolelle. Kokonaan arvonlisäverosta vapaita ovat muun muassa terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto sekä rahoituspalvelut.

Arvonlisäveron voidaan katsoa olevan luonteeltaan yleinen kulutusvero sekä välillinen vero. Kulutusveroilla tarkoitetaan veroja, joita maksetaan tavaroiden tai palvelujen kulu-
tuksesta. Kulutusvero tarkoittaa myös sitä, että veron maksaa loppuviimein palvelujen ja tavaroiden lopulliset kuluttajat. Kansainvälisessä kaupassa kulutusverot maksetaan siihen valtioon, jossa tavaran tai palvelun lopullinen kulutus tapahtuu, eikä siihen, jossa ne

---

¹ Sirpoma ja Tannila, 2014, s. 19.

² 1.1.2026 alkaen 14 %:n alennettu verokanta laskee 13,5 %:n.

on tuotettu.³ Kulutusverot voidaan jakaa yleisiin ja erityisiin kulutusveroihin. Yleisten kulutusverojen voidaan katsoa kohdistuvan laajaan hyödykejoukkoon, kun taas erityiset kulutusverot kohdistuvat tiettyyn hyödykkeeseen (esimerkiksi autovero)⁴.

Kulutusverot ovat välillisiä veroja. Kulutusverojen välillisyydellä tarkoitetaan, että loppukäyttäjä ei tilitä veroa valtiolle, vaan sen tilittävät tavaroiden ja palvelujen myyjät. Niiden tehtävänä on kerätä vero siirtämällä se tuotteiden ja palvelujen myyntihintoihin. Veroa maksetaan jokaisessa vaihdannan vaiheessa, mutta vero ei kertaannu laajan vähennysoikeuden ansiosta. Vähennysoikeudella tarkoitetaan, että jokainen tavaran tai palvelun tuottaja saa vähentää tilitettävästä verosta sen määrän, joka hänen itse käyttämiinsä tuotantopanoksien ostohintoihin on sisältynyt.⁵

Arvonlisäveroon liittyy olennaisesti veron neutraalisuuden käsite ja veron kertaantumisen estäminen. Käytännössä verotuksen neutraalisuus arvonlisäverotuksessa tarkoittaa, ettei sillä ohjata kuluttajia minkään tietyn tavaran tai palvelun käyttöön, vaan kaikkia tavaroita ja palveluja kohdellaan verotuksen osalta tasapuolisesti. Verotuksen neutraalisuudella voidaan katsoa tarkoitettavan myös, ettei kilpailevia elinkeinonharjoittajia saa asettaa missään suhteessa toisiinsa nähden verotuksellisesti epätasapuoliseen asemaan.⁶

Veron kertaantumisella tarkoitetaan tilanteita, joissa jakeluketjussa on toimija, joka ei voi vähentää ostamiensa tuotantopanoksien hintaan sisältyvää veroa. Tämän seurauksena aiheutuu hyödykkeiden hintoihin piiloveroa. Tämä piilovero johtaa siihen, että verorasitus siirtyy tuotteiden tai palvelujen lopullisiin hintoihin. Arvonlisäverojärjestelmän tavoitteena on poistaa veron kertaantuminen. Tämä on mahdollista toteuttaa vähennysmenettelyn avulla, joka edellyttää laajaa vähennysoikeutta ja laajaa veropohjaa. Veron kertaantumisen estäminen edellyttää kuitenkin, että hankintahintoihin sisältyvä

---

³ Lamppu ja Ruohola, 2023, s. 6.

⁴ HE 88/1993 vp, s. 13.

⁵ Lamppu ja Ruohola, 2023, s. 6.

⁶ Määttä, 2015, s. 30.

arvonlisävero on vähennyskelpoinen. Vero voi kuitenkin kertaantua, mikäli tuotantopanokset on käytetty sellaisilla toimialoilla, joilla arvonlisäverovelvollisuutta on rajoitettu. Käytännössä tämä tarkoittaa, että yritykset, jotka eivät ole arvonlisävelvollisia toiminnastaan, eivät voi vähentää hankkimiensa tuotantopanosten arvonlisäveroja. Tämä aiheuttaa sen, että niiltä osin kuin tuotantopanoksesta maksetun veron vähennysoikeutta on rajoitettu, kertaantuu vero.⁷

1.2 Tutkimusongelma ja aiheen rajaus

Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuus on poikkeus arvonlisäverotuksen yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan liiketoiminnan muodossa tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti on verollista. Arvonlisäverottoman rahoituspalvelun määrittely ei ole yksinkertaista, vaikka arvonlisäverolain 42 §:ssä on määritelty arvonlisäverottomat rahoituspalvelut. Ongelmalliseksi asian tekee se, että pykälä ei määrittele näitä palveluja tarkasti. Tämän lisäksi arvonlisäverodirektiivin ja arvonlisäverolain sanamuoto ei ole täysin yhdenmukainen. Tutkielmassa tarkastellaan arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä arvonlisäverottomana rahoituspalveluna. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millä edellytyksillä luotonanto katsotaan arvonlisäverottomaksi rahoituspalveluksi kansallisen lainsäädännön perusteella. Tutkimuksessa yhdistyy lainopillinen tarkastelu ja oikeuskäytännön analyysi. Tavoitteena on selvittää, millä tavoin lainsäädäntöä on sovellettu käytännössä, ja mitkä ovat olleet ne seikat, jotka ovat ohjanneet verokohtelun määrittelyssä.

Tutkielma pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen on määritelty arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja EU:n arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan?

---

⁷ Juanto ja muut, 2018, s. 13.

2. Millä perusteilla luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen katsotaan arvonsäilyttömäksi palveluksi oikeuskäytännön ja oikeuslähteiden perusteella?

1.3 Tutkimusmetodi, tutkielman rakenne ja lähdemateriaali

Oikeudesta voidaan saada erilaista tietoa eri tutkimusmenetelmien avulla. Menetelmän eli metodin ratkaisee se, mikä on tutkijan tiedonintressi eli millaista tietoa tutkija haluaa selvittää ja miksi.⁸ Tämä tutkimus käsittelee voimassa olevaa oikeutta, joten kyseessä on oikeusdogmaattinen tutkimus. Lainopin tehtävänä on tulkita ja systematisoida. Lainopillisen tutkimuksen tarkoituksena on selventää voimassa olevan oikeuden sisältöä ja sitä, mikä merkitys laista ja muista oikeuslähteistä löytyvällä aineistolla on.⁹

Voimassa olevan oikeuden sisältö tarkoittaa, miten lakia olisi tietyssä tilanteessa tulkittava. Tässä tehtävässään lainoppi esittää kahdenlaisia väitteitä oikeusnormeista: normikannanottoja ja tulkintakannanottoja. Normikannanotot ovat väitteitä siitä, mitkä oikeusnormit ovat voimassa olevaa oikeutta, ja tulkintakannanotossa väitetään jotain tietyn oikeusnormin sisällöstä. Oikeusnormin käsitteen ymmärtäminen on tärkeää, koska sillä on olennainen merkitys lainopin keskeisimpään menetelmään, joka on tulkinta. Tämä selventää myös, miksi normikannanotto on pääsääntöisesti myös aina tulkintakannanotto.¹⁰

Tutkimuskohteena lainopissa ovat oikeusnormit ja materiaalina oikeusnormilauseet. Tulkinta välittää oikeusnormilauseetta ja oikeusnormin sisältöä. Täten lainopin tehtävänä on tutkia tulkintakannanotoissaan oikeusnormilauseen sisältöä. Lainoppi esittää oikeusnormin merkityssisällöstä tulkintakannanoton ja samalla normikannanoton siitä, että kyseessä oleva oikeusnormi kuuluu voimassa olevaan oikeuteen. Lainoppi keskittyy oikeuslähteiden tutkimisen lisäksi oikeusperiaatteisiin. Lainopin tehtävänä on siten

---

⁸ Rautiainen ja muut, 2023, s. 30.

⁹ Hirvonen, 2011, s. 21–23.

¹⁰ Hirvonen, 2011, s. 23.

oikeusperiaatteiden punninta ja yhteensovittaminen. Tämä edellyttää aina myös oikeusnormien tulkintaa, mikä tarkoittaa, että lainoppi tuottaa myös punnintakannanottoja, joihin sisältyy tulkintakannanotto.¹¹

Tässä tutkielmassa tutkitaan voimassa olevaa oikeuskäytäntöä analysoimalla korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja ja Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksiä siitä, mikä oikeuskäytännössä on tulkittu arvonlisäverottomaksi luotonannoksi ja muuksi rahoituksen järjestämiseksi. Tutkielma rakentuu viidestä luvusta. Tutkielman ensimmäinen luku on johdatus tutkimusaiheeseen. Toisessa luvussa käsitellään Euroopan unionin oikeuden suhdetta Suomen arvonlisäverotukseen ja arvonlisäverolain tulkintaan. Kolmannessa luvussa käsitellään tutkimuksen kannalta tärkeitä arvonlisäverotukseen liittyviä käsitteitä ja määritelmiä sekä rahoituspalvelujen asemaa arvonlisäverotuksessa. Neljännessä luvussa keskitytään määrittelemään luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä arvonlisäverolain ja arvonlisäverodirektiivin näkökulmasta. Tämän lisäksi neljäs luku käsittelee luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä Euroopan unionin tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen valossa. Neljännen luvun tarkoituksena on avata ja analysoida kyseisiä ratkaisuja siitä näkökulmasta, millä perustein kyseinen tapaus on ollut arvonlisäverotonta rahoituspalvelua tai millä perustein se ei sitä ole ollut. Viides luku käsittelee tutkimuksessa tehtyjä johtopäätöksiä.

Lähdemateriaalina tässä tutkielmassa on käytetty korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja, Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioita, arvonlisäverolakia, lainvalmisteluaineistoa, Verohallinnon syventävää vero-ohjetta ja oikeuskirjallisuutta.

---

¹¹ Määttä, 2024, s. 5–6.

2 Euroopan unionin oikeus ja arvonlisäverotus

2.1 Euroopan unionin oikeus ja oikeuslähteet arvonlisäverotuksen tulokinnassa

Useiden yleisten oikeusperiaatteiden ohjatessa EU-oikeuden soveltamista jäsenvaltioissa muodostavat periaatteet perustan EU:n oikeusjärjestykselle ja sen suhteelle kansalliseen lainsäädäntöön. Euroopan unionin oikeusjärjestelmän muodostaessa itsenäisen ja erityisen oikeusjärjestelmän väistyy kansallinen lainsäädäntö, mikäli se on ristiriidassa Eurooppa-oikeuden säännöksen kanssa.¹² Tässä on kyse ensisijaisuusperiaatteesta, joka on syntynyt EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisukäytännöllä.¹³ Ensisijaisuusperiaatteen mukaisesti EU:n perustamissopimuksen tai EU:n toimielinten antaman säännön tultua voimaan estää se siihen nähden ristiriidassa olevan kansallisen säännöksen soveltamisen. Tämä johtaa yleensä siihen, että jäsenvaltiot muuttavat lakinsa vastaamaan EU-oikeutta.¹⁴

Ensisijaisuus periaatteen lisäksi EU-oikeuden soveltamista ohjaa Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT). 4 artiklan 3 kohdan mukainen lojaliteettivelvoite tarkoittaa, että jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään. Lojaliteettiperiaate voidaan jakaa sen luonteen mukaisesti positiiviseen ja negatiiviseen luonteeseen. Positiivisen lojaliteettivelvoitteen mukaan tulee jäsenvaltioiden toteuttaa kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, joilla varmistetaan perussopimuksista tai unionin toimielinten säädöksistä johtuva velvoitteiden täyttäminen. Negatiivisen luonteen mukainen lojaliteettivelvoite tarkoittaa, että jäsenvaltion tulee pidättäytyä kaikista niistä toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa unionin tavoitteiden toteutumisen.¹⁵

---

¹² Hokkanen, 2013, s. 11.

¹³ C-6/64, Flaminio Costa v Enel, EU:C:1964:66.

¹⁴ Raitio, 2016, s. 233–234.

¹⁵ Määttä, 2014, s. 183.

Oikeuslähteet ovat lähteitä, joita käytetään oikeudellisen kysymyksen ratkaisun perusteissa. Euroopan unionin oikeuden oikeuslähteet voidaan jakaa primäärioikeuteen ja sekundäärioikeuteen.¹⁶ Hierarkkisesti ylimpinä normeina pidetään primäärioikeuteen kuuluvia oikeuslähteitä, sillä EU:n tuomioistuin pitää niitä valtiosääntöisinä.¹⁷

Primäärioikeuteen luetaan EU:n perustamissopimukset liitteineen ja pöytäkirjoineen sekä niihin tulleet lisäykset ja muutokset. Primäärioikeuteen luetaan kuuluvaksi lisäksi yhteisön yleiset oikeusperiaatteet. Arvonlisäverotuksen näkökulmasta primäärioikeus sisältyy EU:n perustamissopimuksen 90 ja 91 artikloihin koskien veronsyrjintää sekä 93 artiklaa koskevaan valtuutuslainsäädäntöön.¹⁸ Sekundääri- eli johdettuun oikeuteen luetaan yhteisön toimielinten perussopimusten nojalla antamat säädökset. Näihin säädöksiin luetaan direktiivit, asetukset, päätökset, suositukset ja lausunnot.¹⁹ Direktiivien tarkoituksena on luoda kehys sille, millä tavoin jäsenvaltion tulisi saattaa direktiivin tavoite voimaan kansallisessa lainsäädännössä. Direktiivit voidaan laittaa täytäntöön eri tavoin jäsenvaltioissa, mutta ne eivät saa olla ristiriidassa EU-oikeuden kanssa.²⁰

Asetukset ovat pakottavia, ja ne tulevat voimaan jokaisessa jäsenvaltiossa sellaisenaan, eikä niistä voida poiketa. Arvonlisäverotuksen osalta tärkein asetus on Neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 282/2011 yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä.²¹

Päätöksillä viitataan yksittäistapauksiin, ja ne sitovat niitä, joille päätös on annettu. Suositukset ja lausunnot eivät ole jäsenvaltioita sitovia. Niillä voidaan kuitenkin nähdä olevan ohjaavaa vaikutusta niiden kohteena olevalle taholle tai tulevaisuudessa säädöksen tai ratkaisun sisältöön.²²

---

¹⁶ Myrsky & Ossa, 2008, s. 22.

¹⁷ Rother, 2003, s. 82.

¹⁸ Rother, 2003, s. 82.

¹⁹ Rother, 2003, s. 86.

²⁰ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 4.

²¹ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 5.

²² Rother, 2003, s. 89–90.

2.2 Direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä

Euroopan unionissa on otettu käyttöön yhteinen arvonlisäverojärjestelmä, jonka tarkoituksena on ollut harmonisoida arvonlisäverotus unionin sisällä. Suomen unioniin liittymisen yhtenä edellytyksenä oli arvonlisäverojärjestelmän omaksuminen. Harmonisointi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (SEUT) ja tarkemmin sen 113 artiklaan. Harmonisoinnin perusedirektiivinä on neuvoston 1977 annettu kuudes direktiivi 777/388/ETY. Tämä direktiivi on sittemmin korvattu uudella arvonlisäverodirektiivillä 2006/112/EY, joka tuli voimaan vuonna 2007. Uuden arvonlisäverodirektiivin tarkoituksena oli selkeyttää sen säännöksiä ja rakennetta.²³ Suomessa arvonlisäverodirektiivi on saatettu voimaan arvonlisäverolailla.

Arvonlisäverojärjestelmän tarkoituksena on ollut yhtenäistää liikevaihtoverojärjestelmä jäsenvaltioissa sellaiseksi, ettei se vääristä kilpailun edellytyksiä eikä vaikeuta tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta. Arvonlisäverojärjestelmän avulla pyritään poistamaan tekijöitä, jotka voisivat vääristää kilpailun edellytyksiä niin kansallisella kuin yhteisöllisellä tasolla. Sen tarkoituksena on saada aikaan kilpailun tasapuolisuus kohdistamalla samanlaisiin tavaroihin ja palveluihin samansuuruinen vero riippumatta tuotanto- ja jakeluketjun pituudesta.²⁴

Neuvoston direktiivissä yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä määritellään arvonlisäverodirektiivin soveltamisala, verovelvolliset, verolliset liiketoimet, verollisten liiketoimien paikat, verotettava tapahtuma ja verosaatavan syntyminen, veron peruste, verokannat, vapautukset, vähennykset sekä verovelvollisten ja tiettyjen henkilöiden, jotka eivät ole verovelvollisia, velvollisuudet. Lisäksi arvonlisäverodirektiivi pitää sisällään erityisjärjestelyt ja poikkeukset.

---

²³ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 4.

²⁴ EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1.

2.3 Direktiivien välitön oikeusvaikutus

Kuten aiemmin on tullut ilmi, luetaan direktiivit sekundäärioikeuteen, joten ne eivät ole kaikilta osin jäsenvaltioita velvoittavia, vaan jäsenvaltiot implementoivat direktiivin kansalliseen lainsäädäntöönsä. Kansallinen lainsäädäntö ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa direktiivien sisällön kanssa, vaikka osa direktiivin sisällöstä onkin vapaaehtoisesti toteutettavaa.²⁵ Arvonlisäverodirektiivi sitoo jäsenvaltioita ja velvoittaa ne saavuttamaan arvonlisäverodirektiivin päämäärän, kuitenkin niin, että jäsenvaltiot voivat valita itse keinot niiden toteuttamiseen. Arvonlisäverodirektiivin kohdalla kuitenkin arvonlisäverodirektiivi sisältää niin yksityiskohtaisia säännöksiä, että jäsenvaltioiden liikkumavara on ollut hyvin rajallinen. Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) arvonlisäverotuksesta antamat useat sadat ratkaisut koskien arvonlisäverodirektiivin tulkintaa kertovat siitä, kuinka vaikeaa arvonlisäverodirektiivin implementointi ja tulkinta on.²⁶

Arvonlisäverodirektiivissä on niin pakottavia kuin harkintavaltaa sisältäviä artikloja. Harkintavallalla tarkoitetaan, että jäsenvaltiolla on mahdollisuus itse päättää tapa, jolla tavoite toteutetaan. Tästä kuitenkin voi seurata se, että mikäli vapaaehtoista säännöstä ei ole implementoitu kansalliseen lainsäädäntöön tai direktiivin säännökset ja kansalliset säännökset eivät vastaa toisiaan, ei jäsenvaltio voi vedota yksityistä vastaan siinä tapauksessa, että direktiiviä ei ole pantu täytäntöön asianmukaisesti.²⁷ Tämä tarkoittaa käytännössä, että arvonlisäverodirektiivi voi tulla sovellettavaksi ainoastaan verovelvollisen hyväksi. Mikäli valtio ei ole implementoinut direktiiviä kansalliseen lainsäädäntöön, ei jäsenvaltio voi vaatia myöskään arvonlisäverodirektiivin noudattamista.²⁸

---

²⁵ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 4.

²⁶ Hokkanen, 2013, s. 15.

²⁷ Äärilä, 2020, s. 578.

²⁸ Hokkanen, 2013, s. 22.

Direktiivi itsessään ei voi saada välitöntä oikeusvaikutusta, vaan välittömän oikeusvaikutuksen voi saada direktiivin yksittäinen säännös. Välittömän oikeusvaikutuksen edellytyksenä on, että direktiivin täytäntöönpano-aika on päättynyt.²⁹ Välitön oikeusvaikutus asettaa edellytykseksi lisäksi sen, että säännös velvoittaa jäsenvaltiota, on ehdoton ja riittävän täsmällinen. Mikäli jäsenvaltioille on annettu mahdollisuus soveltaa direktiivin säännöstä vapaaehtoisesti tai valita eri vaihtoehtojen välillä, eivät nämä saa välitöntä oikeusvaikutusta. Mikäli direktiiviin säännös ei ole riittävän täsmällinen ja yksiselitteinen, niin tällaisissa tulkinnallisissa tilanteissa voidaan pyytää Euroopan unionin tuomioistuinten ennakkoratkaisupyynnönä siitä, miten säännöstä tulisi tulkita. Tavallisesti välitön oikeusvaikutus myönnetään direktiivin säännöksille, joiden täsmällisyys perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksiin.³⁰

1.10.2024 voimaan tulleessa uudistuksessa säädettiin, että osa ennakkoratkaisutoimivalta siirtyy Euroopan unionin yleiselle tuomioistuimelle. Uudistuksen myötä ennakkoratkaisupyynnöt, jotka liittyvät yhteiseen arvonlisäverojärjestelmään, valmisteverotukseen, tullikoodeksiin, tavaroiden tariffiluokitteluun, matkustajille annettavaan korvaukseen ja apuun kuljetushäiriötilanteissa sekä kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään, ratkaistaan Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa.³¹

2.4 Direktiivin tulkintavaikutus

Direktiivin tulkintavaikutus perustuu jäsenmaiden lojaliteettivelvollisuuteen, joka ilmenee Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklasta (SEUT 4). Direktiivin tulkintavaikutus tarkoittaa, että kansallisen oikeuslaitoksen tulee tulkita direktiivin sisältöä sen tavoitteen ja sanamuodon mukaisesti. Tulkintavaihtoehtoista on valittava se, joka vastaa direktiivin tavoitetta ja sisältöä parhaiten. Direktiivin tulkintavaikutuksen mukaista

---

²⁹ Anttila ja muut, 2024, luku 3.

³⁰ Anttila ja muut, 2024, luku 3.

³¹ Euroopan unionin tuomioistuin, 2024, lehdistötiedote nro 125/24.

tulkintaa voidaan pääsääntöisesti hakea kansallisen lainsäädännön valmisteluasiakirjoista, joissa on selitettynä yksittäisen säännöksen täytäntöönpanon tarkoitus. Toisin kuin direktiivin välitöntä oikeusvaikutusta, direktiivin tulkintavaikutusta voidaan soveltaa myös yksityiselle epäedullisesti.³²

Arvonlisäverolain tulkinnan osalta EU:n oikeuskäytäntö on ohjannut vahvasti kotimaista oikeuskäytäntöä. Tältä osin voidaan esimerkiksi mainita, että verovapautukset ovat EU-oikeuden itsenäisiä käsitteitä, joille on annettava EU-oikeuteen perustuva määritelmä. EU-käytännössä on katsottu, että verosta vapautettujen tavaroiden luovutukseen ja palvelujen määrittelyyn käytettyä sanamuotoa on tulkittava suppeasti, sillä tämä on poikkeus siihen pääsääntöön, että jokaisesta verovelvollisen tässä ominaisuudessa vastikkeellisesti suorittamasta palvelusta peritään arvonlisäveroa. Alennettuja verokantoja koskevia poikkeuksia on taas tulkittava niin pitkälle kuin mahdollista unionin oikeuden mukaisesti.³³

Oikeuskäytännössä on ollut myös tilanteita, joissa kansallisessa arvonlisäverolainsäädännössä ei ole ollut säännöstä, jota arvonlisäverodirektiivi tai oikeuskäytäntö olisi voinut syrjäyttää. Tämän vuoksi tulkintavaikutus konkretisoitui siten, että arvonlisäverodirektiivin tulkintavaikutus täydensi kansallista arvonlisäverolainsäädäntöä. Toisena esimerkkinä voidaan esittää tilanne, jossa arvonlisäverolain säännöksistä ei käynyt selkeästi ilmi, miten verokohtelun pitäisi määräytyä, mutta arvonlisäverodirektiivissä asia oli säädetty yksiselitteisesti. Tässä yhteydessä on painotettu, että tulkinnassa tulee huomioida arvonlisäverodirektiiviin sanamuodon lisäksi myös sen tavoitteet. Arvonlisäverotuksessa verovapautusten suppeasta tulkinnasta huolimatta poikkeussääntöä ei tulisi tulkita siten, että vapautusten määrittelyä käytettyä sanamuotoa pitäisi tulkita siinä suhteessa rajoittavasti, että vapautukset menettäisivät tavoitellut vaikutukset.³⁴

---

³² Anttila ja muut, 2024, luku 3.

³³ Määttä, 2014, s. 212.

³⁴ Määttä, 2014, s. 215–216.

3 Verottomat rahoituspalvelut arvonlisäverotuksessa

3.1 Arvonlisäverotuksen keskeiset lähtökohdat

3.1.1 Verovelvollisuuden ja liiketoiminnan käsitteet arvonlisäverotuksessa

Arvonlisäverolain 1 §:n mukaan arvonlisäveroa suoritetaan pääsääntöisesti liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavarán ja palvelun myynnistä. Arvonlisäverolaki ei sisällä määritelmää siitä, mitä tarkoitetaan liiketoiminnan muodossa toimimisella. Hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi on kuitenkin todettu, että liiketoiminnan muodossa tapahtuvana voidaan pitää sellaista toimintaa, joka on jatkuvaa ansiotarkoituksessa tapahtuvaa, ulospäin suuntautuvaa ja itsenäistä toimintaa, joka sisältää tavanomaisen yrittäjäriskin. Neutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi liiketoiminnan muoto -käsitettä tulkitaan laajasti.³⁵

Arvonlisäverovelvollinen on arvonlisäverolain 2 §:n mukaan tavarán tai palvelun myyjä, joka on velvollinen tilittämään veron edelleen valtiolle. Verovelvollisuus koskee kaikkia yrityksiä riippumatta niiden muodosta, mukaan lukien niin elinkeinonharjoittajat, yhtymät kuin julkisyhteisötkin.³⁶ Yritykset, jotka harjoittavat nollaverokannan alaista myyntiä tai vientikauppaa, eivät tilitä myynnistään veroa, mutta voivat silti saada palautuksena hankintoihinsa sisältyvän arvonlisäveron.³⁷

Arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 a kohdan mukaan arvonlisäveroa on suoritettava verovelvollisen tässä ominaisuudessa jäsenvaltion alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta. Arvonlisäverodirektiivissä ei mainita liiketoiminnan muoto -käsitettä lainkaan, vaan arvonlisäverodirektiivissä puhutaan vastikkeellisesta toiminnasta. Verovelvollisen määritelmä löytyy arvonlisäverodirektiivin 9 artiklan 1 kohdasta,

---

³⁵ HE 88/1993 vp, s. 42.

³⁶ HE 88/1993 vp, s. 42.

³⁷ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 9.

jossa se määritellään seuraavasti: Verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti missä tahansa harjoittaa liiketoimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta. Liiketoimintana pidetään kaikkea tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittamaa toimintaa, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Liiketoimintana pidetään erityisesti aineellisen tai aineetoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.³⁸

Arvonlisäverolaissa ja direktiivissä käytetyillä käsitteillä on edellä esitetyn mukaisesti eroavaisuuksia, mutta direktiiviin tulkintavaikutuksen vuoksi ei kuitenkaan nähdä arvonlisäverolain olevan ristiriidassa direktiivin kanssa. Ero ilmenee siten, että arvonlisäverolain mukaan verovelvollinen on myyjä, joka maksaa veron valtiolle myynnistään. Direktiivin mukaan verovelvollinen tarkoittaa kaikkia, jotka harjoittavat itsenäisesti taloudellista toimintaa, vaikka toiminta olisi vapautettu verosta.³⁹

Arvonlisäverotuksessa toiminnan verollisuuden osalta ei ole ratkaisevaa, täytyvätkö edellä esitetyt tunnusmerkit. Ratkaisevana sen sijaan voidaan pitää sitä, että toiminta tapahtuu osana taloudellista ympäristöä ja sillä on taloudellinen tarkoitus. Tämä tulkinta on nähtävissä oikeuskäytännöstä⁴⁰, jossa direktiivin laaja verovelvollisuuskäsite kattaa kaiken vastikkeellisen liiketoiminnan riippumatta sen tuloksellisuudesta.⁴¹

3.1.2 Myynnin määritelmä arvonlisäverotuksessa

Arvonlisäverotuksessa tavarana pidetään aineellista esinettä, johon luetaan sekä irtaimet esineet että kiinteistöt. Tavarana pidetään lisäksi sähköä, kaasua, lämpöä, kylmyyttä sekä niihin verrattavissa olevia energiahyödykkeitä. Palveluna puolestaan pidetään kaikkia muita hyödykkeitä kuin tavaroita, joita voidaan myydä liiketoiminnan muodossa.⁴²

---

³⁸ EUVL L 347, 11.12.2006, s. 11.

³⁹ Äärilä, 2020, s. 579–580.

⁴⁰ Ks. esim. KHO 25.2.1999 T 312; KHO 2021:20.

⁴¹ Lamppu ja Ruohola, 2023, s. 12.

⁴² AVL 17 §, HE 88/1993 vp, s. 19.

Palveluna pidetään lisäksi erilaisia oikeuksia ja velvollisuutta olla tekemättä jotain tai jonkun muun toiminnan hyväksymistä⁴³. Näillä tavarana ja palvelun käsitteillä on merkitystä sen kannalta, milloin katsotaan olevan kyseessä tavarana tai palvelun myynti arvonlisäverotuksen näkökulmasta. Mikäli hyödyke katsotaan tavaraksi tai palveluksi arvonlisäverotuksessa, kuuluu sen myynti pääsääntöisesti lain soveltamisalan piiriin. Lain soveltamisalaan kuuluvista myynneistä kuitenkin voidaan erottaa verolliset myynnit ja myynnit, jotka on säädetty arvonlisäverolaissa verottomiksi.

Tavarana ja palvelun määrittely sisältää myös arvioinnin siitä, onko useasta tavarasta tai palvelusta tai molemmista koostuvassa liiketoimessa kyse yhtenäisenä pidettävästä liiketoimesta vai kahdesta tai useammasta itsenäisestä liiketoimesta. Tässä jaottelussa on kyse pääsuoritteesta ja sivusuoritteesta sekä jakamis- ja liittymisperiaatteesta.⁴⁴ Arvio siitä, pidetäänkö jotain suoritetta pää- tai sivusuoritteena, tehdään taloudellisen todellisuuden ja keskimääräisen kuluttajan näkökulmasta huomioiden kaikki liiketoimen olosuhteet ja luonteenomaiset tekijät. Lähtökohtaisesti arvonlisäverojärjestelmässä jokaista tavarana luovutusta ja palvelun suoritusta on pidettävä erillisenä ja itsenäisenä. Kuitenkin keinotekoista pilkkomista on vältettävä silloin, kun osatekijät muodostavat jakamattoman taloudellisen kokonaisuuden.⁴⁵

Kun arvonlisäverolain soveltamisala perustuu pääasiallisesti tavarana tai palvelun myyntiin, myynnin määrittely arvonlisäverotuksen kontekstissa on yhtä tärkeää kuin edellä määritellyt tavarana ja palvelun käsitteet. Määrittely on tärkeää, jotta voidaan perustaa näkemys sille, kuuluuko myynti soveltamisalan piiriin vai ei. Arvonlisäverolain 18 §:ssä myynti jaetaan tavaroiden ja palvelujen luovutukseen. Tavarana myynnillä tarkoitetaan omistusoikeuden vastikkeellista luovuttamista, kun taas palvelun myynnillä tarkoitetaan palvelun suorittamista tai muuta luovuttamista vastiketta vastaan. Määritelmälle löytyy vastaava lähtökohta arvonlisäverodirektiivin 14 artiklasta, jossa määritellään tavaroiden

---

⁴³ Ahopelto ja muut, 2024, s. 127.

⁴⁴ ks. liittymis- ja jakamisperiaatteesta 3.1.5.

⁴⁵ Rother, 2003, s. 178.

luovutus, ja 24–26 artikloista, joissa määritellään palvelujen suoritus ja mitä pidetään palveluina.

Lain ja direktiivin määritelmistä ilmenee, että myynti edellyttää vastikkeellisuutta. Vastikkeellisuuden vaatimus arvonlisäverotuksessa edellyttää suoraa ja välitöntä yhteyttä.⁴⁶ Välittömän yhteyden vaatimus on peräisin EUT:n tuomiosta *C-154/80, Coöpertieve Aardappelenbewaarpplaats*⁴⁷. Tämän jälkeen kyseisiä kriteerejä on käsitelty muun muassa tuomiossa *C-16/93, R.J.Tolsma*,⁴⁸ jossa katusoittajan soittamisen yhteydessä keräämän rahan ei katsottu olevan palvelun suorittamista vastiketta vastaan, koska ohikulkijoilla ei ollut velvollisuutta maksaa soittamisesta. Palvelun katsotaan kuuluvan arvonlisäverotuksen piiriin, mikäli palvelulla ja siitä maksetulla korvauksella voidaan katsoa olevan suora ja välitön yhteys.⁴⁹ Tällä tarkoitetaan, että palvelun antajan ja saajan välillä on oltava oikeussuhde, jossa vastike maksetaan nimenomaisesti palvelun suorittamisen perusteella, ja vastikkeen tulee vastata tosiasiallisesti palvelun arvoa. Oikeuskäytännön perusteella vastasuoritusten määrien ei kuitenkaan tarvitse olla osapuolten tiedossa etukäteen⁵⁰.

Vastikkeellisuuden lisäksi tavarán myynnin verollisuus edellyttää omistusoikeuden siirtymistä. Arvonlisäverolain esitöissä mainitaan, että tavarán vuokrauksen ei katsota olevan tavarán myyntiä vaan palvelun myyntiä. Kuitenkin vuokraus, johon liittyy tavarán lunastuslauseke ja osamaksukauppa, katsotaan tavarán myynniksi.⁵¹ Tätä voidaan pitää loogisena, sillä vuokrauksen yhteydessä ei siirry omistusoikeutta, vaan tavaralle annetaan ainoastaan käyttöoikeus. Osamaksukaupassa ja sitovan lunastuslausekkeen sisältävässä tavarán myynnissä, vaikka maksu tapahtuukin osissa, siirtyy tavarán omistusoikeus vuokra-ajan päätyttyä vuokraajalle. Erottavana tekijänä palvelun ja tavarán myynnillä on,

---

⁴⁶ Ahopelto ja muut, 2024, s. 4.

⁴⁷ *C-154/80, Staatssecretaris van Financiën v Coöpertieve Aardappelenbewaarpplaats* GA, EU:C:1981:38, 12 kohta.

⁴⁸ *C-16/93, R.J. Tolsma v Inspectie van de Omzetbelasting Leeuwarden*, EU:C:1994:80.

⁴⁹ Ahopelto ja muut, 2024, s. 4; Salo, 2016, s. 57–58; Rother, 2003, s. 208.

⁵⁰ Rother, 2003, s. 209.

⁵¹ HE 88/1993 vp, s. 50.

että tavaran myynnissä siirtyy omistusoikeus. Tällaisesta rajanvedosta oli kyse tapauksessa *C-164/16, Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd*⁵².

Arvonlisäverodirektiivin 14 artiklan 1 kohdassa määritellään tavaroiden luovutus aineellisen omaisuuden määräämisvallan siirrolla. Samaisen artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan tavaroiden luovutuksena pidetään sellaisen määräaikaisen vuokrasopimuksen tai osamaksusopimuksen perusteella tapahtuvaa tavaran luovutusta, johon sisältyy ehto omistusoikeuden siirtymisestä viimeistään viimeisen maksuerän maksamisen yhteydessä. EUT:n oikeuskäytännössä on määritelty, että tavaroiden luovutuksella tarkoitetaan myös tilanteita, joissa omaisuus siirtyy tosiasiallisesti ostajalle, vaikka juridinen omistusoikeus siirtyisi myöhemmin⁵³.

Arvonlisäverodirektiivissä käytetään käsitettä määräämisvallan siirto, kun arvonlisäverolaissa käytetään käsitettä omistusoikeuden siirtymisestä. Ratkaisussa *C-164/16, Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd*,⁵⁴ EUT rajasi, että leasing-sopimus voidaan rinnastaa tavaran myyntiin arvonlisäverokohtelun osalta, jos sen ehdot osoittavat, että vuokralleottajan on järkevintä lunastaa tavara sopimuksen päättyttyä, vaikka muodollinen omistusoikeus siirtyisi vasta myöhemmin. Tämä tarkoittaa, että vaikka vuokralleottajalla on ainoastaan mahdollisuus velvollisuuden sijaan, voidaan leasing-sopimus katsoa tavaran myynniksi. Tämä edellyttää kuitenkin, että lunastaminen on taloudellisesti järkevä vaihtoehto. Tällainen tilanne voi muodostua, mikäli maksetut erät sopimuskauden aikana kattavat tavaran arvon ja rahoituskustannukset eikä vuokralleottajan tarvitse maksaa enää suurta lisämaksua lunastuksen yhteydessä. Tuomiossa *C-164/16, Mercedes-Benz Financial Services* todettiin, että mikäli sopimus katsotaan palveluksi, tulee vuokralleottajalla olla tosiasiallisesti useampi vaihtoehto vuokra-ajan päättyessä, eikä vuokralleottajan tarvitse pakosta lunastaa tavaraa. Mikäli lunastuksen katsotaan olevan ainoa

---

⁵² C-164/16, Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs v Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd., EU:C:2017:734.

⁵³ C-320/88, Staatssecretaris van Financiën v Shipping and Forwarding Enterprise Safe BV, EU:C:1990:61, 9 kohta.

⁵⁴ C-164/16, v Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd.

järkevä vaihtoehto, voi olla kyse tavarann mynnistä. Lunastamatta jättämisen ollessa todellinen vaihtoehto on kyse palvelusta. Ratkaisevana voidaan siis pitää sitä, mitä sopimus taloudellisesti merkitsee.⁵⁵

3.1.3 Veron peruste

Arvonlisäverodirektiivin 73 artiklan mukaan veron peruste käsittää kaiken sen korvauksen, jonka myyjä saa tai hänen tulisi saada ostajalta tai kolmannelta osapuolelta kyseisestä mynnistä. Myös tukien katsotaan sisältyvän veron perusteeseen, mikäli ne liittyvät suoraan mynnin hintaan. Arvonlisäverodirektiivin 78 artiklassa on määritelty erät, jotka veron perusteeseen on sisällytettävä. Näitä ovat esimerkiksi verot ja tullit. 79 artiklasta käyvät ilmi ne erät, joita veron perusteeseen ei lueta. Tällaisia erä ovat esimerkiksi alennukset ja hyvitykset, jotka pienentävät suoritteesta saatavan vastikkeen määrää.

Arvonlisäverodirektiiviä vastaavat säädökset koskien veron perustetta löytyvät arvonlisäverolain 73 §:stä, jonka mukaisesti mynnistä suoritettavan veron peruste on vastike ilman veron osuutta, ellei 73 c §:ssä toisin säädetä.⁵⁶ Veron peruste määräytyy sen korvauksen kokonaismäärän mukaan, jonka ostaja maksaa myyjälle hankkimastaan tavarasta tai palvelusta. Vastikkeella tarkoitetaan myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen perustuvaa hintaa, joka sisältää kaikki hinnannlisät. Näihin hinnannlisiin luetaan muun muassa laskutuslisät.⁵⁷ Vastikkeena voidaan pitää myös tavaraa tai palvelua, mutta sillä tulee olla rahassa mitattava arvo. Korvausta voidaan pitää vastikkeena ainoastaan, jos sillä on välitön yhteys hyödykkeen luovutukseen. Korvauksen tulee siis olla vastike tavarann tai palvelun luovuttamisesta tietylle taholle.⁵⁸

---

⁵⁵ Tannila & Virtanen, 2018, s. 119–122.

⁵⁶ AVL 73 c §:ssä on lueteltu ne erät, jotka veron perusteesta voidaan vähentää.

⁵⁷ HE 88/1993, s. 88.

⁵⁸ Ahopelto ja muut, 2024, s. 595–598.

EUT on oikeuskäytännössään linjannut, että veron peruste vastaa todellista vastiketta⁵⁹. Tuomiossa C-317/94, *Elida Gibbs LTD* oli kyse kemikaalituotteita valmistavasta yhtiöstä, joka myi tuotteet suurilta osin vähittäiskauppiaille ja loput pikatukkukauppaa harjoittaville tukkukauppiaille tai liikkeille edelleen vähittäiskauppiaille myytäväksi. Yhtiöllä oli käytössään alennuskuponkijärjestelmä, jonka tarkoituksena oli edistää sen myyntiä. Alennuskuponkeja oli kahdenlaisia: *Money off*- ja *cash-back*-kuponkeja. *Money off*-kupongissa kuluttaja antaa kupongin kassalla ja jälleenmyyjä vähentää alennuksen hinnasta. Tässä mallissa Gibbs korvaa alennuksen jälleenmyyjälle. *Cash-back*-kupongin mukaisessa mallissa kuluttaja ostaa tuotteen, minkä jälkeen kuluttaja lähettää kupongin Gibbsille, joka maksaa hyvityksen suoraan kuluttajalle.⁶⁰ EUT katsoi, että vero lasketaan todellisesta vastikkeesta, jolloin valmistajan rahoittama alennus vähentää veron perustetta alennusta vastaavalla määrällä. Sillä ei ole merkitystä, maksetaanko alennus kuluttajalle suoraan vai maksetaanko se jälleenmyyjälle. Käytännössä EUT:n tuomio täsmentää arvonlisäverodirektiivin 73, 78 ja 79 artiklojen tulkintaa siten, että arvonlisävero maksetaan ainoastaan siitä hinnasta, jonka myyjä tosiasiallisesti saa itselleen. Mikäli valmistaja itse rahoittaa alennuksen, pienenee myyjän veron peruste alennuksen määrällä. Hintaan otetaan huomioon siihen kuuluvat lisät ainoastaan, jos ne ovat oikeasti osa myynnin hintaa.⁶¹

3.1.4 Vähennysoikeus

Vähennysoikeutta koskeva keskeinen sääntely sisältyy arvonlisäverolain 10 lukuun. Vähennysoikeuden yleisistä edellytyksistä säädetään arvonlisäverolain 102 §:ssä ja 102 a §:ssä sekä vähennysoikeuden rajoituksista arvonlisäverolain 114–117 §:ssä. Vähennysoikeuden avulla toteutetaan arvonlisäverojärjestelmän perusajatusta; vero ei jää yrityksen rasitukseksi vaan vero kohdistuu loppukulutukseen. Tämä tarkoittaa, että veroa maksetaan jokaisessa vaihdannan vaiheessa, mutta kuluttaja maksaa sen kuitenkin vain

---

⁵⁹ C-154/80, *Coöperatieve Aardappelenbewaarplaat*, 12 ja 13 kohdat.

⁶⁰ C-317/94, *Elida Gibbs LTD v Commissioners of Customs and Excise*, EU:C:1996:400, 28 kohta.

⁶¹ Joki-Korpela ja Virtanen, 2013, s. 102.

kertaalleen tuotteen lopullisessa hinnassa. Tämä on mahdollista vähennysjärjestelmän avulla, kun verovelvollinen voi vähentää tuotantopanoshankintoihinsa sisältyvän arvonlisäveron. Tämän myötä vero ei pääse kertaantumaan ja näy suurempana verorasitukseksi kuluttajalle.⁶²

Piilevän veron ehkäisemiseksi veropohjan tulee olla laaja, minkä lisäksi verovelvollisilla, jotka harjoittavat verollista liiketoimintaa, tulee olla laaja vähennysoikeus. Käytännössä vähennysoikeus toteutetaan siten, että myyjän tilittäessä arvonlisäveroosan se vähentää omiin ostoihinsa sisältyneen arvonlisäveron. Vähennysoikeus johtaa siihen, että arvonlisävero on verovelvolliselle ainoastaan läpikulkuerä kustannuksen sijaan. Arvonlisäverolain perustuesa arvonlisäverojärjestelmälle olennaiseen laajaan vähennysoikeuteen ovat lähtökohtaisesti kaikki verolliseen liiketoimintaan tehdyt verolliset ostot vähennyskelpoisia, ellei laissa ole toisin säädetty.⁶³

3.1.5 Liittymis- ja jakamisperiaate arvonlisäverotuksessa

Arvonlisäverodirektiivin 1 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan mukaan jokaisesta liiketoimesta on suoritettava tavaran tai palvelun hinnan perusteella tähän tavaraan tai palveluun sovellettavan verokannan mukaan laskettu arvonlisävero, josta on vähennetty hinnan muodostavia eri kustannuksia välittömästi rasittavan arvonlisäveron määrä. Kyseessä on arvonlisäverotuksen jakamisperiaate-pääsääntö, jonka mukaan jokaista hyödykkeen luovutusta on pidettävä erillisenä ja itsenäisenä. Jakamisperiaatteen vastakohtana pidetään liittymisperiaatetta, joka tarkoittaa, ettei kokonaisuutta jaeta osiin vaan sille käytetään verokantaa, joka määräytyy sen pääsuoritteiden mukaan, jota kokonaisuus koskee. Liittymisperiaatetta sovelletaan myös silloin, kun palvelun tai tavaran eri osatekijät liittyvät niin tiiviisti toisiinsa, että keskivertokuluttajan näkökulmasta ne muodostavat yhden

---

⁶² Lamppu & Ruohola, 2023, s. 404.

⁶³ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 405.

jakamattoman taloudellisen kokonaisuuden. Tämän vuoksi niiden erottaminen erillisiksi liiketoimiksi olisi keinotekoista.⁶⁴

Liittymisperiaatteesta ei ole säädetty arvonlisäverodirektiivissä, eikä sen tarkoituksesta tai merkityksestä ole mainintaa arvonlisäverolaissa⁶⁵. EUT:n tuomiot eivät mainitse liittymis- tai jakamisperiaatetta, vaan asiaa lähestytään siitä näkökulmasta, onko suoritus pidettävä yhtenä vai useana erillisenä suorituksena. Mikäli kyseessä ovat erilliset suoritukset, tarkoittaa se, että jokainen palvelu tai tavara on oma itsenäinen kokonaisuutensa, jolloin jokaiselle liiketoimelle lasketaan arvonlisävero erikseen. Jos katsotaan, että kyse on pääasiallisesta palvelusta ja sitä tukevista muista palveluista, jotka eivät ole itsenäisiä, tarkoittaa se, että kyseessä ovat pääsuorite ja sivusuoritteet, joita verotetaan siten kuin pääsuoritetta.⁶⁶

Vaikeudet liittymisperiaatteessa koskevat tulkintaa, eli miten kokonaisuutta tulisi verottaa, jos siihen sisältyy useiden eri verokantojen alaisia tai verottomia palveluita. Edellä esitetyn mukaisesti voidaan lyhyesti määritellä, että pääsuorite määrää sivusuoritteen kohtelun. Tämä ei kuitenkaan kerro, miten periaatetta pitäisi soveltaa. Asiassa voi esiintyä kahdenlaisia ongelmia: kumpi on pääsuorite ja kumpi sivusuorite, sekä milloin sivusuoritteen voidaan katsoa olevan niin kiinteä osa pääsuoritetta, että sitä tulee kohdella verotuksessa samalla tavoin kuin pääsuoritetta. Tällöin tulee tarkastella suoritteiden välistä yhteyttä ja arvioida sitä, onko sivusuorite niin tiiviisti yhteydessä pääsuoritteeseen, ettei sillä ole itsenäistä merkitystä verotuksen näkökulmasta. EUT:n oikeuskäytännön mukaisesti, vaikka jokin osa olisi välttämätön verosta vapautetun liiketoimen toteuttamiseksi, ei se automaattisesti tarkoita, että sivusuorite saisi saman verokohtelun kuin pääsuorite. Tämän vuoksi on oikeuskäytännössä muodostunut käsite, joka koskee sivusuoritetta. Puhuttaessa epäitsenäisestä sivusuoritteesta tarkoitetaan sellaista sivusuoritetta, joka jakaa pääsuoritteen verokohtelun. Itsenäisen sivusuoritteen tullessa

---

⁶⁴ Jovio, 2023a, s. 157–158.

⁶⁵ Jääskeläinen & Ruohola, 2021, s. 1.

⁶⁶ Laitinen & Pokkinen, 2013, s. 257–258.

kyseeseen tarkoitetaan sivusuoritetta, jota verotetaan erillisenä pääsuoritteesta. Tällöin pääsuoritteen ja sivusuoritteen osalta käytetään jakamisperiaatetta.⁶⁷

Liittymisperiaatetta sovellettaessa aloitetaan tarkastelu siitä, onko käsillä suoritekokonaisuus, jossa suoritteiden verokohtelu voisi poiketa toisistaan. Jos kyseessä on suoritekokonaisuus, tulee seuraavaksi tarkasteltavaksi, voidaanko hyödykkeet käsittää erillisinä ja itsenäisinä vai ovatko ne toisiinsa liittyviä pää- ja sivusuoritteita. Mikäli kyseessä ovat toisiinsa liittyvät pää- ja sivusuorite, tulee arvioitavaksi, mikä on pääsuorite ja mikä sivusuorite. Tämän jälkeen tehdään arviointi sivusuoritteen luonteesta: onko se epäitsenäinen vai itsenäinen.⁶⁸

Liittymisperiaatteen osalta keskeisimpänä EUT:n tuomiona voidaan pitää tuomiota C-349/96, *Card Protection Plan card Ltd (CPP) v Commissioners of Customs & Excise*⁶⁹. Tapauksessa yritys tarjosi kuluttajille luottokorttien ja muiden asiakirjojen suojaohjelmaa, johon sisältyi muun muassa vakuutusturva kortin katoamisen varalta ja käytännön apua korttien kadotessa, esimerkiksi sulkupalvelu ja uusintakorttien hankinta. Tuomiossa käsiteltiin, millaisin kriteerein voidaan ratkaista, onko kyseessä yksi kokonaisuus vai useampi erillinen suorite arvonlisäverotuksessa. EUT:n mukaan kaikkiin tilanteisiin ei voida antaa yhtä ainoaa vastausta, sillä liiketoimet voivat olla moninaisia. Tämän vuoksi tapaukset tulee arvioida jokaisen tapauksen omien piirteiden mukaisesti.

Perusteluissaan EUT toi esiin, että palvelukokonaisuutta ei saa jakaa keinotekoisesti erillisiksi liiketoimiksi, kun arvioidaan, onko kyseessä yksi vai useampi suoritus, vaan tulee huomioida kaikki ne olosuhteet, joissa liiketoimi suoritetaan. Mikäli ne objektiivisesti tarkasteltuna muodostavat yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen, tulee niitä käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Jos nämä osatekijät erotettaisiin keinotekoisesti erillisiksi liiketoimiksi, ei se enää vastaisi taloudellisen kokonaisuuden todellista luonnetta.

---

⁶⁷ Määttä, 2015, s. 366–369.

⁶⁸ Määttä, 2015, s. 369.

⁶⁹ C-349/96, *Card Protection Plan Card Ltd (CPP) v Commissioners of Customs & Excise*, EU:C:1999:93.

Suorituksen osatekijöiden arvioiminen siitä näkökulmasta, muodostavatko osatekijät yhden suorituksen ja kuinka erottamattomia osatekijät ovat, sekä mikä on niiden taloudellinen tarkoitus, tulisi tarkastella keskivertokuluttajan näkökulmasta. Arviointiperusteena voidaan huomioida, voidaanko suorituksia ostaa erikseen ja veloitetaanko ne erillisinä vai yhtenä kokonaisuutena. Pääasiallisen suorituksen koostuessa yhdestä tai useammasta suorituksesta taloudellisena kokonaisuutena pidetään sellaista tilannetta, jossa pääsuorituksen lisäksi on useita liitännäisiä suoritteita, joita verotetaan pääsuoritteen mukaisesti. Liitännäisellä suorituksella ei nähdä olevan keskivertokuluttajan näkökulmasta itsenäistä tarkoitusta. Liitännäisen suorituksen tarkoituksena on siis tukea pääsuoritteen toteutumista ja parantaa sen hyödyntämistä. Voidaan siis katsoa, että suorite on liitännäinen erityisesti silloin, kun se ei ole asiakaskunnan kannalta tavoite sinällään, vaan keino nauttia toimijan tarjoamasta pääasiallisesta palvelusta parhaissa olosuhteissa.⁷⁰

Liitännäisyyden osalta voidaan todeta, että arvioitaessa suoritteen liitännäisyyttä voidaan painoarvoa antaa sille, onko suoritus arvoltaan vähäinen suhteessa pääsuoritteen suhteen. Suoritteen hinnoittelulla ja laskutuksella voidaan katsoa myös olevan merkitystä sen suhteen, onko kyseessä itsenäinen suorite. Jos suoritteet laskutetaan ja hinnoitellaan erikseen, voi tämä olla viite itsenäisestä suoritteesta. Verovapauden täyden toteutumisen vuoksi tulisi verosta vapautettuun suoritukseen erottamattomasti liittyvien ja sitä tukevien suoritusten olla verovapaita.⁷¹

---

⁷⁰ Jovio, 2023a, s. 159.

⁷¹ Jovio, 2023a, s. 159.

3.2 Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuus arvonlisäverolaissa ja arvonlisäverodirektiivissä

3.2.1 Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuuden lähtökohdat ja vaikutukset

Lähtökohtana arvonlisäverotuksessa on yleinen verovelvollisuus kaikesta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaroiden ja palveluiden myynnistä. Poikkeukset tähän pääsääntöön löytyvät arvonlisäverolain 4 luvusta, jossa on määritelty verottomat myynnit. Rahoituspalvelut ovat yksi näistä poikkeuksista, joiden myynnistä ei suoriteta arvonlisäveroa. Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuuden perusta on arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b–g kohdissa. Kansallisesta lainsäädännöstä vastaavat säännökset löytyvät arvonlisäverolain 41–43 §:ssä.

Arvonlisäverosta vapauttaminen tietyn palvelun tai tavaran kohdalla tarkoittaa, ettei elinkeinonharjoittajan tarvitse suorittaa arvonlisäveroa kyseisen tavaran tai palvelun myynnistä. Tämän takia elinkeinonharjoittaja ei myöskään voi vähentää verottomaan tavaraan tai palveluun liittyvien tuotantopanosten hankintoihin sisältyviä arvonlisäveroja. Rahoituspalvelut on säädetty verottomiksi, sillä niiden verottamiseen liittyy verotusteknisiä vaikeuksia. Vaikeudet koskevat erityisesti veron laskentapohjan määrittämistä, ja sen määrittäminen vaatisi veron laskemisperustetta koskevan erityismenettelyn käyttöönottoa. Suomen arvonlisäverolain säätämishetkellä rahoituspalvelut ovat olleet yleisesti arvonlisäverosta vapaita muissa EU-maissa, ja ne ovat verottomia myös arvonlisäverodirektiivin mukaan.⁷²

Verosta vapauttaminen arvonlisäverotuksen näkökulmasta ei kuitenkaan ole yksiselitteistä ja siitä aiheutuu monenlaisia ongelmia, joista veron kertaantuminen on yksi näistä. Veron kertaantuminen tarkoittaa myyjän näkökulmasta sitä, että vähennysoikeuden puuttumisen vuoksi myyjä ei saa vähentää ostamiensa tuotteiden ja palvelujen

---

⁷² HE 88/1993 vp s. 67.

sisältämään arvonlisäveroa, vaan tämä vero jää "piiloon" tuotteen hintaan. Tästä aiheutuu se, että yritykset ja kuluttajat alkavat tehdä päätöksiään verotuksen takia, eikä sen mukaan, mikä olisi muuten järkevintä tai tehokkainta. Veron kertaantumisen lopputulos on se, että kuluttajalle myyty tuote on aliverotettu ja yritykselle myyty tuote on yliverotettu. Tämä lopputulos on taas vastoin arvonlisäverotuksen perusajatusta, jossa vero maksetaan lopullisesta kulutuksesta.⁷³

Tarkasteltaessa rahoituspalvelujen arvonlisäverotusta taloudellisesta näkökulmasta voidaan erottaa kaksi eri suuntaa. Toinen tarkastelee kulutusveron ja tuloveron vertailun näkökulmaa ja toinen kulutuksen ajoitusta ja tehokkuutta. Taloudellisen näkökulman lisäksi arvonlisäverotukseen liittyy kuitenkin tekninen puoli, joka määrittää, miten ja miltei osin tulisi verottaa. Rahoituspalvelujen verollisuuden puolesta puhuu näkökulma, jossa kulutusverotusta verrataan tuloverotukseen. Mikäli oletetaan, että yksilön varallisuus on nollatasolla, hänen tulonsa ja menonsa ovat yhtä suuret. Tällöin verotuksen kohdistaminen joko tuloihin tai kulutukseen johtaa samaan lopputulokseen. Verotuksen neutraalisuuden näkökulmasta olisi perusteltua, että myös rahoituspalvelut olisivat arvonlisäveron piirissä. Näin kulutusverotus vastaisi laajaa tuloveropohjaa, eikä rahoituspalvelujen erityiskohtelu vääristäisi verojärjestelmän yhtenäisyyttä. Arvonlisäverottamalla rahoituspalveluja voitaisiin vaikuttaa siihen, milloin kotitaloudet kuluttavat. Mikäli rahoituspalvelut olisivat verollisia, voisivat kuluttajat siirtää kuluttamista, mikä vääristää kulutuksen ajoitusta ja voi siten heikentää talouden tehokkuutta. Tämän näkökulman mukaan rahoituspalvelujen arvonlisäverotus ei olisi toivottavaa, koska se ohjaisi kotitalouksien käyttäytymistä verotusteknisistä syistä, eikä todellisista tarpeista.⁷⁴ Yksi keskeinen syy rahoituspalvelujen nykyiseen verottomuuteen on se, että niiden arvonlisäverotukseen ei ole onnistuttu kehittämään teknisesti ja hallinnollisesti toteuttamiskelpoista mallia.

---

⁷³ Rauhanen, 2015, s. 382.

⁷⁴ Svensk, 2007, s. 181–182.

3.2.2 Rahoituspalvelujen verottomuus lainsäädännössä ja oikeuskäytännössä

Arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b-g alakohdan mukaisista arvonlisäverosta vapautettavista rahoituspalveluista säädetään arvonlisäverolain 41-43 §:ssä. Rahoituspalvelujen arvonlisäverottomuudesta säädetään arvonlisäverolain 41 §:ssä. Sen mukaan veroa ei suoriteta rahoituspalvelun myynnistä. 41 § on yleissäännös, joka koskee rahoituspalvelujen verottomuutta. Hallituksen esityksen mukaan rahoituspalveluista ei suoriteta veroa ja verottomuus koskee luotto- ja rahoituslaitosten lisäksi sellaisia yrityksiä, jotka myyvät verottomia rahoituspalveluja.⁷⁵

Määriteltäessä verotonta rahoituspalvelua, voidaan katsoa, että seuraavassa esitetyt EUT:n tuomioiden ratkaisuihin johdettuja tulkintalinjoja voidaan hyödyntää yleisemmin, kun arvioidaan täyttääkö jokin palvelu arvonlisäverottoman rahoituspalvelun edellytykset:

- Verottomia rahoituspalveluja tarjoavan määrittelyssä ratkaisevaa ei ole kuka palvelun tarjoaa.
- Verottomuus ei edellytä suoraa sopimussuhdetta loppuasiakkaaseen, vaan myös alihankkijan palvelu voi olla veroton, mikäli se liittyy kiinteästi rahoituspalveluun.
- Verottomuutta ei ratkaise palvelun suoritustapa, se voidaan toteuttaa kokonaan tai osittain atk:n avulla, manuaalisesti tai muutoin.
- Palvelukokonaisuuden tai sen osien hinnoittelu- ja laskutustavalla ei ole merkitystä määriteltäessä verottomuutta. Tällä tarkoitetaan, veloitetaanko palvelu yhtenä kokonaisuutena vai erillisinä suoritteina. Olennaista on palvelun todellinen luonne ja sisältö eikä sen muodollinen hinnoittelurakenne.

Ratkaisevana tekijänä voidaan pitää palvelun luonnetta. Arvioitaessa palvelun luonnetta katsotaan, voidaanko palvelua pitää omana kokonaisuutena ja täyttääkö se ne erityiset tehtävät, joita arvonlisäverodirektiivissä rahoituspalveluilta edellytetään.⁷⁶ Palvelun voidaan katsoa saavan tällaisen luonteen, jos se aiheuttaa palveluntarjoajan ja

---

⁷⁵ HE 88/1993 vp s. 68.

⁷⁶ Ahopelto ja muut, 2024, s. 378–379.

vastaanottajan välillä oikeudellisia ja taloudellisia muutoksia⁷⁷. Tämä määritelmä on peräisin EUT:n tuomiosta *C-2/95, Sparekassernes Datacenter (SDC)*, jossa tuomioistuin lausui, että palvelun pitää olla kokonaisuutena arvioiden itsenäinen taloudellinen suoritus, joka muuttaa varallisuuden omistusta ja oikeudellista asemaa⁷⁸.

3.2.3 Arvonlisäverodirektiivin muutosesitys rahoitus- ja vakuutuspalvelujen osalta

Arvonlisäverodirektiivissä määritellyt arvonlisäverottomien rahoituspalvelujen määritelmät ovat tuottaneet ylimääräistä hallinnollista kuormaa niin talouden toimijoille kuin viranomaisille. Määritelmät eivät ole yksiselitteisiä ja selkeitä, mikä on lisännyt epävarmuutta niiden tulkittamisesta, minkä vuoksi oikeustapaukset ovat lisääntyneet niiden osalta. Euroopan unionin komissio teki vuonna 2007 ehdotuksen, joka koski arvonlisäverodirektiivin muuttamista vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelun osalta. Samaan aikaan annettiin asetusehdotus, jossa oli ei-tyhjentävä luettelo tapauksista, jotka kuuluisivat vakuutus- ja rahoituspalvelujen alv-vapauden piiriin tai jäisivät sen ulkopuolelle. Kyseisen ehdotuksen päämääränä oli parantaa oikeusvarmuutta niin talouden toimijoiden kuin kansallisten verohallintojen näkökulmasta. Lisäksi tarkoituksena oli vähentää vakuutus- ja rahoituspalveluja tarjoavien kustannuksiin kätkeytyvän arvonlisäveron vaikutuksia. Ehdotuksen mukaisissa toimenpiteissä tuotiin esille sääntöjen yksinkertaistaminen, verotusta koskeva valinnanvapaus ja kustannusten jakaminen.⁷⁹ Tämä esitys kuitenkin vedettiin takaisin vuonna 2016, sillä neuvostossa käydyt keskustelut eivät johtaneet yksimielisyyteen⁸⁰.

Ehdotuksessa tuotiin esiin, että riippumatta siitä, miten käsitettä määriteltäisiin kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä niin palvelun taloudellinen perusta olisi se, joka ratkaisee sen, onko palvelu arvonlisäverosta vapaa vai ei. Tämän seurauksena tulkintaerot

---

⁷⁷ Verohallinto, 2024.

⁷⁸ *C-2/95, Sparekassernes Datacenter (SDC) v Skatteministeriet*, EU:C: 1997:278, kohta 66.

⁷⁹ Euroopan komissio, 2007a, s. 2–3.

⁸⁰ Euroopan komissio, 2020a, s. 2.

jäsenvaltioiden välillä olisivat vähentyneet ja sääntely olisi ollut ennakoitavampaa, sillä samanlaista palvelua olisi katsottu samalla tavoin riippumatta siitä, miten se on määriteltä kansallisessa laissa. Sääntelyn ollessa epätarkkaa ja jokaisen jäsenvaltion käyttäessä eri oikeudellisia käsitteitä aiheuttaa tämä yrityksille epävarmuutta, ja veroviranomaiset tulkitsevat tapauksia eri tavoin, mikä on omiaan heikentämään kilpailuneutraliteettia jäsenvaltioissa.⁸¹

Verotusta koskeva valintaoikeus direktiiviehdotuksessa olisi toteutuessaan tarkoittanut sitä, että arvonlisäverosta vapautettuja rahoituspalveluja tarjoava yritys olisi voinut halutessaan valita verovelvollisuuden tarjoamiensa verosta vapautettujen rahoituspalvelujen osalta. Tämän seurauksena yritys olisi voinut vähentää arvonlisäveron niiden ostamiensa tuotantopanosten osalta, jotka sisältävät arvonlisäveron. Tämän ajatuksena oli muun muassa poistaa piilevää veroa verotonta rahoituspalvelua tarjoavien yritysten osalta. Tarkoituksena oli siirtää valinnanvapaus jäsenvaltioilta yrityksille.⁸² Tämä valinnanvapaus oli olemassa jo joissain jäsenvaltioissa, mutta direktiiviehdotuksessa se olisi laajennettu kaikkiin jäsenvaltioihin. Valinnanvapautta koskevassa asiassa kuitenkin jäsenvaltioille olisi jäänyt liikkumavaraa sen osalta, miten asia olisi käytännössä toteutettu.⁸³

Ehdotuksessa neuvoston asetukseksi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelussa määriteltiin, että arvonlisäverosta vapautus koskisi jokaista vakuutus ja rahoituspalvelun osan tarjontaa, joka muodostaa erillisen kokonaisuuden ja, jolla on kyseisen verosta vapautetun palvelun erityinen ja olennainen luonne. Asetusehdotuksessa määriteltiin vakuutus- ja rahoituspalveluja varten yhteinen ja yhdenmukainen välityksen määritelmä. Asetusehdotuksessa oli lisäksi määriteltä palveluja, joilla katsottiin olevan

---

⁸¹ Euroopan komissio, 2007a, s. 2–3.

⁸² Euroopan komissio, 2007a, s. 2–4.

⁸³ Euroopan komissio, 2007a, s. 3,13.

verosta vapautetun palvelun erityinen ja olennainen luonne sekä palveluja, joilla tätä ei katsottu olevan.⁸⁴

3.2.4 Komission uudistushanke koskien rahoitus- ja vakuutuspalveluja

Rahoituspalvelujen arvonlisäverokohtelu ja sen muuttaminen on ollut aika ajoin esillä. Komissiossa on käynnissä valmistelutyö koskien rahoitus- ja vakuutuspalvelujen arvonlisäverokohtelun uudistamista. Tämä uudistus on osa laajempaa komission toimintasuunnitelmaa, jossa esitetään tulevia toimenpiteitä koskien verotuksen yksinkertaistamista ja nykyaikaistamista.⁸⁵ Aloite pyrkii puuttumaan arvonlisäveron neutraalisuuden puutteeseen rahoitus- ja vakuutuspalvelujen osalta sekä oikeudelliseen epävarmuuteen ja sääntelyn monimutkaisuuteen.⁸⁶ Komission tavoitteena on saattaa rahoituspalvelut arvonlisäverotuksen piiriin, mutta verottamisen vaikeus liittyy veron perusteeseen. Veron perustetta ei pystytä määrittämään.⁸⁷

Verovapaus rahoituspalvelujen osalta rikkoo arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, sillä verovapaita rahoituspalveluja tarjoavat yritykset eivät voi vähentää ostojensa arvonlisäveroa. Tämän seurauksena yritykset alkavat tuottaa palvelujaan itse, vaikka se ei olisi tehokasta. Tämä osaltaan vääristää kilpailua alalla, sillä ulkopuolisilta ostetut palvelut ovat kalliimpia arvonlisäveron vähennysoikeuden puuttumisen vuoksi. Tämä luo osaltaan kilpailuetua verollisille yrityksille, sillä arvonlisävero jää kustannukseksi niille yrityksille, jotka eivät sitä voi vähentää. Kilpailu vääristyy, eikä arvonlisäverotuksen neutraalisuus toteudu niiltä osin, että verokohtelun ei tulisi vaikuttaa loppukäyttäjän palvelun valintaan.⁸⁸

---

⁸⁴ Euroopan komissio, 2007b, s. 16–18.

⁸⁵ Euroopan komissio 2020a, s. 16.

⁸⁶ Euroopan komissio, 2020b, s. 2.

⁸⁷ Antonov, 2024, s. 54.

⁸⁸ Euroopan komissio, 2020b, s. 2.

Oikeudellinen epävarmuus ja sääntelyn monimutkaisuus ovat olleet komission tarkastelussa jo aiemmin. Vuonna 2007 vireillä olleessa direktiivimuutoksessa oli kyse myös oikeudellisesta epävarmuudesta ja siitä miten eri jäsenvaltioissa säännöksiä sovelletaan. Tämä asia ei ole poistunut ja se on edelleen yksi ongelmista. Jäsenvaltiot soveltavat säännöksiä epäyhtenäisesti, sillä säännökset eivät vastaa rahoitussektorin todellisuutta. Säännösten epäyhtenäinen soveltaminen aiheuttaa vääristymiä sisämarkkinoilla, jotka eivät poistu kansallisilla lainsäädäntötoimilla.⁸⁹

Komissio aikoo esittää lainsäädäntöehdotuksen, jolla muutetaan arvonlisäverodirektiivin säännöksiä. Uudistuksen tarkoituksena on huomioida digitaalitalouden vaikutukset rahoitus- ja vakuutuspalveluihin, sillä digitaaliset palvelut ja erityisesti rahoitusteknologia yleistyvät nopeasti. Rahoitus- ja vakuutusalan rakenteen muuttuessa sekä toimijoiden ulkoistaessa enenevässä määrin palvelujaan pyritään muutoksella varmistamaan kaikkien toimijoiden toimintaedellytysten tasapuolisuus unionin sisällä. EU haluaa muutoksella myös varmistaa sen, että EU:n alueella toimivat yritykset ovat kilpailukykyisiä myös kansainvälisillä markkinoilla.⁹⁰ Tämän uudistuksen osalta on tehty vaikutusten arviointi, jonka jälkeen asia etenee varsinaiseen lainsäädäntöehdotukseen. Tällä hetkellä sen aikataulu ei kuitenkaan ole tiedossa.

3.3 Yhteenveto verottoman rahoituspalvelun kriteereistä

Luvun edeltävissä kappaleissa on käsitelty verottoman rahoituspalvelun edellytyksiä, jotka ovat vakiintuneet oikeuskäytäntöön EUT:n ratkaisujen pohjalta. Näitä verottoman rahoituspalvelun edellytyksiä sovelletaan myös määriteltäessä sitä, mikä katsotaan verottomaksi luotonannoksi. Arvonlisäveron soveltamisen yleisten edellytysten eli vastikkeellisuuden sekä suoran ja välittömän yhteyden täytyessä on rahoituspalvelun täytettävä lisäksi seuraavat kriteerit ollakseen verotonta rahoituspalvelua:

---

⁸⁹ Euroopan komissio, 2020b, s. 2.

⁹⁰ Euroopan komissio, 2020a, s. 16.

1. Palvelun vaikutus oikeudelliseen ja taloudelliseen tilanteeseen.

Tämä tarkoittaa, että sillä ei ole merkitystä, kuka tai miten palvelu tehdään, vaan miten palvelu vaikuttaa osapuoliin tosiasiallisesti. Palvelun tulee siis aiheuttaa osapuolten välille taloudellisia ja oikeudellisia muutoksia.⁹¹

2. Palvelun tuottajan vastuu.

Rahoituspalveluksi katsomisen vaatimuksena on, ettei palveluntuottajan vastuu rajoitu pelkästään teknisiin tehtäviin. Palvelun ei katsota rajoittuvan pelkkiin teknisiin tehtäviin, mikäli palvelun toteuttajan vastuu ulottuu liiketoiminnan suorittamiseen ja toteuttaja vastaa myös sen oikeellisuudesta.⁹²

3. Erillisen kokonaisuuden vaatimus.

Erillisen kokonaisuuden vaatimus liittyy siihen, että ollakseen veroton rahoituspalvelu tulee sen muodostaa oma, tunnistettava ja itsenäinen palvelu. Tällaiset tilanteet tulevat vastaan tilanteissa, joissa palvelun osia ulkoistetaan.⁹³

4. Kytkeä vapautettuun rahoituspalveluun.

Mikäli erillisyyden vaatimus täyttyy, mutta palvelu ei täytä edellä esitettyjä kriteerejä, eli se ei aiheuta oikeudellisia tai taloudellisia muutoksia, ei se myöskään ole veroton rahoituspalvelu. Jos palvelun sisällä on useita toimijoita, tulee jokaisen palvelun osalta arvioida erikseen, miten se kytkeytyy verottomaan rahoituspalveluun. Vaikka jokin palvelu olisi välttämätön palvelun toteuttamiseksi, mutta se ei täytä erillisyyden vaatimusta, eikä aiheuta taloudellisia ja oikeudellisia muutoksia osapuolten välille, ei kyseessä ole veroton rahoituspalvelu.⁹⁴

---

⁹¹ Kontkanen, 2003, s. 436.

⁹² Kontkanen, 2003, s. 436.

⁹³ Kontkanen, 2003, s. 436.

⁹⁴ Kontkanen, 2003, s. 436.

4 Luotonanto arvonlisäverotuksessa

4.1 Luotonanto käsitteenä

Luotonanto käsitteenä voi tarkoittaa eri asioita, kuten rahan antamista velaksi tai tavaroiden ja palveluiden myymistä ilman välitöntä maksua. Useimmiten luotonantoon mielletään pankkien luotonantoa asiakkailleen. Luotonannosta puhuttaessa kyseessä voi kuitenkin olla myös muun kuin pankin myöntämä ja muunkin muotoinen rahoitus kuin suora pankkilaina.⁹⁵ Pankkisektorin ulkopuoliset rahoituksen välittäjät, kuten vertaislainaajat, rahastot, ajoneuvon rahoittajat ja factoringyhtiöt ovat kasvattaneet merkitystään Suomessa.⁹⁶

Luotto voidaan määritellä rahan lainaamiseksi toiselle tai vaihtoehtoisesti luotonantajan luotonsaajalle pääoman lainaamisella perustamaksi vastikkeelliseksi rahan tai sen pääoma-arvon käyttöoikeudeksi rajoitetuksi ajaksi⁹⁷. Luotto voidaan katsoa perustuvan kahden oikeushenkilön välisiin suorituksiin, joiden on suunniteltu tapahtuvan eri aikoina ja joissa vastikesuoritus tapahtuu kokonaan tai osittain myöhemmin. Luotto on siis tapa käyttää tulevaisuudessa saatavaa tuloa etukäteen. Sitä käytetään yleensä hankintojen, osahankintojen tai kulutuksen rahoittamiseen silloin, kun omat varat eivät riitä.⁹⁸

Luotto-oikeudessa luottosuhteen sopimusosapuolina pidetään luotonantajaa ja luotonsaajaa; velkoja ja velallinen. Sopimussuhteena sen katsotaan olevan kaksipuolinen oikeustoimi, joka mahdollistaa oikeuksien ja velvollisuuksien syntyminen, muuttamisen ja päättymisen. Luottosuhteessa osapuolille muotoutuu tietynlainen oikeusasema, johon sisältyy oikeutettuna ja veloitettuna olemista vastuullisuutta edellyttävien käyttäytymisvaatimusten lisäksi.⁹⁹

---

⁹⁵ Wuolijoki, 2022, s. 133.

⁹⁶ Hirvonen ja Walta, 2019, s. 3–13.

⁹⁷ Niemi, 2014, s. 19

⁹⁸ Niemi, 2014, s. 19–21.

⁹⁹ Niemi, 2014, s. 21.

Perinteisessä sopimusoikeudessa sopimus syntyy lopullisesti määrähetkellä, tietyn muotoisena ja sisältöisenä. Prosessikäsitteen mukaan sopimusvastuu voi kuitenkin alkaa jo luoton markkinointi- ja neuvotteluvaiheessa, ennen varsinaista sopimusta. Luottosopimus syntyy, kun osapuolet antavat toisilleen sitovat tahdonilmaisut, mutta jo tarjous sitoo luotonantajaa, ellei siihen ole liitetty peruuttamisvaraamaa. Sitovia lupauksia tulee erottaa suuntaa antavista ehdotuksista.¹⁰⁰ Näiden erona voidaan pitää sitä, että luotonantositoumus koskee velkojaa, joka sitoutuu antamaan luoton velalliselle. Sitoumus ei kuitenkaan velvoita velallista vastaanottamaan luottoa, vaan ainoastaan oikeuden sen käyttämiseen. Luottositoumuksesta käytetään yleisesti nimitystä luottolupaus. Luottosopimus eroaa sitoumuksesta siten, että se velvoittaa molempia osapuolia, eikä siitä voi enää yksipuolisesti vetäytyä.¹⁰¹

Kuten aiemmasta on käynyt ilmi, mielletään luotto usein pankkilainaksi. Nykyisin kuitenkin luotonantajia ja luottoiksi määriteltäviä palveluja on paljon erilaisia. Velkakirjalainojen lisäksi on tarjolla muun muassa osamaksuluottoja, luottokortteja, pikaluottoja, rahoitusleasingia sekä sale and lease back-järjestelyjä. Lisäksi koko ajan tulee markkinoille uusia rahoituksen palveluja. Velvoiteoikeudessa ei tunneta tyyppipakkoa, vaan sen sijaan valitsee sisältö- ja tyyppivapaus. Se tarkoittaa, että sopijapuolet voivat vapaasti perustaa uuden tyyppisiä velvoiteoikeudellisia sopimuksia.¹⁰² Luottosopimukset perustuvat kahden osapuolen väliseen oikeussuhteeseen, jossa luotonsaaja on velvollinen tekemään maksusuorituksen ja luotonantajalla on oikeus vastaanottaa tämä suoritus. Sopimusten taloudellinen päämäärä on rahoituksen järjestäminen. Näiden sopimusten sisältö ja sääntely voivat vaihdella sopimustyyppin mukaan.¹⁰³

---

¹⁰⁰ Niemi, 2014, s. 55–56.

¹⁰¹ Wuolijoki, 2022, s. 151–152.

¹⁰² Niemi, 2014, s. 89–130.

¹⁰³ Niemi, 2014, s. 90.

4.2 Luottojen myöntäminen ja välitys arvonlisäverodirektiivin mukaan

4.2.1 Luottojen myöntäminen

Luottojen myöntämisen ja välityksen arvonlisäverottomuus perustuu arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Arvonlisäverodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava arvonlisäverosta luottojen myöntäminen ja välitys sekä luotonantajan harjoittama luottojen hallinta. Arvonlisäverodirektiivissä ja arvonlisäverolaissa käytetyissä rahoituspalvelujen määritelmässä on poikkeavuuksia. Luotonannon osalta määritelmien poikkeavuus esiintyy siten, että arvonlisäverodirektiivissä mainitaan luottojen välitys, joka ei kuitenkaan esiinny arvonlisäverolaissa. Arvonlisäverolaissa puolestaan on mainittu muu rahoituksen järjestäminen, jota ei ole mainittu direktiivissä. Arvonlisäverodirektiivin mukaiset käsitteet ovat EU-oikeuden itsenäisiä käsitteitä, jotka ovat muotoutuneet EUT:n oikeuskäytännön kautta. EUT:n antama oikeuskäytäntö ohjaa ratkaisevasti arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa. Oikeuskäytännön kautta on määritelty muun muassa, mitä on luoton myöntäminen, välityksen käsite, milloin korollinen maksuajan pidennys katsotaan luotonmyöntämiseksi ja missä menee rajanveto luotonmyönnön ja saamisten perinnän välillä.

Tutkielman kappaleessa 3.2.2 on käsitelty yleisesti niitä tulkintaperiaatteita, joiden perusteella voidaan määritellä, onko kyseessä arvonlisäveroton rahoituspalvelu. Nämä tulkintaperiaatteet soveltuvat myös tilanteisiin, joissa määritellään luotonmyönnön- ja välityksen arvonlisäverollisuutta. Luotonmyönnön rajanvetotilanteissa on oikeuskäytännöstä johdettavissa kriteerejä, joiden perusteella luotonmyöntäminen on katsottu arvonlisäverottomaksi rahoituspalveluksi.

Oikeuskäytännöstä on nähtävissä seuraavat kriteerit arvioitaessa, onko kyse luoton myöntämisestä:

- Pääoma luovutetaan toisen käyttöön vastiketta vastaan.¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ Esim. C-281/91, Muys' en De Winter v Staatssecretaris van Financiën., EU:C:1993:855, kohta 12; C-235/18 Vega International v Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie, EU:C:2019:412 kohdat 48–50; C-

- Vastikkeen ei tarvitse olla korkoa vaan vastike voi olla myös muussa muodossa kuin korkona. Olennaista on, että pääoma on annettu vastapuolelle käyttöön ajaksi.¹⁰⁵
- Luottoriski kuuluu olennaisena osana luotonantoon.¹⁰⁶
- Taloudellinen sisältö ratkaisee, ei muoto.¹⁰⁷
- Toimijan statuksella ei ole merkitystä.¹⁰⁸

EUT:n useassa tuomiossa on määritelty, että luotonmyönnöstä on kyse silloin, kun pääomaa luovutetaan toisen käyttöön vastiketta vastaan. Vastikkeen ei oikeuskäytännön valossa tarvitse olla korkoa vaan se voi olla muussakin muodossa ja muulla nimikkeellä kuin korko. Oleellisinta luotonmyönnön osalta vastikkeessa on, että pääoma on annettu vastapuolelle käyttöön ja korvaus pääoman käytöstä kertyy siitä ajalta, kuin se on ollut vastapuolen käytössä. Nimike, jolla vastike esiintyy, ei voida katsoa olevan merkityksellinen senkään vuoksi, jotta yritykset eivät voi muuttaa verotustaan keinotekoisesti käyttämällä vastikkeesta tiettyä nimeä¹⁰⁹.

Tuomiossa *C-235/18, Vega International* oli kyse emoyhtiön konsernille järjestämistä polttoainekorteista. Kyseinen emoyhtiö Vega International hoiti korteista aiheutuneet laskut keskitetysti kaikkien tytäryhtiöiden puolesta. Kortit oli myönnetty konsernin nimiin, mutta tytäryhtiöt tankkasivat itse. Laskut ohjautuivat emoyhtiölle, joka maksoi ne öljy-yhtiölle. Emon maksettua laskut, veloitti se tytäryhtiöitä jälkikäteen n. 1–3 kuukauden viiveellä lisäämällä siihen 2 prosentin suuruisen maksun. Asiassa oli kyse siitä, onko järjestelyssä kyse luotonmyönnöstä vai tavarantoimituksesta. EUT:n mukaan kyseessä oli luoton myöntäminen, eikä tavarantoimitus. EUT perusteli asiaa sillä, että kyseessä ei ole tavarantoimitus, koska polttoaineen määräämisvalta ei siirtynyt

---

801/19, Franck d.d., Zagreb v Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za drugostupajski upravni postupak, EU:C:2020:1049, kohta 36; Jovio, 2023b, s. 356.

¹⁰⁵ mm. C-235/18, Vega International, kohdat 47–48. C-801/19, Franck, kohta 37, C-250/01, O. Fundusz, kohta 33–34.

¹⁰⁶ C-250/01, O. Fundusz, kohta 38–39.

¹⁰⁷ mm. C-801/19, Franck, 44; C-250/21, O Fundusz, 39–40, C-2/95, SDC, kohdat 32,34,35,38.

¹⁰⁸ mm. C-801/19, Franck, kohdat 34–35, C-2/95 SDC kohdat 34, 35, 38,59.

¹⁰⁹ Määttä, 2015, s. 366.

emoyhtiölle. Tämä käy ilmi siitä, että tytäryhtiö vastasi itse siitä, milloin, missä ja miten paljon polttoainetta hankittiin.¹¹⁰ Emon tehtävänä oli ainoastaan laskujen ennakkomaksu ja jälkikäteinen veloitus¹¹¹. EUT katsoi, että emo antoi ennakkorahoituksen muodossa tytäryhtiölle pääomaa toisen käyttöön ja tytäryhtiön maksama 2 %:n maksu oli korvaus siitä ajasta, jonka ne olivat tytäryhtiön käytössä¹¹². Tämän tapauksen vaikutus verotuskäytäntöön on kuitenkin epäselvä¹¹³.

Tuomiossa *C-250/21, O. Fundusz*¹¹⁴ on todettu, että luoton myöntämiseen kuuluu olennaisena osana luottoriskin kantaminen. Tuomion mukaan, sillä aiheutuuko riski velallisten maksukyvyttömyydestä, vai rahoittajan sopimuskumppanin maksukyvyttömyydestä, ei ole merkitystä. Ratkaisevaa on se, että rahoittajalle voi aiheutua tappioita, mikäli takaisinmaksu ei toteudu. Tämän perusteella voidaan katsoa, että annettaessa pääomaa vastapuolen käyttöön korvausta vastaan, joka kertyy joltakin tietyltä ajalta ja rahoittaja kantaa luottoriskin, voidaan katsoa kyseessä olevan luoton myöntäminen.¹¹⁵ Arvonlisäverojärjestelmän tarkoituksena on yhdenmukainen ja neutraali verokohtelu EU:ssa, joka tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, että sopimuksen taloudellinen sisältö ratkaisee, onko kyseessä arvonlisäveroton luotonmyöntö. Oikeuskäytännössä on katsottu, että ratkaisu ei perustu siihen, mitkä ovat sopimuksen muodolliset perusteet, esimerkiksi miten sopimus on otsikoitu tai kenen nimissä saatavat ovat.¹¹⁶ Samoin perustein voidaan katsoa, että myöskään luotonmyöntäjän asemalla ei ole merkitystä siihen, katsotaanko luoton myöntäminen arvonlisäverolliseksi luotonmyöntämiseksi. Verovapauden voidaan katsoa perustuvan palvelun luonteeseen eikä siihen, mikä on tarjoajan asema. Tästä seuraa, että luoton myöntäjänä voi toimia muukin taho kuin pankki.

---

¹¹⁰ C-235/18, Vega International, tuomion kohta 26–28 ja 29–36.

¹¹¹ C-235/18, Vega International, tuomion kohdat 37–39.

¹¹² C-235/18, Vega International, tuomion kohta 47–49.

¹¹³ Lamppu & Ruohola, 2023, s. 213.

¹¹⁴ C-250/21, Szefer Krajowej Administracji Skarbowej v O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O S.A., EU:C:2022:757.

¹¹⁵ C-250/21, O. Fundusz, kohta 38.

¹¹⁶ mm. C-801/19 Franck, 44; C-250/21 O. Fundusz, 39–40.

Tuomiossa *C-250/21, O. Fundusz* oli kyse siitä, oliko sub-participation järjestelyssä kyse direktiivissä arvonlisäverosta vapautetusta luoton myöntämisestä. Kyseessä oli rahasto, joka aikoi tehdä sub-participation järjestelyjä pankkien tai sijoitusrahastojen kanssa. Sub-participation sopimuksessa on kyse siitä, että alullepanija, joka on yleensä pankki tai muu luotonantaja, sitoutuu siirtämään sopimuksessa määritellyt saamisten tuotot osallistujalle. Osallistuja eli rahoittaja tai sijoittaja, sijoittaa varoja alullepanijan sub-participation sopimuksen ehtojen mukaisesti saaden osuuden tuotoista, mutta kantaen myös osuuden luottoriskistä. Velalliset, joiden lainoista on kyse, maksavat edelleen pankille, eikä heidän sopimusehtoihinsa kosketa tällä järjestelyllä. Osallistujan palkkiona on erotus, joka jää alullepanijalle maksetun summan ja osallistujan sopimusaikana saamien tuottojen välille. Järjestelyn tarkoituksena on saada alullepanijalle ennakoon likviditeettiä, siirtämällä osaa tulevista tuotoista osallistujalle ja toisaalta riskin kattaminen, mikäli osa tuotoista jää saamatta.¹¹⁷ EUT katsoi, että kyseessä oli direktiivin mukainen luoton myöntäminen, sillä osallistuja antaa alullepanijalle pääomaa käyttöön ja vastineeksi osallistuja saa osuuden alkuperäisten luottojen tuotosta eikä osallistujalla ole kanneoikeutta velallisia kohtaan.¹¹⁸ EUT katsoi, että luottoriskin kantaminen kuuluu olennaisena osana luotonmyöntöön, tässä tapauksessa luottotappiot olivat mahdollisia. Sillä ei ole merkitystä, johtuuko riski alullepanijan maksukyvyttömyydestä vai velallisten maksulaiminlyönneistä. Vakuuksien puuttumisella ei katsottu olevan merkitystä, sillä vakuuksilla voidaan pienentää luottoriskiä, mutta sen ei katsota olevan olennaista sen osalta, katso taanko järjestely luotonmyönöksi vai ei. Olennainen osa luotonmyönön osalta on se, että osallistuja luovuttaa pääomaa ja saa vastineeksi tuoton. Sillä, että osallistujalla ei ole suoria oikeuksia tai kanneoikeutta velallisia vastaan, ei ole merkitystä. Tällä tulkinnalla varmistetaan myös veroneutraalisuus ja se, ettei kulutusluottojen kulut kasva arvonlisäverotuksen vuoksi.¹¹⁹

---

¹¹⁷ *C-250/21, O. Fundusz*, tuomion kohdat 8–9 ja 26.

¹¹⁸ *C-250/21, O. Fundusz*, kohta 37.

¹¹⁹ *C-250/21, O. Fundusz*, kohdat 38–41.

EUT on katsonut, että lähtökohtaisesti korollinen maksunlykkäys voidaan katsoa arvonlisäverosta vapautetuksi luotonmyöntämiseksi.¹²⁰ Tuomiossa C-281/91, Muys' en De Winter's oli kyse siitä, että rakennusliike toteutti osto- ja urakkakohteita: luovutti tontin ja rakensi tai viimeisteli asunnon tai rakensi jaetun rakennuksen ja luovutti asiakkaalle huoneiston siihen kuuluvine maa-alueineen ja yksinomaisine käyttöoikeuksineen. Rakennustyön hinta maksettiin erissä työn edistymisen mukaan; maan hinta maksettiin joko sopimusta tehtäessä tai pian sen jälkeen tai samanaikaisina erinä rakennushinnan kanssa. Sopimuksissa asiakas saattoi lykätä maan ja/tai rakentamisen maksua siihen päivään asti, kun omistusoikeus maahan ja valmiiseen rakennukseen siirtyi. Lykkäys edellytti tyypillisesti 10 %:n käsirahaa koko kauppahinnasta, ja lykätylle määrälle perittiin korko. Asiassa oli kyse siitä, että mikäli sopimuksessa mainitaan, että maan hinta maksetaan vasta luovutushetkellä ja tästä maksuajan myöntämisestä peritään korkoa, onko tuo kyseinen korko osa luovutushintaa vai onko kyseessä luoton myöntämisestä saatu vastike.¹²¹

EUT on ratkaisussaan katsonut, että vaikka vapautuksia tulkitaan suppeasti, käsite on kuitenkin riittävän laaja käsittääkseen myyjän asiakkaalleen myöntämän luoton, eikä soveltamisen voida katsoa rajoittuvan ainoastaan luotto- ja rahoituslaitoksiin. Tätä tulkintaa tukee myös veroneutraalisuuden näkökulma¹²². Korollisen maksunlykkäyksen katsotaan kuuluvan kauppahinnasta saaduksi vastikkeeksi luovutuspäivään saakka. Luovutuspäivän jälkeiseltä ajalta peritty korko katsotaan lähtökohtaisesti arvonlisäverosta vapautetuksi luotonmyöntämiseksi. Rajauksella erotetaan toimitusta edeltävä ja sen jälkeinen korollinen aika, sillä arvonlisävero syntyy tavaran toimitushetkellä ja veron peruste määräytyy tuolloin. Tämän vuoksi toimitushetkeen mennessä saatu vastike kuuluu luovutuksesta saatavaan vastikkeeseen.¹²³

---

¹²⁰ C-281/91, Muys' en De Winter's, kohta 12.

¹²¹ C-281/91, Muys' en De Winter's.

¹²² C-281/91, Muys' en De Winter's, kohdat 13 ja 14.

¹²³ C-281/91, Muys' en De Winter's, kohdat 16–18.

EUT:n tuomiossa *C-692/17, Paulo Nascimento Consulting*¹²⁴ oli kyse siitä, tuliko arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaista arvonlisäverovapautusta soveltaa verovelvollisen vastiketta vastaan tekemän asianosaisaseman luovutukseen kolmannelle ulosottomenettelyssä, joka koskee saatavan perimistä.

Kyseisessä tapauksessa kiinteistönvälitystoimisto oli tehnyt yksinoikeudella välityssopimuksen asiakkaan maatalousmaan myynnistä. Välittäjänä toiminut PNC välitti ostotarjouksen asiakkaalleen, jonka myyjä hylkäsi. Myyjä kieltäytyi maksamasta välityspalkkiota, jolloin PNC laittoi vireille haasteen, jossa vaati myyjää maksamaan välityspalkkion 125 000,00 euroa arvonlisäveroineen ja viivästyskorkeineen siihen saakka, kunnes saatava on suoritettu kokonaisuudessaan. Paikallinen alioikeus hyväksyi kanteen, jonka määrä oli 170 859,62 euroa ja tuomio sai lainvoiman. Tuomiosta huolimatta välityssopimuksen solminut myyjä ei maksanut kuitenkaan saatavaa, joten PNC vaatii saataviaan ulosottomenettelyn kautta. Ulosotto määräsi myyjän maatalouskiinteistön takavarikkoon kyseisen saatavan maksamiseksi. Takavarikon yhteydessä kyseinen kiinteistö määrättiin PNC:lle 606 200,00 euron summasta, joka vastasi noin 70 prosenttia saamisen arvosta. Määräys sisälsi kohdan, jonka mukaan PNC:n tuli maksaa ulosottoviranomaiselle ylijäävä määrä, joka koostui kyseisestä 606 200,00 euron ja PNC:n saatavan erotuksesta, tämä summa oli 417 937,12 euroa.

PNC luovutti sopimuksella Starplant-Unipessoal Lda:lle kyseisen ulosottomenettelyssä olevan saatavan oikeudet ja velvollisuudet Starplantin suorittamaa 351 619,90 euron vastiketta vastaan. PNC kirjasi kyseisen tapahtuman kirjanpitoonsa siten, että 125 000,00 euroa kirjattiin alun perin toimeksiannon tehneelle myyjälle suoritettun välityspalvelun myynnistä saatuna vastikkeena ja tästä summasta maksettiin arvonlisävero määrältään 26 250,00 euroa. Lopun 200 369,90 euroa, joka jää Starplantin maksamasta summasta, PNC kirjaa erittelemättömiin muihin tuloihin eikä siitä suoriteta arvonlisäveroa. Paikallinen veroviranomainen kuitenkin määräsi PNC:lle maksuun arvonlisäveroa korkoineen

---

¹²⁴ C-692/17, Paulo Nascimento Consulting – Mediação Imobiliária Lda v Autoridade Tributária e Aduaneira, EU:C:2019:867.

83 647,77 euroa. Veroviranomaisen mukaan PNC ei ollut ilmoittanut oikein kyseistä asianomaisaseman luovutusta, sillä sen mielestä asianomaisaseman luovutuksessa oli kyseessä erillinen vastikkeellinen oikeudenluovutus, josta tuli suorittaa arvonlisäveroa. Asia eteni paikalliseen ylimpään oikeusasteeseen, joka esitti EUT:lle ennakkoratkaisukysymyksen: kuuluuko verovelvollisen vastiketta vastaan kolmannelle tekemä asianomaisaseman luovutus menettelyssä, jossa verovelvollinen panee täytäntöön tuomioistuimen vahvistamaa saamista arvonlisäverodirektiivin 135 1 kohdan b alakohdan tarkoittaman luottojen myöntämisen, luottojen välityksen tai luottojen hallinnoinnin piiriin, jolloin sitä tulisi käsitellä arvonlisäverosta vapaana.

EUT:n mukaan kyseessä oli liiketoimi, joka ei ollut luottojen myöntämistä, jolloin siitä tuli suorittaa arvonlisäveroa. EUT perusteli ratkaisuaan sillä, että kyseessä oli vastiketta vastaan tehty taloudellinen liiketoimi. Liiketoimen tekijän ollessa verovelvollinen ja liiketoimen liittyessä sen liiketoimintaan, ei satunnaisuus poista sitä, että siitä tulee maksaa arvonlisäveroa. EUT:n mukaan kyseessä olevaa asianomaisaseman luovutusta ei voi keinoitekoisesti jakaa useaksi erilliseksi suoritukseksi, jolloin luovutuksen katsotaan muodostavan yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen. Tällöin pääsuoritteen verokohtelu määrää liitännäisten osien verokohtelun. Suoritusta ei EUT:n mukaan voida jakaa kahteen osaan siten, että kyseessä olisi saamisen luovutus ja sellaisen asianomaisaseman luovutus, jonka tarkoituksena on saamista koskeva ulosotto. Kyseessä olevassa tapauksessa ratkaistiin seuraavaksi, oliko kyseessä tavaran luovutus vai palvelun suoritus. Ratkaisevana pidettiin sitä, oliko PNC saanut määräysvallan kiinteistöön ennen kuin saamista koskeva tuomio oli saanut lainvoiman. Jos määräysvalta on siirtynyt ennen tuomion saamaa lainvoimaa, on kyseessä tavaran luovutus. Jos määräysvalta ei ole siirtynyt, on kyseessä aineettoman oikeuden luovutus, joka katsotaan palvelun suoritukseksi. EUT viittasi ratkaisussaan tapaukseen *C-93/10, GFKL Financial Services AG*¹²⁵, jossa GFKL osti saatavia pankilta nimellisarvoa alempaan hintaan.

---

¹²⁵ C-93/10, Finanzamt Essen-NordOst v GFKL Financial Services AG, EU:C:2011:700.

4.2.2 Luottojen välitys

Luottojen välitys on määritelty erikseen direktiivissä arvonlisäverosta vapautetuksi rahoituspalveluksi. Luottojen välityksen käsite on määritelty EUT:n oikeuskäytännössä. Alun perin välityksen käsitettä määriteltiin ensimmäisen kerran tuomiossa *C-235/00, CSC Finlancial Services Ltd.*¹²⁶ Tapauksessa Sun Alliance antoi CSC:lle tehtäväksi sijoitustuotteen markkinointiin ja asiakashallintaan liittyviä tehtäviä. Tämä piti sisällään perusinformaation antamista tuotteesta, hakemusten ja liitteiden tarkastusta sekä maksutositteiden käsittelyä. CSC ei myynyt sijoitustuotteita eikä antanut sijoitusneuvontaa.¹²⁷ Tuomiossa EUT tuo esiin, että 135 1 (f) ilmaisulla mukaan lukien muu välitys ei ole tarkoitus määritellä kyseisessä säännöksessä säädetyn vapautuksen pääasiallista sisältöä, vaan tarkoitus on laajentaa kyseisen vapautuksen soveltamisalaa välitystoimintaan.¹²⁸

EUT määrittelee tuomiossa, että kyseisen f alakohdassa välitys termillä tarkoitetaan henkilön tai yrityksen toimintaa välittäjän tilanteessa, jossa hän ei itse ole sopimusosapuoli tiettyä finanssituotetta koskevassa sopimuksessa. Välittäjän toiminta koostuu muusta kuin tällaisten sopimusten osapuolten tyyppillisistä sopimukseen perustuvista suorituksista. Välitystoiminta määritellään tuomiossa palveluksi, joka tehdään sopimuksen yhdelle osapuolelle, ja josta tämä osapuoli suorittaa vastikkeen erillisenä välitystoimintana. Tämä palvelu voi sisältää esimerkiksi sen, että välittäjä kertoo asiakkaalle mahdollisuuksista tehdä kyseinen sopimus, sen, että välittäjä on yhteydessä toiseen osapuoleen, ja sen, että välittäjä neuvottelee asiakkaan nimissä ja puolesta osapuolten vastavuoroisten suoritusten yksityiskohdista. Toiminnan tavoitteena on siis tehdä se, mikä on tarpeen, jotta kaksi osapuolta tekisivät sopimuksen ilman, että välittäjällä olisi omaa intressiä sopimuksen sisällön suhteen.¹²⁹ Välittäjä ei aja asiassa omaa etua sisällön suhteen, eikä täten pyri muokkaamaan sitä oman etunsa mukaiseksi, vaan pyrkii saamaan osapuolet sopimukseen keskenään.

---

¹²⁶ C-235/00, Comissioners of Customs & Excise v. CSC Financial Services Ltd EU:C:2012:423.

¹²⁷ Hokkanen ja muut, 2013, s. 209.

¹²⁸ C-235/00, CSC, kohta 38, Hokkanen ja muut, 2013, s. 212.

¹²⁹ C-235/00, CSC, kohta 39.

EUT määritteli tuomiossa myös sen, mistä välitystoiminnassa ei ole kyse. Välitystoiminnasta ei katsota olevan kyse silloin, kun yksi sopimuksen osapuolista antaa alihankkijan tehtäväksi osan sopimukseen liittyvistä aineellisista toimista, kuten tietojen antamisen toiselle osapuolelle sekä sopimuksen kohteena olevia arvopapereita koskevien merkintähakemusten vastaanoton ja käsittelyn. Tällaisessa tapauksessa alihankkija on samassa asemassa kuin finanssituotteen myyjä, eikä alihankkija siis ole välittäjänä toimiva henkilö, jolla ei ole sopimuksen osapuolen asemaa edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla.¹³⁰ Välitystoiminnasta ei siis ole kyse silloin, kun sopimuksen toinen osapuoli teettää osan käytännön tehtävistä alihankkijalla. Alihankkijan roolina on siis hoitaa myyjän omiin sopimusvelvoitteisiin kuuluvia tehtäviä myyjän nimissä ja myyjän lukuun, sen sijaan, että saattaisi sopimusosapuolia yhteen tai neuvottelisi niiden ehdoista.

Edellä käsitelty tuomio loi raamit sille, mitä välityksellä ja välitystoiminnalla tarkoitetaan direktiiviä tulkittaessa. EUT:n oikeuskäytännössä on myös käsitelty erikseen luottojen välitystä. Tuomiossa *C-453/05, Volker Ludwig*¹³¹, oli kyse siitä, oliko aliedustajana toimivan Volker Ludwigin suorittama luottojen välitys arvonlisäverosta vapaata, vaikka Ludwig teki sen ilman suoraa sopimussuhdetta luotonantajaan. Ludwigin tehtävänä oli auttaa yksityisasiakkaita valitsemaan heille sopivia luottoja. Käytännössä Ludwig arvioi ensin asiakkaiden taloudellisen tilanteen, jonka jälkeen auttoi heitä valitsemaan heille sopivia luottoja. Tämän jälkeen hän toimitti allekirjoitetut hakemukset päämiehelleen DVAG:lle, joka puolestaan välitti ne luotonantajille. Ludwig sai provision ainoastaan, mikäli luottosopimus syntyi. Tapauksen pääkysymykset koskivat sitä, onko kyseisen palvelun pääsisältö luottojen välitys, vaikka mukana on sijoitusneuvontaa sekä edellyttääkö vapautus, että välittäjällä on suora sopimussuhde luotonantajaan tai ottajaan tai että välittäjän tulisi olla suorassa yhteydessä molempiin.¹³² EUT:n päätöksen mukaan se seikka, että verovelvollinen analysoi asiakkaan varallisuustilanteen, ei estä toteamasta, että kyse on 135 1

---

¹³⁰ C-235/00, CSC, kohta 40.

¹³¹ C-453/05, Volker Ludwig v Finanzamt Luckenwalde, EU:C:2007:369.

¹³² C-453/05, Volker Ludwig.

(b) tarkoitetusta luottojen välitystä koskevasta palvelusta. Mikäli palvelukokonaisuuden pääsuoritus on luoton välitys ja sijoitusneuvontapalvelu, ainoastaan siihen nähden liitännäinen suoritus, on liitännäistä suoritusta kohdeltava verotuksellisesti samoin kuin luotonvälitystä. Se, että välittäjä ei ole sopimussuhteessa luotonantajan eikä luotonhakijan kanssa, ei estä, etteikö välittäjä voisi tarjota arvonlisäverosta vapautettua luottojen välityspalvelua. Myöskään se, että välittäjä ei ole suorassa yhteydessä toiseen osapuoleen eli toimii päävälittäjän alaisuudessa ei estä verovapautta. Olennaisena voidaan pitää sitä, että välittäjän toiminta edistää luottosopimuksen syntymistä eikä sitä, kenen kanssa hänellä on sopimus.¹³³

Ensin ratkaistavaksi tuli, onko palvelun ydin luottojen välitys vai sijoitusneuvonta. Se kumpi on pääsuoritus, ratkaisee arvonlisäverokohtelun. EUT:n ratkaisussa tuodaan esiin, että taloudellisesti yhtä suoritusta ei saa pilkkoa keinotekoisesti osiin, vaan tulee selvittää, onko kyseessä yksi pääsuoritus vai useita erillisiä suorituksia. Suorituksen voidaan katsoa olevan yksi ainoa suoritus silloin, kun yhden tai useamman osatekijän katsotaan muodostavan pääasiallisen suorituksen, kun taas yksi tai useampi osatekijä on katsottava yhdeksi tai useammaksi liitännäiseksi suoritukseksi, joita kohdellaan verotuksellisesti samoin kuin pääasiallista suoritusta. Suorituksen voidaan katsoa olevan liitännäinen, kun se ei ole asiakaskunnan kannalta tavoite sinällään. Tässä tapauksessa palkkio maksettiin ainoastaan siinä tapauksessa, että luottosopimus syntyi, jolloin voidaan katsoa, että luottojen välitys on pääasiallinen suoritus ja sijoitusneuvonta pelkästään liitännäinen, sillä sitä harjoitetaan ainoastaan alkuvaiheessa ja se rajoittuu siihen, että asiakas valitsee itselleen sopivan tuotteen. Koska sijoitusneuvontaa kohdellaan liitännäisenä suorituksena, sen verokohtelu seuraa pääsuoritetta, joka on verovapaa luottojen välitys.¹³⁴ Sen osalta voiko välitys olla verovapaata myös siinä tapauksessa, että välittäjä ei ole sopimussuhteessa luotonantajaan tai lainanhakijaan EUT totesi, että direktiivin perusteella vapautetut liiketoimet määritellään tarjottujen palvelujen luonteen eikä palvelun tarjoajan tai vastaanottajan avulla. Tämä pätee myös välittäjän ja sopimuspuolten välisen suhteen

---

¹³³ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 41.

¹³⁴ C-453/05, Volker Ludwig, kohdat 16–20.

luonteen osalta. EUT viittaa tuomiossa aikaisempaan oikeuskäytäntöön siltä osin, että ollakseen verosta vapaa rahoituspalvelu, tulee sen muodostaa kokonaisuutena arvioiden sellainen erillinen kokonaisuus, jolla täytetään välityspalvelun erityiset ja olennaiset tehtävät. Tässä tapauksessa kokonaisuuden tulee siis muodostaa itsenäinen palvelu, joka oikeasti tekee välitykselle kuuluvat ydinasiat eli saattaa osapuolet yhteen ja edistää sopimuksen syntyä.¹³⁵

Aiemmin tuomiossa *C-235/00, CSC*, on EUT jo katsonut, että välitystoiminnan katsotaan olevan välitystä, mikäli se on toimintaa, jossa välittäjä auttaa kahta osapuolta tekemään sopimuksen. Se voi käsittää muun muassa sen, että välittäjä ilmoittaa sopimuksen osapuolelle tilaisuuksista tehdä tällainen sopimus, olla yhteydessä toiseen sopimuspuoleen ja neuvottelee asiakkaan nimissä ja hänen lukuunsa sopimuspuolten vastavuoroisten suoritusten yksityiskohdista, ja tällaisen toiminnan tavoitteena on tehdä se, mikä on tarpeen, jotta kaksi osapuolta tekisivät sopimuksen, ilman että välittäjällä olisi omaa intressiä sopimuksen sisällön suhteen. Tämän perusteella EUT totesi, että verosta vapautettu luottojen välitys ei riipu siitä, onko välittäjä sopimussuhteessa jompaankumpaan luottosopimuksen osapuoleen.¹³⁶ EUT totesi, että sovellettaessa 135 1 (b) säädettyä vapautusta ei se määräydy sen mukaan, onko välityspalvelun tarjoaja sopimussuhteessa yhteen luottosopimuksen osapuolista, vaan tätä tulee arvioida suhteessa suoritettavan palvelun luonteeseen ja tarkoitukseen.¹³⁷

Arvioitaessa välittäjän ja sopimuksen molempien osapuolten välisen suoran yhteyden välttämättömyyttä EUT toteaa, että välitys voi jakautua osiin ja silti kuulua luottojen välityksen verovapauteen¹³⁸. Neutraalisuuden periaate edellyttää, että toimijat voivat valita heille tarkoituksenmukaisimman toimintamallin ilman, että verovapaus menetetään sen vuoksi, miten palvelu on järjestetty¹³⁹. Otettaessa huomioon, että liiketoimen tulee

---

¹³⁵ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 26–27.

¹³⁶ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 28–29.

¹³⁷ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 33.

¹³⁸ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 34.

¹³⁹ C-453/05, Volker Ludwig, kohta 35.

muodostaa erillinen kokonaisuus, joka täyttää välityspalvelun erityiset ja olennaiset tehtävät, voidaan katsoa, ettei 135 1 (b) ole este sille, että luottojen välityspalvelu jakautuu kahteen palveluun, joista toisen suorittaa pääedustaja toimiessaan välittäjänä suhteessa luotonantajina oleviin laitoksiin ja toisen pääedustajan aliedustaja toimiessaan välittäjänä suhteessa luotonsaajiin.¹⁴⁰ Verovapaus ei EUT:n mukaan raukea sillä perusteella, että välittäjä ei ole suoraan yhteydessä molempiin osapuoliin tai sillä, että sopimusehdot on määritelty etukäteen, sillä välitystoiminta voi rajoittua siihen, että välittäjä ilmoittaa sopimuksen osapuolelle tilaisuuksista tehdä sopimus. Olennaisinta on, että toiminta tosiasiallisesti edistää sopimuksen syntymistä, eikä rajoitu aineellisiin toimiin.¹⁴¹

4.3 Arvonlisäverolain mukainen luoton myöntö ja muu rahoituksen järjestäminen

Arvonlisäverolain 41 §:ssä säädetään, että veroa ei suoriteta rahoituspalvelun myynnistä ja 42 §:ssä on määritelty, mitä pidetään rahoituspalveluna. 41 § on yleissäännös koskien rahoituspalvelujen verottomuutta. 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rahoituspalveluna pidetään luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä. Hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi todetaan, että luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen koskisi perinteisen luotonannon lisäksi uusia luotonannonmuotoja ja verotonta olisi myös luotonvälitys, rahoituskokonaisuuksien kokoaminen asiakkaille useammasta rahoituslähteestä samoin kuin luottokorttirahoitus ja osamaksukaupan rahoitus. Verottomuus koskisi myös elinkeinotoiminnassa syntyneiden laskusaamisten rahoitusta eli factoring toimintaa. Factoring toiminnan verottomuus olisi kuitenkin poikkeus direktiivin määräyksistä. Tätä on kuitenkin perusteltu eri rahoitusmuotojen neutraalin verokohtelun varmistamisella. Luotonannon ja muun rahoitustoiminnan verottomuus koskisi luottolaitosten lisäksi muitakin yrityksiä, joten tavara- ja palvelukauppaa harjoittavat yritykset eivät siten

---

¹⁴⁰ C-453/05, Volker Ludwig, kohdat 36–37.

¹⁴¹ C-453/05, Volker Ludwig, kohdat 38–39.

suorittaisi veroa luotonannostaan. Tavara- ja palvelukauppaan liittyvät maksujärjestelyt olisivat verottomia eikä veroa suoritettaisi esimerkiksi osamaksu- tai viivästyskoroista.¹⁴²

Arvonlisäverolakia säädettäessä on hallituksen esityksessä todettu, että verosta vapautettujen rahoituspalvelujen määrittelyssä voidaan käyttää tarvittaessa apuna samoja termejä kuin luotto- ja rahoituslainsäädännössä. Arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen sanamuoto onkin tehty yhteneväiseksi luottolain kanssa, jotta niitä voitaisiin tarvittaessa sovittaa toisiinsa. Luottolaitoslakia koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, että kyseinen toiminta kattaa luotonannon ja rahoitustoiminnan sekä muun rahoituksen järjestämisen, kuten esimerkiksi perinteisen luotonannon ja uudet luotonannon muodot, kuten jatkuvat velkasitoumusten liikkeeseenlaskujärjestelyt (NIF- ja RUF-sopimukset).¹⁴³ Samaisessa luottolaitoslakia koskevassa esityksessä on todettu, että kyseinen säännös vastaa pääosin EU:n toisen pankkidirektiivin liitteessä olevaa luetteloa pankkitoiminnoista, jotka jäsenvaltiot ovat vastavuoroisesti tunnustaneet. Tässä liitteessä on todettu luotonantoon kuuluvaksi kulutusluotot, kiinnitysluotot, myyntilaskujen rahoitus takautumisoikeuksin tai ilman (factoring) sekä kauppatahtumien rahoitus. Tavoitteena oli, että luotonannon määritelmä kansallisessa lainsäädännössä vastaisi EU:n pankkisääntelyä. Näille määritelmille ei kuitenkaan voida antaa merkitystä määriteltäessä verosta vapaita rahoituspalveluja, sillä arvonlisäverodirektiivissä ei mainita, että näitä rahoituspalveluja tulisi määritellä luottolaitoslainsäädännön avulla. EUT:n mukaan arvonlisäverodirektiivin 135(1) artiklan vapautukset ovat itsenäisiä käsitteitä ja niitä on tulkittava arvonlisäverojärjestelmän sisällä. Tämän seurauksena näitä kansallisessa lainsäädännössä määriteltyjä luotto- ja rahoituslainsäädännön käsitteitä ei voida käyttää ohi EUT:n antamien arvonlisäverolaissa määriteltyjen käsitteiden unioninoikeuden etusijan vuoksi. Mikäli luotto- ja rahoitustoiminnan käsitteitä käytettäisiin tulkinta-apuna tilanteissa, joissa ei EUT:n oikeuskäytännön määritelmien pystytäkään ratkaisemaan onko kyse arvonlisäverodirektiivin tarkoittamasta

---

¹⁴² HE 88/1993 vp, s. 67–68.

¹⁴³ HE 295/1992 vp s. 29.

rahoituspalvelusta, on kuitenkin verovapauden kannalta merkityksellisempää se, mikä on palvelun luonne eikä, kuka palvelun suorittaa.¹⁴⁴

4.3.1 Luotonmyöntö

Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksessä KHO 2017:38 oli kyse siitä, pidetäänkö kaupintapalvelua arvonlisäverollisena palveluna vai rahoituspalveluna, joka on vapautettu arvonlisäverosta:

Rahoitusyhtiö A Oy tarjosi autoalan jälleenmyyjille varastorahoitukseksi kutsu- maansa palvelua, jonka puitteissa A Oy teki ajoneuvojen jälleenmyyjien kanssa kaupintasopimuksia. Jälleenmyyjä sai kaupintasopimuksen ehtojen mukaisesti ostaa maahantuojalta ajoneuvoja A Oy:n lukuun. Kunkin jälleenmyyjän maahantuojalta tilaaman ajoneuvon ostohinta pienensi A Oy:n jälleenmyyjälle myöntämää euromääräistä limiittiä. Ajoneuvot olivat kaupinta-aikana A Oy:n omistuksessa. A Oy myi ajoneuvot jälleenmyyjälle tämän löydettyä ajoneuvolle ostajan samaan hintaan kuin A Oy oli maksanut maahantuojalle. A Oy peri jälleenmyyjältä kaupintasopimuksen perusteella palkkioita, joita olivat ajoneuvokohtainen kiinteä palkkio, kaupinta-aikaan perustuva kuukausipalkkio ja laskutus palkkio. Kuukausipalkkio oli tietty prosenttiosuus ajoneuvon hinnasta.

Kun otettiin huomioon A Oy:n, ajoneuvojen maahantuojan ja jälleenmyyjien välisten sopimusten muodostama kokonaisuus ja niistä ilmenevä taloudellinen ja kaupallinen todellisuus, kaupintasopimusten mukaisten palkkioiden katsottiin olevan vastiketta A Oy:n jälleenmyyjille myymästä rahoituspalvelusta, josta A Oy:n ei ollut suoritettava arvonlisäveroa. Konserniverokeskuksen päätös, jossa näitä palkkioita vastaan suoritettua palvelua ei ollut katsottu A Oy:n vähennykseen oikeuttavaksi toiminnaksi A Oy:n yleiskuluvähennyistä laskettaessa, saatettiin voimaan.

KHO:n perustelujen mukaan kyse oli verottomasta rahoituspalvelusta, eikä tavanomaisesta tavarakaupasta, koska jälleenmyyjiltä veloitettu ajoneuvojen hinta vastasi rahoitusyhtiön maahantuojalle maksamaa hintaa, eikä minkäänlaista katetta autojen myynnistä peritty. Jälleenmyyjiltä perittiin ainoastaan rahoitusyhtiölle mahdollisesti koituneet viranomaiskulut tai muut julkisoikeudelliset maksut. KHO:n mukaan tavarakauppa, josta ei peritä minkäänlaista katetta ei voida pitää tavarakaupassa tavanomaisena toimintana.

---

¹⁴⁴ Ahonen & Kaksonen, 2025, s. 298.

Rahoituspalveluksi katsomista puolsi jälleenmyyjän oikeus tilata maahantuojalta autoja yhtiön lukuun sille myönnetyn limiitin rajoissa, jonka voitiin katsoa vastaavan rahoituslaitosten asiakkailleen myöntämää limiittiä. KHO tulkitsi palkkiorakenteen olevan tyyppilinen rahoituksesta veloitettava korvaus, johon on mukaanluettu luoton perustamiseen liittyvät palkkiot sekä luoton määrään, ja ajan kulumiseen perustuvat sovitut korkoprosentin mukaiset palkkiot ja laskutusalkkiot. Oikeuskäytännössä on aiemmin katsottu, että koron lisäksi luoton ohella perittävät perustamiskustannukset ovat vastiketta rahoituspalveluna pidettävästä luotonannosta¹⁴⁵. Sillä seikalla ei ollut merkitystä, että autojen omistusoikeus oli sopimusten mukaan koko kaupinta-ajan yhtiöllä.

Tapauksessa KHO on viitannut EUT:n tuomioon *C-653/11, Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs v Newey*, tuomion kohtiin 42–45¹⁴⁶. Kyseisessä tuomiossa viitataan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön sopimusmääräysten merkityksestä liiketoimen luokittelussa verolliseksi liiketoimeksi. Oikeuskäytännön mukaan taloudellisen ja kaupallisen todellisuuden huomioon ottaminen on yhteisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamisen perusedellytys. Tuomion mukaan huomioitaessa oikeusvarmuus ja taloudellinen sekä kaupallinen todellisuus asetetaan sopimusehdot etusijalle palvelun suorittajan ja saajan määrittämisessä. Tuomion mukaan voi kuitenkin ilmetä, että joskus tietyt sopimusmääräykset eivät täysin heijasta liiketoimien taloudellista ja kaupallista todellisuutta. Näin on muun muassa silloin, jos ilmenee, että mainitut sopimusmääräykset muodostavat täysin keinotekoisien järjestelyjen, joka ei vastaa liiketoimien taloudellista ja kaupallista luonnetta.

KHO katsoi, että sopimusmääräykset eivät muodosta EUT:n tuomiossa tarkoitettua keinotekoisia järjestelyä, mutta sopimuskokonaisuudesta ilmenevä taloudellinen ja kaupallinen todellisuus huomioon ottaen on pidettävä painavampana niitä seikkoja, jotka puoltavat kaupintasopimuksessa tarkoitettujen palkkioiden olevan korvausta yhtiön

---

¹⁴⁵ Määttä, 2015, s. 370.

¹⁴⁶ C-653/11, *Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs v Newey*, EU:C:2013:409, tuomion kohdat 42-45.

jälleenmyyjälle suorittamasta rahoituspalvelusta kuin yhtiön jälleenmyyjille suorittamista arvonlisäverollisista palveluista. KHO:n ratkaisun perustelut voidaan tiivistää seuraavasti: sopimuksen rakenne ja liiketoimen luonne vastasivat luotonmyöntämistä, jonka vuoksi kyseessä oli arvonlisäverottomaksi katsottu rahoituspalvelu.

KHO:n ennakkopäätöksessä 2022:128 oli kyse siitä, oliko emoyhtiön katsottava suorittavan konserniyhtiöille erillisiä arvonlisäverosta vapautettuja rahoitus- tai vakuutuspalveluja toimiessaan konsernin emoyhtiönä.

A Oy toimi konsernin emoyhtiönä ja se suoritti omistamilleen konserniyhtiöille erilaisia arvonlisäverollisia asiantuntija- ja hallintopalveluja. A Oy myös vastasi koko konsernin rahoituksen järjestämisestä myöntämällä konserniyhtiöille luottoja tai tarjoamalla niille lyhytaikaista rahoitusta konsernitilijärjestelmän kautta. A Oy peri konserniyhtiöille myöntämästään rahoituksesta korkoa. Lisäksi A Oy oli ottanut koko konsernin kattavia vakuutuksia, joiden vakuutusmaksut se laskutti edelleen konserniyhtiöiltä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A Oy:n konserniyhtiöille suorittamat rahoituksen ja vakuutusten järjestämiseen liittyvät palvelut eivät liittyneet niin läheisesti yhtiön suorittamiin arvonlisäverollisiin asiantuntija- ja hallintopalveluihin, että ne olisivat muodostaneet yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen. A Oy:n oli katsottava suorittavan konserniyhtiöille useita erillisiä palveluja, joiden arvonlisävero kohtelu määräytyi itsenäisesti.

Kun A Oy järjesti konserniyhtiöille rahoitusta myöntämällä niille luottoa tai tarjoamalla lyhytaikaista rahoitusta konsernitilijärjestelmän kautta, kysymys oli arvonlisäverolain 41 §:ssä ja 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista luotonantosta koskevista arvonlisäverosta vapautetuista rahoituspalveluista. Vakuutusten järjestämistä koskevassa palvelussa oli puolestaan kysymys arvonlisäverolain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuista arvonlisäverosta vapautetuista vakuutuspalveluista.

A Oy:n verosta vapautettuna rahoitus- ja vakuutuspalvelun myyntinä pidettävä luotonanto ja vakuutusten järjestäminen konserniyhtiöille tuli ottaa huomioon yhtiön arvonlisäveron vähennysoikeuden laajuutta määriteltäessä. Yhtiö ei siten voinut vaatimallaan tavalla vähentää yleiskulujen sisältämää arvonlisäveroa täysimääräisesti.

KHO ratkaisi ensin kysymyksen siitä, oliko järjestelyissä kyseessä yksi jakamaton taloudellinen suoritus vai oliko A Oy:n katsottava suorittavan konserniyhtiöille erillisiä arvonlisäverosta vapautettuja rahoitus- tai vakuutuspalveluja toimiessaan konsernin emoyhtiönä. KHO:n mukaan asiassa on arvioitava erityisesti sitä, muodostavatko A Oy:n muille

konserniyhtiöille suorittamat rahoituksen ja vakuutusturvan järjestämiseen liittyvät palvelut yhdessä arvonlisäverollisten hallinnointipalvelujen kanssa jakamattoman kokonaisuorituksen, jonka arvonlisäverokohtelu määräytyy yhtenäisesti, vai onko rahoituksen ja vakuutusturvan järjestämisessä kysymys erillisistä suorituksista, joiden verokohtelu määräytyy itsenäisesti. KHO viittasi ratkaisussaan EUT:n oikeuskäytäntöön, josta ilmenee, että liiketoiminnan koostuessa useasta eri osatekijästä ja toiminnosta tulee ottaa huomioon kaikki ne olosuhteet, joissa kyseinen liiketoimi suoritetaan, jotta voidaan ratkaista, onko kyse arvonlisäverotuksen kannalta kahdesta tai useammasta erillisestä suorituksesta vai yhdestä suorituksesta. Vaikka jokaista liiketoimea on tavallisesti pidettävä erillisenä ja itsenäisenä, taloudelliselta kannalta katsottuna yhtenä kokonaisuutena pidettävästä suorituksesta muodostuvaa liiketoimea ei pidä jakaa keinotekoisesti osiin. Kyseessä on yhtenä kokonaisuutena pidettävä suoritus silloin, kun verovelvollisen asiakkaalle tarjoamat kaksi osatekijää tai toimintoa tai sitä useammat osatekijät tai toiminnot liittyvät niin läheisesti yhteen, että ne muodostavat objektiivisesti tarkasteltuna yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen, jonka paloittelu osiin olisi keinotekoisia. Näin on muun muassa silloin, kun yhden tai useamman osatekijän on katsottava muodostavan pääasiallisen suorituksen, kun taas muiden osatekijöiden on päinvastoin katsottava olevan liitännäinen suoritus tai liitännäisiä suorituksia, joita kohdellaan verotuksessa samoin kuin pääasiallista suoritusta. Suoritusta on pidettävä pääsuoritukselle liitännäisenä erityisesti silloin, kun se ei ole asiakaskunnan kannalta tavoite sinällään, vaan keino nauttia toimijan tarjoamasta pääasiallisesta palvelusta parhaissa olosuhteissa. KHO:n mukaan, koska yhtiö järjestää konsernin rahoituksen myöntämällä konserniyhtiöille tarvittaessa pitkäaikaisia lainoja sekä tarjoamalla lyhytaikaista rahoitusta konsernitilijärjestelmän kautta, jonka lisäksi se on ottanut koko konsernin kattavat vakuutukset, on näiden rahoitus- ja vakuutuspalvelujen saamista katsottava konserniyhtiöiden kannalta tavoitteina sinänsä. Konserniyhtiöiden näkökulmasta rahoituksen ja vakuutusten hankkiminen on oma, erillinen päämäärä, eikä voida katsoa niiden olevan pelkästään väline muiden hallintopalveluiden tehokkaampaan hyödyntämiseen. Näitä palveluja ei myöskään ole välttämätöntä hankkia yhdessä yhtiön tarjoamien hallintopalveluiden kanssa. Emoyhtiön saadessa

myöntämistään luotoista korkotuottoja voidaan sen katsoa veloittavan rahoitukseen liittyvästä suorituksesta oman erikseen määritellyn vastikkeen.

Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten on KHO katsonut, että rahoitukseen liittyvät palvelut eivät liity niin läheisesti yhtiön suorittamiin muihin konsernin hallinnointipalveluihin, että ne muodostaisivat yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen. Tämän myötä on siis katsottava, että yhtiö suorittaa konserniyhtiöille useita erillisiä palveluja, joiden arvonlisäverokohtelu määräytyy itsenäisesti.

Arvioitaessa palvelun luonnetta verosta vapautettuna rahoituspalveluna totesi KHO, että EUT on oikeuskäytännössään todennut, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan luoton myöntäminen muodostuu muun muassa pääoman käyttöön luovuttamisesta korvausta vastaan. Liiketoimet määritellään palvelun luonteen eikä suorittajan tai vastaanottajan avulla, jonka vuoksi ei voida määritellä luottojen myöntöä koskemaan ainoastaan pankkien- ja rahoituslaitosten myöntämiä luottoja. Tämän perusteella konsernitiliä pidettiin myös lyhytaikaisena luotonantona, sillä emoyhtiö omisti varat, jotka tileillä olivat. Muiden konserniyhtiöiden katsottiin olevan velkasuhteessa yhtiöön ja konserniyhtiöt maksavat rahoituslimiitin käytöstä korkoa. Määriteltäessä vähennysoikeutta todettiin, ettei yhtiö voi vähentää täysimääräisesti yleiskulujen sisältämää arvonlisäveroa, sillä yhtiön katsottiin harjoittavan verotonta toimintaa.¹⁴⁷

Luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä on käsitelty KHO:n ennakkopäätöksessä 2022:32.

A Oy myi asiakkailleen verollisena liiketoimintana puhelin- ja muita liittymäpalveluja. Yhtiön liittymäasiakas voi tehdä yhtiön kanssa maksusopimuksen tilanteessa, jossa yhtiön normaalien sopimus- ja maksuehtojen mukainen liittymäpalveluja koskeva lasku oli erääntymässä tai juuri erääntynyt. Maksusopimuksen tekemällä asiakas välttyi laskun eräpäivänä tapahtuvan maksun laiminlyönnistä huolimatta liittymän sulkemiselta ja perintätoimilta. Maksusopimus ei kuitenkaan vaikuttanut sopimuksen kohteena olevan laskun eräpäivään ja siitä laskettavaan viivästyskorsoon. Maksusopimusmaksu oli kiinteämääräinen.

---

¹⁴⁷ Pokkinen, 2022.

A Oy:n katsottiin suorittavan maksusopimusta vastaan asiakkaalle liittymän auki-pitämistä koskevan palvelun, joten saatu vastike kuului arvonlisäveron soveltamis-alaan eikä kysymys ollut yhtiölle aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

Maksusopimus ei vaikuttanut asiakkaan liittymälaskun eräpäivään tai siihen pe-rustuvaan viivästyskorkoon. Korvausta maksulaiminlyönnistä muutoin aiheutuvan seuraamuksen välttämiseksi eli liittymän sulkemisesta ei ollut pidettävä vastik-keena arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luotonan-nosta tai muusta rahoituksen järjestämisestä.

Tästä ratkaisusta voidaan nähdä, että pelkän erääntyneen laskun maksujärjestelyn tar-joaminen, liittymän sulkematta jättäminen ja perinnän siirtäminen ei täytä luotonannon ja muun rahoituksen järjestämisen erityisiä ja olennaisia tehtäviä. Järjestelyssä ei luovu-teta pääomaa asiakkaan käyttöön, eikä maksettu vastike määräydy pääoman käyttöajan perusteella. Kyseessä on arvonlisäverollinen liittymäpalveluun liittyvä lisämaksu, ei ar-vonlisäverosta vapautettu rahoituspalvelu.

4.3.1.1 Osamaksusopimus

Osamaksusopimus tarkoittaa irtaimen esineen kauppaa, jossa kauppahinta maksetaan erissä tai osa maksueristä erääntyy vasta esineen luovutuksen jälkeen. Ostaja saa näin maksuaikaa eli luottoa myyjältä. Tavallisesti ostaja saa esineen hallintaansa heti, mutta myyjä voi pidättää omistusoikeuden, kunnes hinta on kokonaisuudessaan tai osittain maksettu. Tämä omistuksenpidätysehto suojaa myyjää ostajan maksulaiminlyönneiltä ja esimerkiksi konkurssitilanteissa.¹⁴⁸

Osamaksukauppa muodostuu useista oikeustoimista: irtaimen luovutuksesta, mak-sueriin perustuvasta luotosta sekä vakuusjärjestelystä. Esimerkiksi auto on tavallisesti osamaksulla hankittava hyödyke. Sopimukset on tehtävä kirjallisesti, ja ne sisältävät tie-dot sopimuksen osapuolista, kaupan kohteesta ja sen toimittamisesta.¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ Niemi, 2014, s. 100.

¹⁴⁹ Niemi, 2014, s. 100–101.

Yrityksillä, jotka toimivat myyjinä, ei useinkaan ole taloudellisia valmiuksia rahoittaa pitkiä luottosopimuksia itse. Tämän vuoksi ne hyödyntävät rahoitusyhtiöitä, jonka myötä osamaksukaupassa muodostuu kolmikantasuhde, jossa myyjä siirtää osamaksusopimuksen oikeudet rahoittajalle, joka puolestaan myöntää luoton ostajalle myyjän puolesta.

Osamaksusopimuksen siirto rahoittajalle ei itsessään synnytä tälle myyjän asemaa suhteessa ostajaan. Sopimuksen ehtojen perusteella vastuu siirrettyjen sopimusten täyttämistä sekä lopullinen luottoriski jäävät edelleen myyjän kannettavaksi. Mikäli osamaksusopimus siirretään rahoittajalle vakuudeksi ja myöhemmin myydään tälle, siirtyvät myös osamaksusopimukseen perustuvat oikeudet rahoittajalle. Tällaisessa tilanteessa esineen omistusoikeus siirtyy rahoittajalle, joka ottaa kantaakseen riskin ostajan maksukyvyistä.¹⁵⁰

Myyjäyritys voi tehdä rahoittajan kanssa pitkäkestoisen sopimuksen, jossa rahoittaja sitoutuu ennalta määriteltyyn rahoitusmäärään asti kattamaan osamaksumyynnin. Tätä kutsutaan myyntirahoitukseksi. Jos rahoittaja hyväksyy sopimuksen siirron ja suostuu sen rahoittamiseen, se maksaa myyjälle luoton määrän, josta on vähennetty rahoituskorko ja mahdolliset kulut. Osamaksusopimuksen siirrosta huolimatta myyjällä säilyy vastuu ostajaan nähden kaupan asianmukaisesta toteutumisesta, kuten toimituksen oikea-aikaisuudesta ja tavarantoimituksen virheettömyydestä.

Vaikka osamaksusopimus siirtyy rahoittajalle, säilyy myyjällä ostajaan nähden vastuu kaupan asianmukaisesta täyttämistä, kuten toimituksen ajallisuudesta ja tavarantoimituksen virheettömyydestä. Tätä vastuuta arvioidaan kuluttajansuojalain ja kauppalain yleisten säännösten mukaisesti. Mikäli ostajalla on oikeus esimerkiksi hinnanalennukseen tai kaupan purkuun myyjän virheen vuoksi, vaikuttaa tämä myös myyjän ja rahoittajan

---

¹⁵⁰ Niemi, 2014, s. 102.

väliseen oikeussuhteeseen. Peruseriaatteena on, että rahoittaja ei voi saada ostajaan nähden parempaa oikeudellista asemaa kuin myyjällä olisi ollut.¹⁵¹

Hallituksen esityksen arvonlisäverolaiksi mukaisesti osamaksukaupasta perittävät osamaksu- ja viivästyskorot olisivat verottomia¹⁵². Osamaksukorosta ei makseta arvonlisäveroa, mikäli osamaksun korko lasketaan sovitun korkoprosentin ja todellisen maksuajan mukaan, jonka lisäksi se näkyy erillisenä summana osamaksusopimuksessa. Tässä tapauksessa korko on veroton, eikä se lisää tavaran verollista hintaa, eikä sitä lisätä veron perusteeseen.

Osamaksusopimusta KHO käsitteli ennakkopäätöksessään KHO 1998:85, jossa oli kyse siitä, olivatko osamaksukaupassa koron ohella perityt luoton perustamis- ja eräkäsittelymaksut luoton hinnan luonteisia ja siten arvonlisäverosta vapautettuja vai lisäävätkö ne tavaran verollista hintaa. KHO:n mukaan yhtiön ei ollut suoritettava arvonlisäveroa luotonsuhteen perustamiskustannuksista ja osamaksuerien käsittelymaksuista.

Yhtiö myi autoja osamaksusopimuksella ja siirsi osamaksusopimuksen rahoitusyhtiölle. Osamaksusopimuksessa ilmoitettiin auton käteishinta, josta vähennettiin käteismaksuosuus, jolloin erotus jäi velkaosuudeksi. Lisäksi ostajalta perittiin velkaosuuteen lisättävä luotonsuhteen perustamismaksu. Velkaosuudelle perittiin osamaksukorkoa. Jokaisen osamaksuerän veloituksen yhteydessä perittiin käsittelymaksu. Osamaksusopimuksessa ilmoitettu käteismaksuosuus oli vastiketta auton myynnistä. Koron ohella perittävät luotonsuhteen perustamiskustannukset ja osamaksuerien käsittelymaksut katsottiin vastikkeeksi verottomana rahoituspalveluna pidettävästä luotonannosta. Perustamiskustannuksista ja käsittelymaksuista ei siten ollut suoritettava arvonlisäveroa.

Yhtiö myy autoja osamaksusopimuksin, jotka se sitten siirtää rahoitusyhtiölle, heidän välilleen tehtävän sopimuksen mukaisesti. Auton omistajalle välitetään tieto osamaksusopimuksen siirrosta. Yhtiön ja ostajan väliseen osamaksusopimukseen kirjattiin auton käteishinta, josta vähennettiin käsiraha ja jäljelle jäi velkaosuus. Velkaosuuteen lisättiin luoton perustamiskulu, jotka yhdessä muodostivat rahoitettavan osuuden. Tälle osuudelle

---

¹⁵¹ Niemi, 2014, s. 103.

¹⁵² HE 88/1993, s. 68.

perittiin osamaksukorko sovitun korkoprosentin mukaan. Tämän lisäksi jokaisesta erästä veloitettiin käsittelymaksu, joka oli yleensä 30 markkaa per erä. Käsittelymaksu maksettiin joko erien mukana tai se lisättiin pääomaan kerralla. Rahoitusyhtiö lähetti laskut ja peri erät. Laskuilla eriteltiin pääoma ja korko. Autoliikkeen eli yhtiön ja rahoitusyhtiön väliset sopimukset saattoivat vaihdella, mutta ostajan kanssa tehty osamaksusopimus oli pääsääntöisesti aina samanlainen.

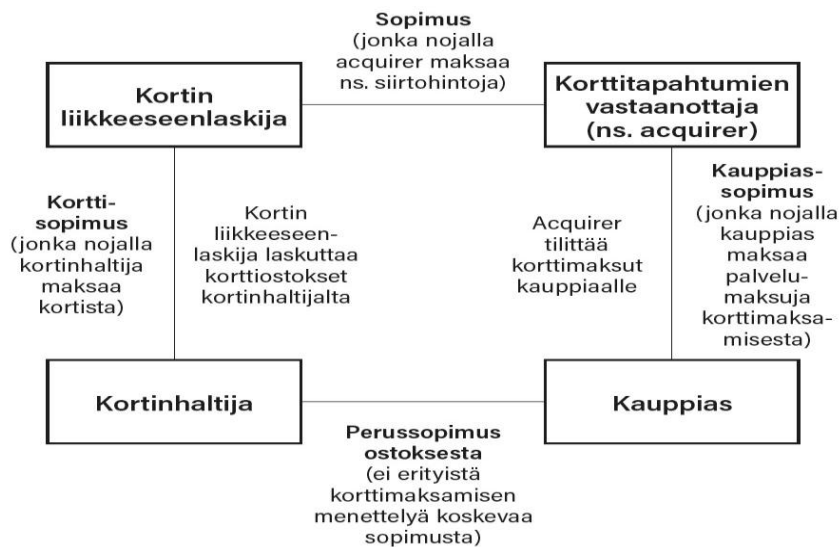
KHO:n mukaan, yrityksen myydessä henkilöauton osamaksulla, sopimuksen osapuolina ovat yritys ja osamaksuostaja ja samassa sopimuksessa sovitaan kahdesta asiasta, auton omistuksen siirtymisestä sekä kaupan rahoituksesta. Yhtiön ja rahoitusyhtiön välisellä sopimuksella ei ole vaikutusta näihin asioihin. Arvonlisäverolain säännösten ja hallituksen esityksen arvonlisäverolaiksi perusteella osamaksun korko on tällaisessa tapauksessa verotonta rahoituspalvelun myyntiä, jonka vuoksi yrityksen ostajalta perimä hinta jakautuu kahteen erilliseen osaan verotuksen näkökulmasta. KHO:n ratkaisussa katsottiin, että luoton perustamisen ja osamaksuerien käsittelyn voidaan katsoa liittyvän autoliikkeen antamaan luottoon, sillä ne kasvattavat auton hintaa vain silloin, kun se ostetaan osamaksulla. Jos ostaja ostaisi auton käteisellä maksaisi hän ainoastaan käteishinnan. Vaihtoehtoisesti, mikäli ostaja ottaisi käteissuoritusta varten pankkilainan lainan, koron lisäksi lainaan liittyvät sivukulut ovat verottomia, sillä ne ovat osa pankin myymää rahoituspalvelua. Neutraali verokohtelu eri hankinta- ja maksutapojen kesken puhuu sen puolesta, että kyseiset perustamis- ja käsittelymaksut liitetään myyjän antamaan luottoon.

4.3.1.2 Luotto- ja maksuaikakortti

Luottokortti on maksuväline, joka perustuu etukäteen tehtyyn luottosopimukseen. Kortinhaltija käyttää maksamiseen korttiin liitettyä luottoa ja maksut veloitetaan jälkikäteen sovitun luottoajan mukaan. Luotonantajana luottokortissa voi toimia tuotteen tai palvelun myyjä tai muu ulkopuolinen rahoittaja. Se käy maksuvälineenä sellaisissa paikoissa, jotka ovat tehneet kauppiassopimuksen luottokorttiyhtiön tai korttitapahtumien vastaanottajan (acquirer) kanssa. Luottokortilla voidaan nostaa myös käteistä luottorajan

sallimissa puitteissa. Maksuaikakortti eroaa luottokortista siten, että maksuaikakortissa luotto maksetaan kerralla pois, eikä kortinhaltijan ja luotonmyöntäjän välille muodostu pitkäaikaista velkasuhdetta. Tämän seurauksena myöskään maksuaikakortin luotosta ei kerry korkoa.¹⁵³ Luottokortin voidaan siis katsoa toimivan sekä maksuvälineenä että luottoinstrumenttina. Kortit voidaan jakaa kahteen tyyppiin; yleis- ja erityisluottokortteihin. Jaottelun perustana toimii korttien maksuja vastaanottavien liikkeiden ja korttijärjestelmän ylläpitäjän suhde sekä luottokortin käyttöala. Erityisluottokortit ovat muun kuin luottolaitoksen liikkeelle laskemia luottokortteja, esimerkkinä öljy-yhtiöiden tai matkatoimistojen kortit. Yleisluottokorttina taas pidetään sellaisia luottokortteja, joiden rahoittajana toimii yhteisö, joka on erillinen omistuspohjan osalta yhtiöön, joka vastaanottaa korttimaksuja.¹⁵⁴

Luottokorttimaksamisen järjestelmän osapuolet voidaan jakaa alla olevan kuvion mukaisesti¹⁵⁵:

Kuva 1

Luottokorttimaksamista käsiteltiin KHO:n ennakkopäätöksessä 2012:117.

Matkatoimistoalalla toimiva A Oy oli solminut palveluntuottajan kanssa sopimuksen, jonka mukaan palveluntuottaja hyvitti A Oy:lle A Oy:n asiakkaiden tälle

¹⁵³ Wuolijoki, 2023, s. 238.

¹⁵⁴ Wuolijoki, 2023, s. 243–244.

¹⁵⁵ Wuolijoki, 2023, s.247.

maksu- tai luottokortilla maksamien ostojen hinnat vähennettynä palveluntuottajan omalla, yleensä prosenttiperusteisella palkkiolla. A Oy aikoi veloittaa palveluntuottajan perimästä palkkiosta A Oy:lle aiheutuneen kustannuksen maksu- tai luottokortilla maksavilta asiakkailtaan erillisenä eränä maksupalvelulain 60 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tätä lisämaksua ei veloitettu käteisellä maksavilta asiakkailta.

Maksu- tai luottokorttia maksuvälineenä käyttäviltä asiakkailta veloitettava lisämaksu katsottiin arvonlisäverolain 73 §:n nojalla osaksi A Oy:n myymän palvelun veron perustetta. Kysymys ei ollut arvonlisäverottomasta läpikulkuerästä eikä verottomasta rahoituspalvelun myynnistä tai välityksestä saadusta korvauksesta. Näin ollen A Oy:n oli suoritettava arvonlisäveroa verolliseen myyntiin liittyvistä kortin käyttäjiltä veloitettavista maksuista.

Tapauksessa oli kyse siitä, miten matkatoimiston suunnittelema kortilla maksamisen lisämaksu tulisi arvonlisäverotuksessa käsitellä. Matkatoimisto maksoi korttitapahtumien vastaanottajalle, acquirerille proviisioita asiakkaiden korttimaksuista. Matkatoimiston aikomuksena oli veloittaa tämä kulu erillisenä lisämaksuna niiltä asiakkailta, jotka maksoivat maksu tai luottokortilla.

KHO:n mukaan kyseinen lisämaksu oli osa matkapalvelun hintaa, eikä erillinen rahoituspalvelu tai kulun läpilaskutus. Matkatoimisto ei myy asiakkaalle erillistä rahoituspalvelua, eikä lisämaksu liity siihen, että asiakkaalle annettaisiin luottoa tai järjestettäisiin rahoitusta. Luotto, jolla asiakas matkan maksaa tulee kortin myöntäneeltä rahalaitokselta ja sopimus luotosta on kortinmyöntäjän ja asiakkaan välillä. Lisämaksu liittyy matkatoimiston omien kulujen kattamiseen eikä pääoman luovuttamiseen asiakkaalle. Tämän vuoksi KHO on katsonut, että kyseessä ei ole arvonlisäverosta vapaa luotonmyöntö.

4.3.2 Muu rahoituksen järjestäminen

Muuna rahoituksen järjestämisenä on kansallisessa oikeuskäytännössä pidetty luotonvälitystä. KHO käsitteli asiaa ennakkopäätöksessään 2021:17.

A Oy:n taloushallinto-ohjelmiston kautta sen yritysasiakkaat voivat ostaa kolmannen osapuolen tuottamia palveluja. Näihin palveluihin sisältyi B Oy:n lainapalvelu. B Oy tarjosi A Oy:n asiakkaille lainaa, jossa asiakkaan kyseisessä taloushallinto-

ohjelmistossa olevat myyntisaatavat toimivat lainan vakuutena. Asiakkaan lainan vakuutena olevat myyntisaatavat voitiin maksaa vain B Oy:lle. A Oy markkinoi asiakkailleen mainittua palvelua. A Oy huolehti B Oy:n lainapalvelun saatavuudesta taloushallinto-ohjelmistossaan ja lainapäätöksen jälkeen asiakas voi nostaa lainaa kyseisen taloushallinto-ohjelmiston kautta. B Oy sai kyseisestä taloushallinto-ohjelmistosta muun muassa asiakkaan pankkiyhteyden sekä kopion myyntilaskuista luoton vakuusarviota varten. A Oy teki asiakkaan myyntilaskuihin siirtomerkinnät taloushallinto-ohjelmistossaan tätä käyttävän asiakkaansa puolesta. A Oy sai B Oy:ltä palkkion osuutena tämän asiakkaalta perimästä luoton korosta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa A Oy saattoi yritysasiakkaansa ja B Oy:n yhteen, jotta nämä voisivat tehdä keskenään sopimuksen luoton myöntämisestä. Sillä seikalla, millä teknisellä tavalla, kuten manuaalisesti tai tietojärjestelmää hyväksi käyttäen, palvelu suoritettiin, ei ollut palvelun arvonlisäverotuksellista luonnetta arvioitaessa merkitystä. Kun otettiin huomioon A Oy:n ja B Oy:n välisen palvelun luonne ja sisältö sekä yhtiön palkkion kertyminen osuutena yritysasiakkaiden luottojen koroista, yhtiön taloushallinto-ohjelmistoa käyttävien yritysasiakkaiden laskusaatavien rahoitukseen perustuvan luoton välityksen oli katsottava olevan A Oy:n tarjoaman palvelun pääasiallinen suoritus. Välitystoimintaan kuului tyypillisesti ja olennaisena osana myös välitettävän tuotteen markkinointi, eikä näitä markkinointitoimenpiteitä voitu pitää välityspalvelusta erillisenä palveluna. Kun otettiin huomioon arvonlisäverodirektiivin verosta vapautettuja rahoituspalveluja koskevat säännökset ja niiden tulkintaa koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö sekä palvelujen luonne ja tarkoitus, yhtiön B Oy:ltä saama palkkio oli korvausta verottomana rahoituspalveluna pidettävästä luottojen välityksestä. Tämän vuoksi yhtiön ei ollut suoritettava arvonlisäveroa ennakkoratkaisuhakemuksessa tarkoitetuista palkkioista.

Perusteluissaan KHO viittasi EUT:n tuomioihin *C-235/00, CSC ja 453/05, Ludwig*. Ensimmäisen tuomion mukaan välittäjän tehtävänä on tehdä se, mitä tarvitaan, jotta kaksi osapuolta tekevät sopimuksen, ilman että välittäjällä on omaa intressiä sopimuksen sisällön suhteen. Välitystoiminnalla tarkoitetaan palvelua, joka suoritetaan sopimuksen yhdelle osapuolelle ja josta tämä osapuoli suorittaa vastikkeen erillisenä välitystoimintana.¹⁵⁶ Se seikka, että palveluun sisältyy myös neuvontapalveluja, ei estä pitämästä välityspalvelua pääasiallisena suorituksena¹⁵⁷ Se, että toinen osapuolista on vahvistanut sopimusehdot ei sinänsä estä sitä, että kyseessä on välityspalvelun tarjoaminen, koska välitystoiminta voi rajoittua siihen, että välittäjä ilmoittaa sopimuksen osapuolelle tilaisuuksista

---

¹⁵⁶ C-235/00, CSC Financial Services, kohta 39.

¹⁵⁷ C-453/05, Ludwig, kohta 20.

tehdä tällainen sopimus¹⁵⁸. A yhtiö saattoi B Oy:n ja A:n asiakkaan sopimukseen luoton myöntämisestä. Kanavoi hakemuksen, välitti tarvittavat tiedot ja mahdollisti noston eli teki sen mikä oli tarpeen, jotta kaksi osapuolta tekisivät sopimuksen ilman, että välittäjällä on omaa intressiä sopimuksen sisällön suhteen. A Oy sai korvauksen B Oy:ltä, joka oli prosentuaalinen osuus luoton koroista. Mikäli luottoa ei syntynyt, ei A:lla ollut myöskään oikeutta palkkioon eli ainoastaan, jos A Oy:n toimet johtivat luottosopimukseen, sai A siitä korvauksen. KHO:n mukaan sillä teknisellä tavalla, kuten manuaalisesti tai tietojärjestelmää hyväksikäyttäen ei ole merkitystä

Se, että palveluun sisältyy neuvontaa ja/tai markkinointia, ei estä pitämästä välitystä pääsuorituksena. A markkinoi B:n lainaa omassa taloushallinto-ohjelmassaan ja auttoi asiakkaita toimittamalla B:lle luottopäätökseen tarvittavat tiedot, kuten pankkiyhteystiedot ja myyntilaskujen kopiot. KHO katsoi, että välitystoimintaan kuuluu tyypillisesti ja olennaisena osana myös välitettävän tuotteen markkinointi, eikä näitä markkinointitoimenpiteitä voida pitää välityspalvelusta erillisenä palveluna.

KHO:n mukaan laskusaatavien siirtämisestä ilmoittaminen ostajille ja siirtomerkin tekeminen laskuun kuului luottoasiakkaalle, eikä sillä ollut merkitystä arvioitaessa palvelujen luonnetta välityspalveluna. KHO:n mukaan otettaessa huomioon arvonlisäverodirektiivin verosta vapautettuja rahoituspalveluja koskevat säännökset ja niiden tulkintaa koskeva EUT:n oikeuskäytäntö sekä palvelujen luonne ja tarkoitus, katsottiin kyseessä olevan arvonlisäveroton luottojen välitys.

Keskusverolautakunnan ennakkopäätöksessä KVL 80/2003, yhtiö harjoitti muun muassa vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen järjestämistä pienille ja keskisuurille suomalaisille yrityksille. Yhtiön toiminta koostui tässä neljästä eri vaiheesta:

1. kohdeyhtiön nykytilanteen kartoituksesta due diligence tarkastuksen muodossa
2. tulevan rahoitustarpeen ja kantokyvyn määrittelemiseksi kohdeyhtiön 3–5 vuoden liiketoimintasuunnitelman täsmäyttäminen ja pukeminen numeroiksi

---

¹⁵⁸ C-453/05, Ludwig, kohta 39.

3. oman pääoman, oman pääoman luonteisen sekä vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen määrittely, joka pohjautuu liiketoimintasuunnitelmaan
4. rahoituksen toteutus

Tapauksessa yhtiö veloitti kaikista muista vaiheista paitsi rahoituksen järjestämisestä perusveloituksen sekä erikseen ulkopuoliset kulut, jotka olivat aiheutuneet esimerkiksi tilitarkastus- ja lakiasiainpalveluista. Rahoituksen toteutuksesta yhtiö peri palkkion, joka määriteltiin prosentuaalisena osuutena toteutetusta rahoituksesta. Erikseen yhtiö peri vielä veloitettut ulkopuoliset kulut. Yhtiö ei myynyt erillisenä palveluna mitoituksen ja rahoitusrakenteen määrittelyä, ja toimeksiantajalla oli oikeus rahoitussuunnitelman valmistuttua olla toteuttamatta rahoitusta ja päättää toimeksianto. Tällöin toimeksiantajalta veloitettiin vain perusveloitus.

Keskusverolautakunta on päätöksessään katsonut, että vieraan pääoman hankkiminen ja kokoaminen asiakkaalle on verotonta rahoituksen järjestämistä. Täten rahoituksen toteuttamiseksi suorittamistaan toimista ei tullut suorittaa arvonlisäveroa. Yhtiön tekemät esitoimenpiteet sen sijaan olivat niiden luonne huomioon ottaen pidettävä rahoituksen toteuttamisesta erillisinä asiantuntijapalveluina eikä verottoman rahoituspalvelun erityisinä ja olennaisina osina. Tämän vuoksi näistä toimenpiteistä oli suoritettava arvonlisäveroa.¹⁵⁹

Muuna rahoituksen järjestämisenä on kansallisessa oikeuskäytännössä pidetty myös factoringia rahoitusosuuden osalta. Koska factoring palvelu koostuu useammasta palvelusta, on sen arvonlisäverokohtelu aiheuttanut rajanveto-ongelmia arvonlisäverottomien ja arvonlisäverollisten suoritusten osalta

Factoringissa on kyseessä järjestely, jossa yritys saa rahaa käyttöönsä rahoitusyhtiöltä myyntilaskujaan vastaan. Sen edellytyksenä on rahoitussopimus, jossa on määritelty rahoituksen ja vakuuden yksityiskohtaiset vakioehdot osapuolten kesken.

---

¹⁵⁹ KVL 80/2003.

Factoringrahoitusta koskevassa sopimuksessa määritellään muun muassa luoton enimmäismäärä sekä siihen sovellettava korko, joka koostuu viitekorosta ja siihen lisättävästä marginaalista. Lisäksi sopimuksessa sovitaan factoringpalvelusta perittävästä palkkiosta, joka veloitetaan yleensä prosenttiosuutena jokaisen siirretyn laskusaatavan summasta. Erikseen voidaan sopia myös järjestelypalkkiosta, joka liittyy uuden luottolimiitin avaamiseen tai olemassa olevan limiitin muuttamiseen. Sopimus kattaa myös perintään liittyvät käytännöt, asiakkaalle toimitettavat raportit sekä mahdolliset lisäpalvelut, kuten reskontran ylläpidon.¹⁶⁰

Vakuudet muodostavat sopimuksen toisen osan, joka tarkoittaa, että yritys luotonsaajana siirtää toistuvasti kaikki nykyiset ja tulevat asiakaslaskunsa rahoittajalle sekä rahoituksen saamiseksi, myös saamansa luoton vakuudeksi. Laskujen siirto voidaan mieltää laskusaatavan yleispanntaukukseksi. Laskusaatavan myynti rahoitusyhtiölle on myös mahdollista, mutta tällöin on kyseessä laskusaatavan kauppa.¹⁶¹

Myyjäyrityksen lähettäessä omalle asiakkaalleen laskun myydystä tuotteesta tai palvelusta, se ilmoittaa ostajalle, että lasku on siirretty rahoitusyhtiölle luoton vakuudeksi ja se tulee maksaa suoraan rahoitusyhtiölle, ei myyjälle. Samaan aikaan myyjäyritys lähettää laskusta kopion myös rahoitusyhtiölle. Rahoittajan hyväksyttyä laskun rahoitettavaksi, se maksaa heti sovitun osan laskun summasta myyjälle. Loppu maksetaan myyjälle vasta, kun ostaja on maksanut koko laskun rahoittajalle. Rahoittajalla on oikeus pidättää myyjälle maksettavasta summasta omat erääntyneet saatavansa myyjäyritykseltä, kuten esimerkiksi kertyneet korot ja palkkiot. Keskeistä factoringissa on, että rahoittaja myöntää luottoa myyntisaatavia vastaan ennalta sovitun limiitin rajoissa ja myyjä siirtää kaikki laskusaatavansa vakuudeksi, siitä huolimatta, tulevatko ne sisältymään luoton piiriin vai eivät. Luottoriski ostajavelallisen maksukyvyttömyyden osalta säilyy myyjällä.¹⁶²

---

¹⁶⁰ Tepora, 2022, s. 286–287.

¹⁶¹ Tepora, 2022, s. 286–287.

¹⁶² Tepora, 2022, s.289.

KHO on käsitellyt epäaitoa factoring toimintaa ennakkopäätöksessään KHO 2022:17. A Oy harjoitti niin sanottua epäaitoa factoringtoimintaa, jossa yhtiön asiakas siirsi yhtiölle myyntisaamisensa ja yhtiö maksoi asiakkaalleen siirrettyä myyntisaamista vastaavan summan palvelusta perityllä vastikkeella vähennettynä. Myyntisaamiset toimivat yhtiön asiakkaalleen maksaman määrän vakuutena. Yhtiölle siirretyt laskut maksettiin yhtiön tilille ja yhtiö hoiti myös viivästyneiden saamisten huomauttamisen ja perinnän. Luottotappioriski säilyi yhtiön asiakkaalla, ja jos siirrettyä myyntisaamista ei maksettu sopimuksesta riippuen 14–30 päivän kuluessa saamisen erääntymisestä, oli yhtiöllä oikeus periä saaminen asiakkaaltaan. Yhtiö peri asiakkaaltaan vastikkeena palvelusta saamisten määrään perustuvan prosentuaalisen korvauksen eli provision sekä mahdollisen laskukohtaisen hallinnointimaksun.

Asiassa oli kysymys siitä, oliko A Oy:n asiakkaaltaan veloittamaa provisiota pidettävä kokonaisuudessaan vastikkeena verollisen perintäpalvelun myynnistä, vai oliko sen katsottava sisältävän korvausta verosta vapautetusta rahoituspalvelun myynnistä.

Yhtiön asiakas sai yhtiön palvelun myötä myyntisaamisiensa määrään perustuvaa pääomaa käyttöönsä, vaikka sen oma asiakas ei ollut suorittanut vielä maksua. A Oy:n toiminta oli tältä osin luonteeltaan arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luotonantoa ja arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua luoton myöntämistä asiakkaalle. Yhtiön myymää luotonantopalvelua ei voitu pitää saamisten perimistä koskevan palvelun liitännäisenä palveluna, eikä luotonantoa ja saamisten perintää sisältävää epäaitoa factoringpalvelua voitu käsitellä arvonlisäverotuksessa yhtenä jakamattomana taloudellisena suorituksena. Mainittujen palvelujen verokohtelu määräytyi erikseen ja itsenäisesti. Näin ollen yhtiön ei tullut suorittaa arvonlisäveroa asiakkaalta perimästään provisiosta siltä osin kuin se oli vastiketta luoton antamisesta.

KHO on ratkaisussaan katsonut, että kyseessä olevassa epäaidossa factoringissa palvelu voidaan jakaa kahteen osaan; verottomaan rahoituksen järjestämiseen ja verolliseen

saamisten perimiseen. Tällä perusteella factoringin on katsottu olevan arvonlisäverolain mukaisesti verosta vapaata muuta rahoituksen järjestämistä niiltä osin, kuin kyseessä on luotonannon elementti. Saamisten perinnän osalta palvelua oli käsiteltävä arvonlisäverollisena, sillä palvelua ei voitu käsitellä yhtenä jakamattomana taloudellisena suorituksena. Täten niiden verokohtelu määräytyi erikseen ja itsenäisesti.¹⁶³ Perusteluissaan KHO toi esiin, että factoringista voidaan erottaa kaksi toisistaan itsenäistä palvelua, jotka ovat asiakkaalle tavoitteita sinällään. Niitä ei sen vuoksi käsiteltäisi yhtenä suorituksena eikä myöskään siten, että toinen olisi ainoastaan liitännäinen suorite. Tämän vuoksi verokohtelu ratkaistaan erikseen.

KHO:n mukaan factoring on EUT:n tuomion *C-305/01, MKG* perusteella verollista, oli siten kyse epäaidosta tai aidosta factoringista. KHO:n mukaan kuitenkin kyseisessä tuomiossa ei otettu kantaa luotonannon verokohteluun, vaan se käsitteli 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa eli saamisten perintää. KHO viittaa edellisen tuomion lisäksi tuomioon *C-175/09, AXA UK*, jossa tuomion kohdassa 31 on määritelty, että unionin oikeuskäytännön mukaan saamisten periminen tarkoittaa rahoitukseen liittyviä liiketoimia, joiden tarkoituksena on maksunsaanti rahavelasta. KHO kuitenkin katsoo, että näistä tuomioista ei voida päätellä, että tässä yhteydessä annettu luotto kuuluisi verolliseen kokonaisuuteen ja syrjäyttäisi 135 (1) (b):ssä tarkoitetun luotonannon verovapauden. KHO viittaa tuomioon *C-801/19, Franck*¹⁶⁴ ja sen tuomion kohtiin 36–37, jossa on määritelty luoton myöntämisen olevan pääoman käyttöön antamista vastiketta vastaan ja vastikkeen voidaan katsoa olevan muutakin kuin korkoa.¹⁶⁵

Factoringin osalta olennaisin tulkintaan liittyvä kysymys koskee sitä, ovatko asiakkaan maksamat palkkiot osittain vastiketta pääoman käyttöön luovuttamisesta ja siten verosta vapautettua luotonantoa ja miltä osin 135 1 (d) mukaista saamisten perintää. EUT:n ja KHO:n ratkaisujen perusteella ei ole olemassa yhtä ainoaa sääntöä, vaan

---

¹⁶³ KHO 2022:17.

¹⁶⁴ C-801/19, Franck.

¹⁶⁵ KHO 2022:17.

arvonlisäkohtelu on ratkaistava tapauskohtaisesti. Factoring muodolla ei kuitenkaan ole merkitystä sen osalta, että saamisten perinnästä veloitetut palkkiot ovat arvonlisäverollisia.¹⁶⁶

Factoringia on käsitelty myös EUT:n tuomiossa *C-232/24, Kosmiro*, jossa Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt EUT:lle ennakkoratkaisupyynnön koskien factoringia. Asiassa oli kyse siitä, miten factoringtoimintaa harjoittavan yhtiön toiminnasta saatua rahoituskomissiota ja perustamismaksua tulee kohdella arvonlisäverotuksessa. Katsotaanko kyseisten erien kuuluvan arvonlisäveron soveltamisalaan, ja jos kuuluvat, niin miten näitä korvauksia tulee kohdella arvonlisäverotuksessa; yhtenä taloudellisena kokonaisuutena vai itsenäisinä erillisinä osina. Tämän lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä kysyttiin, että jos factoringmuotojen yhteydessä veloitettavaa rahoituskomissioita tai perustamismaksua pidetään kokonaan vastikkeena verollisesta palvelusta, niin onko arvonlisäverodirektiivin mukainen verollisuus niin yksiselitteinen ja ehdoton, että verovelvollisen vaatiessa on direktiivillä välitön oikeusvaikutus ja direktiiviä on sovellettava suoraan, vaikka Suomen arvonlisäverolaissa verovapaus koskee luotonannon lisäksi muuta rahoituksen järjestämistä.

A Oy:n asiakkaat ostavat yhtiöltä palveluja, jolla asiakkaat saavat erääntymättömistä saatavistaan varat välittömästi käyttöönsä ja vapautuakseen näiden saatavien perimistoihmilta. Rahoitettavat saatavat ovat riidattomia. A Oy harjoittaa sekä panttausmuotoista että kauppamuotoista factoringia. Panttausmuotoisessa factoringissa luottoriski jää asiakkaalle ja saatavat toimivat vakuutena sille, että asiakasyhtiön asiakkaat eivät maksa. Tässä asiakkaat saavat luottoa heille määritellyn limiitin puitteissa, joka perustuu yhtiön liiketoiminnan riskitasoon. Tässä mallissa yhtiö vastaa asiakkaan puolesta pantattujen saatavien maksumuistutuksista ja vapaaehtoisesta perinnästä. Toisena palveluna se tarjoaa kauppamuotoista factoringia, jossa se ostaa asiakkaalta valitut laskusaatavat enimmäismäärän rajoissa. Tämä enimmäismäärä perustuu asiakkaan liiketoiminnan riskitasoon. Kauppamuotoisessa factoringissa asiakas päättää niistä erääntymättömistä

---

¹⁶⁶ Jovio, 2023b, s. 356.

laskuista, jotka se haluaa myydä yhtiölle. Yhtiöllä on oikeus valita ne laskut, jotka se hyväksyy siirrettäväksi. Laskut siirretään joko koko laskun nimellis arvosta tai osasta nimellis arvoa ja luottotappioriski siirtyy factoringyhtiölle.

Yhtiön ja sen asiakkaiden sopimuksissa määrätään, että yhtiö veloittaa asiakkailtaan eri palkkioita ja provisioita. Näihin palkkioihin kuuluu prosenttiperusteinen rahoituskomissio, joka maksetaan etukäteen jokaisesta laskusaatavasta. Palkkion suuruus määräytyy sen perusteella, mikä on asiakkaan luottoluokitus, ja mikä niiden asiakkaiden luottoluokitus, joiden nimissä saatavat ovat. Toisekseen komission suuruuteen vaikuttaa laskujen maksuaika. Mitä huonompi luottoluokitus ja pidempi maksuaika on, sitä suurempi on komission määrä. Rahoituskomission lisäksi peritään perustamismaksu ja muita mahdollisia maksuja, joista sopimuksessa on sovittu.

KHO on ennakkoratkaisupyynnössään EUT:lle kysynyt, tuleeko kauppamuotoista factoringtoimintaa harjoittavan yhtiön asiakkaaltaan perimää prosenttiperusteista rahoituskomissioita pitää saatavien kauppahinnan oikaisuna tai muuna arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolisena eränä vai onko 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja 9 artiklaa tulkittava siten, että yhtiö suorittaa asiakkaalleen palvelun, josta se saa vastikkeeksi rahoituskomission ja tämän katsotaan olevan arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan kuuluvaa vastikkeellista palvelun suorittamista. Toisena kysymyksenä asiassa on esitetty, onko kauppamuotoisessa factoringissa asiakkaalta perittävää kiinteähintaista perustamismaksua, joka peritään järjestelyn aloittamisesta ja perustamisesta, pidettävä vastikkeena arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan kuuluvan palvelun myynnistä.

Lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä on kysytty, että jos edellä esitettyyn kauppamuotoiseen factoringiin liittyviä veloituksia pidetään vastikkeena arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan kuuluvan palvelun suorittamisesta, niin onko arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohtaa luottojen myöntämisestä tai 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa maksuja tai saamia koskevista liiketoimista tulkittava niin, että asiakkaalta perittävä rahoituskomissio tai perustamismaksu on korvausta verosta vapautetun palvelun

myynnistä vai onko arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkittava niin, että kyseessä on korvaus verollisesta palvelusta eli saamisten perimisestä tai muusta verollisesta palvelusta, jonka vastikkeeksi katsotaan rahoituskomissio tai perustamismaksu.

Edellä esitettyjen kysymysten lisäksi käsiteltävänä on factoringyhtiön harjoittama laskurahoitusmuotoinen factoringtoiminta, jossa saatavat toimivat rahoituksen vakuutena, niin onko arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohtaa luottojen myöntämisestä tai 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa maksuja tai saamia koskevista liiketoimista tulkittava niin, että asiakkaalta perittävä prosenttiperusteinen rahoituskomissio jokaisesta järjestelyyn kuuluvasta laskusaatavasta ja kiinteä perustamismaksu ovat ainakin osittain vastiketta verosta vapautetun palvelun myynnistä vai pitääkö arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulkita niin, että kyse on verollisesta saamisten perimisestä tai muusta verollisesta palvelun vastikkeesta.

EUT:n mukaan kauppamuotoisessa factoringissa, jossa factoring yhtiö vapauttaa asiakkaan saamisten perimistoimilta ja niiden maksamiseen liittyviltä riskeiltä, ovat rahoituskomissio ja perustamismaksu vastiketta palvelusta, joka kuuluu arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan, eikä kyse ole hinnan oikaisuerästä tai muusta soveltamisalan ulkopuolisesta erästä. EUT:n oikeuskäytännön mukaan suoritusta voidaan pitää arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisena vastikkeellisena suorituksena, kun palvelun antajan ja saajan välillä on oikeussuhde, jossa suoritukset ovat vastavuoroisia ja peritty korvaus on todellinen vastasuoritus vastaanottajalle suoritetusta palvelusta. Tässä EUT viittaa tapaukseen *C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*¹⁶⁷, jossa oli kyse kauppamuotoisesta factoringista. Siinä yhtiö osti saatavia asiakkailtaan ilman takautumisoikeutta ja osapuolten välistä suhdetta säänneltiin sopimuksella, johon liittyi vastavuoroiset suoritukset. Factoring yhtiö vapautti asiakkaan saamisten perimiseltä ja maksulaiminlyöntien riskiltä. Asiakas vastavuoroisesti maksoi korvauksen, joka oli saatavien nimellisarvon ja yhtiön niistä maksaman rahamäärän välinen erotus. EUT:n mukaan

---

¹⁶⁷ C-305/01, Finanzamt Groß-Gerau v MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring GmbH, EU:C:2003:377.

kauppamuotoisen factoringin ominaispiirteet ovat pääosin samanlaiset kuin MKG:n tapauksessa olleen aidon factoringin. EUT:n toteaa tuomiossa, että kauppamuotoisessa factoringissa on kohteena erääntymättömät saatavat ja yhtiö suorittaa palvelun, joka sisältää perinnän ja luottotappioriskin kantamisen, eikä sitä tämän vuoksi voida rinnastaa tapaukseen C-93/10, GFKL (jäi soveltamisalan ulkopuolelle), jossa kertaluonteisesti ostettiin erääntyneitä ja epävarmoja saatavia markkina-arvoa alempaan hintaan. Myyjälle ei suoritettu perintä ja hallinnointipalvelua. Kauppamuotoista factoringia ei myöskään voida rinnastaa arvonlisäveron soveltamisalaan kuulumattomaan yhtiöosuusien hankintaan tai hallussapitoon, koska factoringyhtiö ei ole passiivinen omistaja, vaan tarjoaa asiakkaalle palvelun, jolla se ostaa riskin asiakkaan maksamattomuudesta.¹⁶⁸

EUT:n mukaan rahoituskomission ja perustamismaksun katsotaan olevan vastiketta palvelusta, sillä rahoituskomissio määräytyy prosenttiosuutena saatavien määrästä ja prosentuaalinen osuus määräytyy asiakkaan luottoluokituksen ja maksuajan mukaan, eikä saatavien todellisesta markkina-arvosta. Tämän vuoksi sen ei voida katsoa olevan ostohinnan oikaisu, vaan vastiketta palvelusta, jossa yhtiö hoitaa saamisten perinnän ja kantaa niihin liittyvän riskin. EUT:n mukaan rahoituskomission kasvaminen pidemmän maksuajan ja korkeamman riskin myötä vahvistaa näkemystä siitä, että kyseessä on palvelun hinta. Täten rahoituskomissio ja perustamismaksu ovat arvonlisäveron soveltamisalaan kuuluvaa vastiketta saamisten perinnästä. Lisäksi kiinteähintainen perustamismaksu, jonka asiakas maksaa factoringjärjestelyn perustamisesta, ja muita pakollisten toimenpiteiden, kuten rahanpesulainsäädännön edellyttämien tarkastusten kustannuksia, katsotaan sen olevan vastike palvelusta, jolla factoringyhtiö perustaa ja aloittaa palvelun. Näiden perusteella EUT:n mukaan rahoituskomissio ja perustamismaksu ovat todellinen vastasuoritus suoritetusta palvelusta ja ne kuuluvat arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan.¹⁶⁹

---

¹⁶⁸ C-232/24, Kosmiro, EU:C:2025:246, tuomion kohdat 31–35.

¹⁶⁹ C-232/24, Kosmiro, EU:C:2025:246, tuomion kohdat 36–39.

Pohdittaessa sitä, ovatko kauppa- tai panttausmuotoisen factoringin rahoituskomissiota ja perustamismaksua kohdeltava yhtenä jakamattomana kokonaisuutena saamisten perimisestä vai onko niitä pidettävä ainakin osittain korvauksena verosta vapautetusta luottojen myöntämiseen liittyvän palvelun suorituksesta. EUT viittaa tapaukseen *C-250/21, O.Fundusz*, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut vapautukset arvonlisäverosta perustuvat unionin oikeuden itsenäisiin käsitteisiin, joiden tarkoituksena on välttää eroavaisuudet arvonlisäverojärjestelmän soveltamisessa eri jäsenvaltioissa. Lisäksi näitä kyseisessä artiklassa säädettyjä vapautuksia on tulkittava suppeasti, koska vapautukset ovat poikkeuksia siitä yleisestä periaatteesta, että arvonlisäveroa kannetaan jokaisesta verovelvollisen suorittamasta vastikkeellisesta palvelujen suorittamisesta. Näiden vapautusten kuvaamisessa käytettyjen ilmaisujen tulee kuitenkin soveltua yhteen niiden tavoitteiden kanssa, joihin vapautuksilla pyritään ja siinä on noudatettava verotuksen neutraalisuuden periaatetta.¹⁷⁰

Tuomion perusteluissa viitataan lisäksi tuomioon *C-175/09, AXA UK*. Tähän EUT viittaa *perustellessaan* sitä, miten käsitettä saamisten periminen ja verovapautusten laajuus tulisi tulkita. 135 artiklan 1 kohdan d alakohdassa mainittua saamisten perinnän käsitettä ei ole määritelty direktiivissä, joten EUT:n mukaan sitä tulee tulkita siinä yhteydessä, jossa sitä käytetään. Tässä tulee ottaa huomioon niin säännöksen tarkoitus kuin direktiivin kokonaisrakenne. EUT muistuttaa, että 135 artiklan 1 kohdan mukaiset verovapaudet ovat poikkeuksia pääsäännöstä, jonka mukaan kaikki vastikkeelliset palvelut ovat verollisia ja täten niitä tulkitaan suppeasti. Saamisten perintä on kuitenkin nimenomaan rajattu verovapauden ulkopuolelle eli siitä tulee maksaa arvonlisävero, joten tätä käsitettä tulkitaan laajasti. Saamisten perinnän käsitettä ei ole direktiivissä määritelty, mutta tuomiossa *C-175/09, Axa UK* sen on määritelty tarkoittavan rahoitukseen liittyviä liiketoimia, joiden tarkoituksena on maksunsaanti rahavelasta.¹⁷¹

---

¹⁷⁰ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 45–47.

¹⁷¹ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 48–50.

EUT on täsmentänyt, että saamisten periminen käsite kattaa myös kaikki factoringin muodot riippumatta siitä onko kyseessä aito vai epäaitofactoring. EUT viittaa perusteluissaan tuomioon *C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, jonka mukaan factoringin ydin on objektiivisesti katsottuna se, että factoringyhtiö hoitaa asiakkaansa saamisten perimisen ja kotiuttamisen tämän puolesta. Tämä on peruste sille, ettei ole hyväksyttävää syytä kohdella epäaitoa ja aitoa factoringia eri tavoin arvonlisäverotuksessa. Molemissa yhtiö suorittaa asiakkaalle palvelun, josta asiakas maksaa vastikkeen ja harjoittaa täten liiketoimintaa. Kyseessä olevassa tapauksessa kauppamuotoisen factoringin sisälön katsotaan olevan samankaltainen kuin tuomiossa *C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* kyseessä ollut aito factoring. Tämän perusteella EUT katsoo, että kyseessä oleva kauppamuotoinen factoring kuuluu 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa saamisten perinnän käsitteen alle, joka ei ole verosta vapaata. EUT katsoo samaan tuomioon viitaten, että panttausmuotoisen factoringin on katsottava kuuluvan saamisten perinnän käsitteen alle. Tämän EUT perustelee sillä, että tuomiossa *C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* on EUT todennut, että epäaito factoring, joka poikkeaa aidosta factoringista ainoastaan sen osalta, että siinä asiakkaan saamisten luottoriski jää sille itselleen ja saamisia käytetään rahoituksen vakuutena, muutoin factoringyhtiö hoitaa saamisten perimisen ja kotiuttamisen. Sen osalta katsotaanko rahoituskomissio ja perustamismaksu vastikkeeksi yhtenä jakamattomana kokonaisuutena pidettävästä saamisten perimistä koskevasta verollisesta palvelun suorituksesta vai ovatko ne osittain korvausta erillisestä suorituksesta eli luottojen myöntämisestä.¹⁷²

Keskeinen kysymys on, tuleeko rahoituskomissiota ja perustamismaksua käsitellä arvonlisäverotuksessa yhtenä saamisten perintää koskevana suorituksena vai osittain verosta vapautettuna luottojen myöntämisenä. EUT viittaa perusteluissaan unionin oikeuskäytäntöön ja tuomioon *C-71/18, KPC Herning* määritellesään sitä, onko kyse arvonlisäverotuksen kannalta kahdesta tai useammasta erillisestä suorituksesta vai yhdestä ainoasta suorituksesta, kun liiketoimi koostuu useasta eri osatekijästä ja toiminnosta. Tätä määritellesä tulee ottaa huomioon kaikki ne olosuhteet, joissa kyseinen liiketoimi suoritetaan.

---

¹⁷² C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 51–53.

Tämä tarkoittaa, että arvonlisäverodirektiivin 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan, jokaista liiketoimea on tavallisesti pidettävä erillisenä ja itsenäisenä. Arvonlisäverojärjestelmän toimivuutta ei kuitenkaan saisi vaarantaa, joten taloudelliselta kannalta katsottuna yhdestä ainoasta suorituksesta koostuvaa liiketoimea ei pidä jakaa keinotekoisesti osiin. Useita erillisistä palveluista muodollisesti koostuvaa palvelua, jotka voitaisiin toteuttaa ja verottaa erikseen on kuitenkin tietyissä olosuhteissa pidettävä yhtenä ainoana liiketoimena, jos ne aidosti eivät ole itsenäisiä vaan muodostavat taloudelliselta luonteeltaan yhden kokonaisuuden. Unionin oikeuskäytännössä suoritusta on pidettävä yhtenä kokonaisuutena silloin, kun verovelvollisen tarjoamat kaksi osatekijää tai toimintoa tai sitä useammat osatekijät tai toiminnot liittyvät niin läheisesti yhteen, että ne muodostavat objektiivisesti tarkasteltuna yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen, jonka jakaminen osiin olisi keinotekoisia. Tällaisen tilanteen voidaan katsoa olevan käsillä silloin, kun yksi tai useampi suoritus muodostaa pääasiallisen suorituksen ja kun muut suoritukset muodostavat yhden tai useamman liitännäisen suorituksen, jota kohdellaan verotuksellisesti samoin kuin pääasiallista suoritusta. Suoritusta pidetään pääsuoritukselle liitännäisenä muun muassa silloin, kun se ei ole asiakaskunnan kannalta tavoite sinällään vaan keino nauttia toimijan tarjoamasta pääasiallisesta palvelusta parhaissa olosuhteissa.¹⁷³ Ratkaistaessa sitä ovatko suoritukset itsenäisiä vai muodostavatko ne yhden ainoan suorituksen, tulee selvittää, mitkä ovat kyseisen järjestelyn olennaiset piirteet eli mikä on sen todellinen luonne. Minkä voidaan siis katsoa olevan järjestelyn perimmäinen tarkoitus ja taloudellinen päämäärä. EUT:n mukaan ei kuitenkaan ole yhtä ehdotonta sääntöä, jonka perusteella aina voi sanoa, mikä kuuluu yhteen suoritukseen ja mikä on erillistä, vaan arviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti ottaen huomioon kaikki ne olosuhteet, joissa kyseinen liiketoimi tehdään. Tässä tulee myös huomioida suoritusten vastaanottajien taloudelliset tavoitteet ja intressit. Tämän perusteella EUT toteaa, että factoring palvelua on lähtökohtaisesti pidettävä sekä asiakkaan että yhtiön näkökulmasta taloudellisena palveluna, jonka tarkoitus on pääasiassa asiakkaan saamisten periminen ja kotiuttaminen. Tämän palvelun pilkkominen osiin olisi keinotekoisia eikä se vastaisi sitä, miten palvelu tosiasiaassa toimii. Kauppanuotoisessa factoringissa yhtiön

---

¹⁷³ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 54–58.

asiakkaalleen maksamat varat eivät ole lainaa, jotka asiakas maksaa takaisin, eikä täten heidän välilleen muodostu luottosuhdetta. Tämän myötä varojen katsotaan olevan vastike saatavien myynnistä. Tämän perusteella kauppamuotoisen factoringin rahoituskomissio ja perustamismaksu katsotaan olevan vastiketta arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista saamisten perimistä koskevista verollisista palveluista.¹⁷⁴

Panttausmuotoisen factoringin osalta EUT toteaa, että vaikka siinä annetaan varoja, joiden vakuudeksi asetetaan erääntymättömiä laskusaatavia, todetaan, että factoringin tarkoitus on kuitenkin pääasiallisesti saamisten perintä ja kotiuttaminen. Vaikka factoringyhtiö tarjoaakin rahoitusta samaan aikaan, kuin se perii saamisia, ei se kuitenkaan tarjoa rahoitusta erillään saamisten perimistä koskevasta palvelusta, johon rahoituksen tarjoamisen voidaan erottomasti katsoa kuuluvan. Rahoituksen ei siis katsota olevan palvelun ydin vaan liitännäinen palvelu, sillä asiakas ei voi ostaa rahoitusta ilman perintäpalvelua. EUT katsoo, että koska kyseessä on yksi taloudellinen kokonaisuus eikä panttausmuotoista factoringia voida pilkkoa keinotekoisesti osiin. Tämä tarkoittaa, ettei kyseistä palvelua voida jakaa arvonlisäverotuksessa luotonmyöntöön ja perintään, vaan sitä tulee käsitellä yhtenä suorituksena, jonka verokohtelu määräytyy pääsuorituksen eli perinnän mukaan. EUT viittaa tuomioissaan aiempaan oikeuskäytäntöön, mm. *C-235/18, Vega International*, *C-801/19, Franck*, *C-250/21, O. Fundusz*, jossa on kyseessä rahoitusjärjestelyt, joiden perimmäinen tarkoitus on luotonmyöntö. EUT:n mukaan panttausmuotoisessa factoringissa ei kuitenkaan ole kyse edellä mainittujen tapausten kaltaisesta luotonmyönnöstä, vaan rahoitusosan katsotaan olevan ainoastaan osa palvelua. Panttausmuotoisen factoringin osalta EUT katsoo, että rahoituskomissio ja perustamismaksu ovat vastiketta yhtenä jakamattomana kokonaisuutena pidettävästä saamisten perimistä koskevasta arvonlisäverollisesta palvelun suorituksesta. EUT toteaa, ettei kaikkia rahoitusjärjestelyjä tarvitse kohdella samalla tavoin, sillä unionin lainsäätäjä on itse säätänyt siitä mahdollisuudesta, että on verollisia ja verottomia rahoitusjärjestelyjä.¹⁷⁵

---

¹⁷⁴ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 59–61.

¹⁷⁵ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 62–68.

EUT:n mukaan arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa tulee tulkita siten, että säännöksessä säädetty saamisten perintää koskeva poikkeus on ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta sillä on välitön oikeusvaikutus. Tämä tarkoittaa sitä, että yksityiset voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa valtiota vastaan.

Perusteluissaan koskien välitöntä oikeusvaikutusta EUT viittaa tuomion *C-205/20, Hartberg-Fürstenfeld* kohtaan 18, jossa todetaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, että unionin oikeuden säännöksellä voi olla välitön oikeusvaikutus, jos se on sekä ehdoton että riittävän täsmällinen. Ehdottomuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että säännöksessä asetetaan jäsenvaltiolle velvollisuus ilman lisäehtoja, eikä sen soveltamisella jää jäsenvaltion omaa harkintavaltaa. Säännöksen katsotaan olevan riittävän täsmällinen, sanamuodon niin selkeä, että yksityinen voi vedota siihen suoraan tuomioistuimissa ja oikeus voi tehdä päätöksen tämän EU-säännöksen nojalla ilman, että kansalliseen lainsäädäntöön tarvitsee tehdä muutoksia.

Näiden perusteella EUT katsoo, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaan saamisten perimistä koskevan poikkeuksen katsotaan olevan sanamuotonsa puolesta ehdoton, sillä se ei sisällä mitään lisäehtoja, eikä jätä jäsenvaltiolle harkintavaltaa. Kyseisen säännöksen mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat talletus- ja käyttötilejä, maksuja, tilisiirtoja, saamisia, shekkejä ja muita siirrettäviä asiakirjoja, lukuun ottamatta saamisten perimistä. Nämä edellä mainitut asiat johtavat siihen, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaan saamisten perimistä koskevalla poikkeuksella on välitön oikeusvaikutus.¹⁷⁶

Tuomiossa EUT muistuttaa, että kansallisen tuomioistuimen tulee ensisijaisuus periaatteen mukaisesti tulkita kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle unionin oikeuden mukaisesti. Tässä tapauksessa kansallisen tuomioistuimen tulee selvittää, pystyykö se tulkitsemaan arvonlisäverolakia siten, että lopputuloksena panttausmuotoinen

---

¹⁷⁶ C-232/24, Kosmiro, tuomion kohdat 71–75.

factoring on saamisten perintää koskeva palvelu. Jos arvonlisäverolain sanamuoto mahdollistaa kyseisen tulkinnan voi tuomioistuin tulkita kansallista lakia EU-oikeuden mukaisesti. Kansallista lakia ei kuitenkaan saa tulkita niin, että se on vastoin sen selvää sanamuotoa. Jos EU-oikeuden mukainen tulkinta ei ole mahdollinen ilman *contra legem*-tulkintaa täytyy kansallisen tuomioistuimen antaa etusija EU-oikeudelle. Kansallisen tuomioistuimen täytyy tehdä näin omasta aloitteestaan, eikä sen tarvitse odottaa, että kansallista lakia muutetaan.¹⁷⁷

Tuomio *C-232/24, Kosmiro* on merkittävä suomalaisen lainsäädännön näkökulmasta, koska siinä arvioidaan, miten Suomen kansallista arvonlisäverolakia tulee tulkita. Factoringia on pidetty Suomessa verottomana rahoituspalveluna vielä tuomion *C-305/01, MKG:n* jälkeenkin, kunnes KHO vuonna 2013 tuomiossaan 2013:129 totesi aidon factoringin olevan saamisten perintää. Päätöksessään 2022:17 korkein hallinto-oikeus katsoi, että suorite voidaan jakaa kahteen osaan, luotonantoon ja saamisten perintään. Tämän jälkeen factoringia ei ole kohdeltu arvonlisäverottomana rahoituspalveluna, vaan aito factoring on ollut saamisten perintää ja epäaito factoring on jaettu luotonantoon ja saamisten perintään.

Tätä tutkielmaa kirjoitettaessa ei korkein hallinto-oikeus ole antanut lopullista päätöstä asiaan¹⁷⁸, johon tapaus *C-232/24, Kosmiro* perustuu. EUT:n tuomiosta voidaan kuitenkin tehdä johtopäätös, että jatkossa suomessa sekä kauppanuotoinen että panttausmuotoinen factoring on saamisten perintää. EUT on tuomiossa *C-232/24, Kosmiro* määritellyt, että tämän kaltaisissa tapauksissa kyse on yhdestä jakamattomasta suorituksesta, jonka pääasiallinen luonne on saamisten perintä. Saamisten perintä on nimenomaisesti arvonlisäverodirektiviin 135 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan verollista palvelua. EUT on lisäksi todennut, että kyseinen arvonlisäverodirektiviin 135 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukainen poikkeus on riittävän ehdoton ja täsmällinen, jolloin sillä on välitön oikeusvaikutus. Tämä ei siis jätä KHO:lle liikkumavaraa koskien sitä, miten kyseistä kohtaa

---

¹⁷⁷ *C-232/24, Kosmiro*, tuomion kohdat 76–78.

¹⁷⁸ Välipäätös KHO 2024:38.

tulee tulkita. Ensisijaisuusperiaatteen mukaisesti kansallisen tuomioistuimen tulee tulkita arvonlisäverodirektiiviä mahdollisimman pitkälle unionin oikeuden mukaisesti. Tässä tapauksessa se merkitsee sitä, että kyseisenlaisia kauppaja- ja panttausmuotoisissa factoring-järjestelyjä ei voida pitää arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista luotonantoa tai muuta rahoituksen järjestämistä vaan se tulee katsoa saamisten perinnäksi, joka on arvonlisäverollista.

4.3.3 Arvonlisäverodirektiivin ja arvonlisäverolain erot koskien luottojen myöntöä

Arvonlisäverodirektiivin- ja arvonlisäverolain luottojen myöntöä määritelmien yksi eroista on luotonvälitys. Arvonlisäverodirektiivissä luotonvälitys on mainittu erikseen verosta vapautetuksi, kun taas arvonlisäverolaissa sitä ei mainita lainkaan. Kuitenkin edellä esitetyn mukaisesti hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi todetaan, että verotonta olisi myös luotonvälitys. Luotonvälityksen voidaankin katsoa sisältyvän arvonlisäverolaissa mainittuun muun rahoituksen järjestämiseen, sillä arvonlisäverodirektiivi itsessään säättää, että jäsenvaltioiden on vapautettava luotonvälitys. Tällöin se ei jätä harkintavaltaa, eikä jäsenvaltio voi laajentaa tai kaventaa käsitettä. Tämä johtuu siitä, että EUT on määritellyt nämä käsitteet itsenäisiksi, jonka tarkoituksena on, että käsitettä tulkitaan kaikissa jäsenmaissa yhtenäisesti. Se, mitä muu rahoituksen järjestäminen pitää sisällään, ei mainita arvonlisäverolaissa, eikä sitä ole määritelty tarkasti myöskään hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi.¹⁷⁹ Oikeuskäytännössä muuksi rahoituksen järjestämiseksi on katsottu eräänmättömien lainojen myyntiä, kun niitä käytettiin ostajan liikkeelle laskemien joukkolainojen vakuutena¹⁸⁰, vieraan pääoman hankkimista ja kokoamista asiakkaalle¹⁸¹ ja luotonvälitystä.¹⁸² Jäsenvaltio ei siis voi laajentaa tai kaventaa arvonlisäverodirektiivissä säädetyn luotonannon verovapauden käsitettä.

---

¹⁷⁹ Ahonen & Kaksonen, 2025, s. 297.

¹⁸⁰ KHO 28.2.2025/386, asiassa annettu välipäätös ja KHO tehnyt ennakkoratkaisupyyntö EUT:lle.

¹⁸¹ KVL 80/2003.

¹⁸² KHO 2009:97, KVL 81/2003.

Arvonlisäverolaissa ja arvonlisäverodirektiivissä on luotonvälityksen lisäksi factoringtoiminnan osalta ristiriitaisuuksia. Arvonlisäverodirektiivin mukaan saamisten perintä katsotaan verolliseksi toiminnaksi, joten sen mukaisesti factoring olisi verollista toimintaa.¹⁸³ Hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi on kuitenkin arvonlisäverolain osalta todettu, että verotuksen neutraalisuuden varmistamiseksi arvonlisäverolaissa poiketaan factoringin osalta arvonlisäverodirektiivin määräyksistä.¹⁸⁴ Tähän tulkintaan tuli kuitenkin muutos, kun korkein hallinto-oikeus antoi ennakkopäätöksen KHO 2013:129¹⁸⁵. Tapauksessa oli kyse aidon factoringin¹⁸⁶ verokohtelusta ja siitä, tuliko yhtiön toimintaa pitää arvonlisäverosta vapautettuna luotonantona vai verollisena saamisten perintänä. KHO päätyi äänin 3–2 sen kannalle, että kyseessä on arvonlisäverollinen saamisten perintä. KHO perusteli kantaa sillä, että direktiivin ja EUT:n oikeuskäytännön mukaisesti kyseisessä toiminnassa, jossa yhtiö osti saamisia, kantoi luottoriskin ja laskutti asiakkailta palkkion, on kyse saamisten perinnästä, joka on arvonlisäverollista. KHO nojautui perusteluissaan tuomioon *C-305/01 MKG*, jonka mukaan saamisten perintä kattaa kaikki factoringin muodot.¹⁸⁷

Hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi esiintuoduilla määritelmillä on todennäköisesti haluttu tuoda laajoilla termien käytöllä mahdollisuudet määritellä käsitteitä jatkosakin arvonlisäverolain ja arvonlisäverodirektiivin tarkoituksen mukaisesti, ilman jatkuvia lainmuutoksia. Tärkeimmäksi voidaan kuitenkin katsoa, että sillä kuka palvelun tekee tai miten ei ole merkitystä vaan sillä mikä palvelun todellinen luonne on.

---

¹⁸³ EUVL L 347, 11.12.2006, s. 28.

¹⁸⁴ HE 88/1993 vp, s. 68.

¹⁸⁵ Jovio, 2023b, s. 353.

¹⁸⁶ Aito factoring tarkoittaa, että saatavien myynnin yhteydessä luottoriski siirtyy ostajalle. Epäaidossa factoringissa luottoriski ei siirry ostajalle.

¹⁸⁷ Jovio, 2023b, s. 354.

5 Johtopäätökset

Arvonlisävero on yleinen ja välillinen kulutusvero, jonka lopullinen maksaja on tavaran tai palvelun loppukäyttäjä. Suomen arvonlisäverolaki toimeenpanee EU:n arvonlisäverodirektiivin, jonka tarkoituksena on harmonisoida Euroopan unionin jäsenvaltioiden arvonlisäverojärjestelmiä. Harmonisoinnin tarkoituksena on varmistaa verotuksen neutraalisuus sisämarkkinoilla.

Tässä tutkimuksessa on pyritty vastaamaan siihen, miten luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen on määritelty arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan ja EU:n arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan. Toiseksi tutkimuksessa on selvitetty sitä, millä perusteilla luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen katsotaan arvonlisäverottomaksi rahoituspalveluksi oikeuskäytännön ja oikeuslähteiden perusteella.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta luotonannon olevan EU-oikeuden itsenäinen käsite, joka on muotoutunut oikeuskäytännön perusteella. Oikeuskäytännön perusteella luotonantona pidetään liiketoimea, jossa luovutetaan pääomaa toisen käyttöön vastiketta vastaan määräajaksi. Vastikkeen ei tarvitse olla korkoa vaan se voi olla myös muussa muodossa ja muulla nimikkeellä. Vastikkeen osalta olennaisinta luotonannossa on, että korvaus käytöstä kertyy siltä ajalta, kuin pääoma on velallisen käytössä. Luotonantoon on katsottu kuuluvan olennaisena osana luottoriski siitä, maksaako velallinen pääoman takaisin. Sillä aiheutuuko luottotappioriski velallisen maksukyvyttömyydestä vai velallisen maksulaiminlyönneistä ei ole merkitystä. Luotonantoa määriteltäessä voidaan todeta, että muodolliset perusteet eivät ratkaise, vaan liiketoimen taloudellinen sisältö.

Arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty luottojen luottojen välitys on arvonlisäverosta vapaata. Luottojen välityksen käsitettä ei ole määritelty direktiivissä tarkemmin, vaan sen sisältö on muotoutunut unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Luottojen välittäjän toiminta muodostaa oman itsenäisen palvelun, jonka päämääränä on, että luotonantaja ja luotonsaaja tekevät keskenään

luottosopimuksen. Arvonlisäverosta vapauttaminen ei riipu siitä, onko välittäjä sopimus-suhteessa luotonantajaan vai luotonhakijaan tai onko välittäjällä suora yhteys molempiin. Olennaisinta on, että palvelu täyttää luottojen välityksen erityiset ja olennaiset tehtävät. Vastikkeen osalta voidaan todeta, että tyypillisesti luottojen välityksen ollessa kyseessä välityspalkkio maksetaan vain silloin, kun sopimus osapuolten välille tosiasiallisesti syntyy. Tämä osoittaa sen, että palvelun pääasiallisena sisältönä on luoton välitys.

Arvonlisäverolain 41 §:n mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta rahoituspalvelujen myynnistä ja 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rahoituspalveluna pidetään luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä. Tämä määritelmä poikkeaa arvonlisäverodirektiivin sanamuodosta, sillä arvonlisäverodirektiivissä ei ole mainintaa muu rahoituksen järjestäminen. Vastaavasti arvonlisäverolaissa ei ole erikseen säädetty luottojen välitystä arvonlisäverosta vapaaksi. Hallituksen esityksessä arvonlisäverolaiksi on todettu, että luotonanto ja muu rahoituksen järjestämien kattaa perinteisen luotonannon lisäksi uudet luotonannon muodot. Verottomina rahoituspalveluina pidetään luotonvälitystä, rahoituksen kokoamista useasta eri lähteestä, luottokorttirahoitusta, ja osamaksukaupan rahoitusta.

Kansallisen oikeuskäytännön perusteella arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa arvonlisäverosta vapaana luotonantona pidetään järjestelyjä, joissa palveluntarjoaja asettaa vastapuolen käyttöön pääomaa tai luottolimiitin ja saa tästä vastikkeeksi korkoa tai muuta siihen rinnastettavaa korvausta ja kantaa luottoriskin.

Muuna rahoituksen järjestämisenä kansallisessa oikeuskäytännössä on pidetty palveluja, joissa palveluntarjoaja järjestää tai välittää rahoitusta asiakkaalle kolmannelta taholta, saattaa luotonantajan ja luotonsaajan yhteen, sekä edistää luottosopimusten syntymistä. Olennaisena pidetään, että palvelu muodostaa itsenäisen taloudellisen kokonaisuuden, jonka päämäärä on hankkia asiakkaalle rahoitusta. Pelkät tekniset tai hallinnolliset toimet eivät siten täytä muun rahoituksen järjestämisen tai luottojen välityksen tunnusmerkkejä.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että kansallisessa oikeuskäytännössä luotonannon, luottojen välityksen ja muun rahoituksen järjestämisen käsitteiden sisältö perustuu vahvasti arvonlisäverodirektiivin tulkintaan ja EUT:n oikeuskäytäntöön. Luotonanto ja muu rahoituksen järjestäminen katsotaan arvonlisäverottomaksi rahoituspalveluksi, kun taloudellinen päämäärä on tarjota tai järjestää asiakkaalle rahoitusta ja palvelu täyttää arvonlisäverodirektiiviin ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä määriteltujen luotonannon ja luottojen välityksen tunnusmerkit.

Rajanvedosta arvonlisäverottoman rahoituspalvelun ja arvonlisäverollisen palvelun välillä esimerkkinä voidaan antaa factoringpalvelu, joka on EUT:n oikeuskäytännön mukaan arvonlisäverollista saamisten perintäpalvelua, vaikka siinä olisi mukana luotonannon elementti. Tätä EUT:n jo aiemmin oikeuskäytännössä vahvistamaa linjaa EUT, jatkoi myös uusimmalla tuomiollaan *C-232/24, Kosmiro*. Kyseisessä tuomioissa EUT myös katsoi, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d alakohdan poikkeus koskien saamisten perintää on riittävän täsmällinen ja ehdoton, että sillä on välitön oikeusvaikutus. Kyseinen tuomio vaikuttaa suomen kansalliseen lainsäädäntöön, sillä factoringin, jonka taloudellinen päämäärä on velallisen saamisten perintä ja niihin liittyvän riskin kantaminen ei katsota olevan arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan luotonantoa tai muuta rahoituksen järjestämistä. Tuomiossa *C-232/24 Kosmiro* EUT on tulkinnut säännöstä niin tarkasti, ettei kansalliselle tuomioistuimelle jää juurikaan liikkumavaraa tulkinnan suhteen. Rahoituspalvelujen verovapauden ollessa poikkeus, tulee sitä tulkita suppeasti. Kansallisen tuomioistuimen tulee tulkita arvonlisäverolakia niin pitkälle kuin mahdollista unioninoikeuden mukaisesti, ja mikäli niiden suhteessa on ristiriitaa, tulee etusijaperiaatteen mukaisesti antaa arvonlisäverodirektiivin ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön tulkinnalle etusija.

Arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen muu rahoituksen järjestäminen käsitteenä on laaja ja jättää paljon tulkinnan varaa. Vaikka lainsäätäjään tarkoituksena on ollut jättää liikkumavaraa uusille rahoitusmuodoille, on nykyinen sanamuoto

ongelmallinen. Muu rahoituksen järjestäminen käsite on rakentunut pitkälti oikeuskäytännön kautta. Tämä osaltaan heikentää oikeusvarmuutta ja verotuksen ennakoitavuutta.

Vuoden 2007 arvonnisäverodirektiivin vakuutus- ja rahoituspalveluiden muutosesityksen yhteydessä esitettiin myös neuvoston asetus koskien kyseisiä palveluja. Asetusesityksessä oli lueteltu palveluja, joiden katsottiin olevan verotonta luotonantoa ja luotonvälitystä sekä sellaisia palveluja, joiden ei katsota täyttävän niiden erityisiä ja olennaisia tehtäviä. Vaikka kyseinen luettelo ei ollut tyhjentävä, olisi se kuitenkin voimaan tullessaan selkeyttänyt arvonnisäverolain 42 § 1 momentin 2 kohdan sisältöä. Todennäköisesti tuolin olisi arvonnisäverolakiin tehty myös muutoksia arvonnisäverodirektiivin muutoksen vuoksi.

Arvonnisäverodirektiivin ja arvonnisäverolain sanamuotojen eroavaisuuksien vuoksi arvonnisäverolain sanamuodon perusteella arvonnisäverolain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan pykälä vaikuttaa antavan laajemman tulkintavaran sille, mikä on verotonta rahoituspalvelua. EUT kuitenkin korostaa tuomiossa *C-232/24 Kosmiro*, että kansallinen tuomioistuin ei voi tulkinnallaan laajentaa 135 artiklan 1 kohdan d alakohtaa sovittaakseen sitä yhteen kansallisen lainsäädännön kanssa, mikäli se johtaisi unionin oikeuden vastaiseen lopputulokseen.

Jatkotutkimuksen aiheena, voisi tutkia tarkemmin saamisten perinnän ja luotonannon rajanvetoa arvonnisäverotuksessa. Oikeuskäytännön pohjalta voitaisiin analysoida mille seikoille unionin tuomioistuin ja kansallisen tuomioistuin on antanut merkitystä arvioi-
dessaan, onko kyse saamisten perinnästä vai luotonannosta. Asiaa voitaisiin tarkastella esimerkiksi factoringpalvelujen eri muotojen kautta.

Lähteet

Ahonen, P. & Kaksonen, K. (2025). Rahoituspalveluiden arvonlisäverokäsittelyndirektiivin mukaisuus ja finanssisektorin arvonlisäverosäätelyn tulevaisuus. *Verotus* 3/2025, s. 296–306.

Ahopelto, L., Ojala, M., Paavolainen, J., Saari, A., Sääskilahti, J., Takalo, T. (2024) *Arvonlisäverotus 2024*.

Antonov, L. (2024), Value added tax on financial services in the EU: The complete story, *Review of European and comparative law*, 58(3). Noudettu 20.10.2025 osoitteesta <https://czasopisma.kul.pl/index.php/recl/article/view/17166/15329>

Anttila, R., Jokinen M., Nieminen, A., Pikkujämsä, M. & Äärilä, L. (2024) *Arvonlisäverotus*. Alma Talent Oy.

Hirvonen, A. (2011). Mitkä metodit? — Opas oikeustieteen metodologiaan. Yleisen oikeustieteen julkaisuja 17. Noudettu 9.2.2025 osoitteesta

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/20149471-38b2-4cc8-94b7-2f6b3feed81d/content>

Hirvonen, A. & Walta, V. (2019). Luotonanto pankkisektorin ulkopuolelta kasvussa. Noudettu 11.5.2025 osoitteesta

<https://publications.bof.fi/bitstream/handle/10024/51758/eurotalousanalyysi.pdf?sequence=1>

Hokkanen, M., Johansson, A., Joki-Korpela, T., Jokinen, M., Kallio, M., Laitinen, J., Pokkinen, M., Salomaa, P., Virtanen, M. (2013). Arvonlisäverodirektiivi ja muu eurooppaoikeus arvonlisäverolain tulkinnassa. Teoksessa *Arvonlisäverotus: EU-tuomioistuimen ratkaisut ja niiden tulkinta*. KHT-media Oy.

Joki-Korpela, T. & Virtanen, M. (2013). Arvonlisäverodirektiivi ja muu eurooppaoikeus arvonlisäverolain tulkinnassa. Teoksessa *Arvonlisäverotus: EU-tuomioistuimen ratkaisut ja niiden tulkinta*. KHT-media Oy.

Jovio, H. (2023a). Rahoituspalvelujen arvonlisäverotuksen ajankohtaisia haasteita- Osa 1. *Verotus*, 2/2023, 157–167.

Jovio, H. (2023b). Rahoituspalvelujen arvonlisäverotuksen ajankohtaisia haasteita- Osa 2. *Verotus*, 2/2023, 347–358.

- Juanto, L., Punavaara, S. & Saukko, P. (2018). Arvonlisäverotus ja muu kulutusverotus. Alma Talent.
- Jääskeläinen, T. & Ruohola, T. (2021). Liittymisperiaate arvonlisäverotuksessa ja KHO:n ratkaisu 2022:99. Verotus, 2/2021, 195–202.
- Kontkanen, E. (2003). Tekniikkaa vai rahoituspalvelua- rahoituspalvelujen rajanvetokysymyksiä arvonlisäverotuksessa. Verotus, 4/2003, 432–443.
- Laitinen, J. & Pokkinen, M. (2013). Liittymisperiaate. Teoksessa Arvonlisäverotus: EU tuomioistuimen ratkaisut ja niiden tulkinta. KHT-media Oy.
- Lamppu, K. & Ruohola, T. (2023). Arvonlisäverotus käytännössä. Alma Talent.
- Määttä, K. (2014). Verolakien tulkinta. Edita Publishing.
- Määttä, K. (2015). Arvonlisäverolain tulkintaongelmat. Kauppakamari.
- Määttä, K. (2024). Oikeuslähdeoppi lakien tulkinnassa – I lähtökohtia tarkasteluun.
- Myrsky, M. & Ossa, J. (2008). Verotuksen perusteet. Talentum.
- Niemi, M. (2014). Luotto-oikeus: luottotyytit, perintäprosessit ja takaisinsaanti.
- Pokkinen, M. (2022). KHO ratkaisi emoyhtiön treasury-toiminnan arvonlisäverokäsittelyn. Noudettu osoitteesta <https://uutishuone.pwc.fi/kho-ratkaisi-emoyhtion-treasury-toiminnan-arvonlisaverokasittelyn/>
- Raitio, J. (2016). Euroopan unionin oikeus. Talentum Pro.
- Rauhanen, T. (2015). Laaja pohja ja yksi verokanta-visio tehokkaasta arvonlisäverosta. Noudettu 25.6.2025 osoitteesta <https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2015/09/rauhanen.pdf>
- Rautiainen, P., Kostianen, A., Kurki, V., Soininen, M. & Määttä, T. (2023). Oikeus ja sen tutkiminen. Vastapaino.
- Rother, E. (2003). Eurooppaoikeus ja arvonlisäverotus. WSOY.
- Salo, M. (2016). Vastikkeellisuus arvonlisäverotuksen soveltamisalaa rajaavana vaatimuksena Suomessa ja Ranskassa. Verotus 1/2016, 55–64.
- Sirpoma, P. & Tannila, E. (2014). Arvonlisäverotus käytännönläheisesti, Bookwell Oy.
- Svensk, N. (2007). Rahoitusmarkkinoiden arvonlisäverotusongelma-tekniinen vai taktinen? Verotus, 2/2007, 181–196.

Tannila, E. & Virtanen, M. (2018). EUT:n arvonlisäveropäätökset. Verotus 3/2018, 119–122.

Tepora, J. (2022). Rahoitusmuodot ja vakuudet. Kauppakamari.

Unionin yleiselle tuomioistuimelle annetaan toimivalta käsitellä ennakkoratkaisupyyntöjä kuuteen aihepiiriin kuuluvissa erityisasioissa (lehistötiedote nro 125/24, 12.8.2024) Noudettu 8.11.2025 osoitteesta <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-08/cp240125fi.pdf>

Wuolijoki, S. (2022). Pankkioikeus I. Alma Talent.

Wuolijoki, S. (2023). Pankkioikeus II. Alma Talent.

Äärilä, L. (2020). Poimintoja arvonlisäverolain ja arvonlisäverodirektiivinen eroavaisuuksista. Verotus, 5/2020, 578–585.

Virallislähteet

HE 295/1992 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskevaksi lainsäädännöksi

HE 88/1993 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle arvonlisäverolaiksi

Euroopan unionin neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä, annettu 28.11.2006. EUVL L 347, 11.12. 2006 s. 1–118. Noudettu 30.11.2025 osoitteesta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0112>

Euroopan komissio. (2007a). Ehdotus Neuvoston direktiiviksi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelun osalta. KOM (2007) 747 lopullinen, 28.11.2007. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52007PC0747> noudettu 21.7.2025

Euroopan komissio (2007b). Ehdotus Neuvoston asetukseksi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelun osalta. KOM (2007) 747 lopullinen, 28.11.2007.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007PC0746>

noudettu 30.11.2025.

Euroopan komissio. (2020a). Tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskeva toimintasuunnitelma elpymisstrategian tueksi. KOM (2020) 312 lopullinen, 15.7.2020. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e8467e73-c74b-11ea-adf7-01aa75ed71a1.0011.02/DOC_1&format=PDF noudettu 31.8.2025

Euroopan komissio. (2020b). Combined evaluation roadmap/inspection impact assessment. Verotuksen ja tulliliiton pääosasto. Noudettu 15.9.2025 osoitteesta https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12671-Rahoitus-ja-vakuutuspalveluja-koskevat-ALV-saannot-tarkistaminen_fi

Verohallinto. (2024). Rahoituspalvelut arvonlisäverotuksessa. (Diaarinumero VH/2893/00.01.00/2023). Annettu 22.8.2024. Noudettu 22.12.2025 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/333399/rahoituspalvelut-arvonlisaverotuksessa/>

Oikeustapausluettelo

European unionin tuomioistuin

EUT C-6/64, *Flaminio Costa v Enel*

EUT C-154/80, *Coöpertieve Aardappelenbewaarplaats GA*

EUT C-320/88, *Shipping and Forwarding Enterprise Safe BV*

EUT C-281/91, *Muys' en De Winter*

EUT C-16/93, *R.J. Tolsma*

EUT C-317/94, *Elida Gibbs LTD*

EUT C-2/95, *Sparekassernes Datacenter*

EUT C-235/00, *CSC Financial services*

EUT C-305/01, *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*

EUT C-453/05, *Volker Ludwig*

EUT C-164/16, *Mercedes-Benz Financial Services*

EUT C-692/17, *Paulo Nascimento Consulting*

EUT C-235/18, *Vega International*

EUT C-801/19, *Franck*

EUT C-250/21, *O. Fundusz*

EUT C-232/24, Kosmiro

Kansalliset ratkaisut

Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätökset

KHO 1998:85

KHO 2009:97

KHO 2013:129

KHO 2017:38

KHO 2021:17

KHO 2022:17

KHO 2022:128

KHO 2024:38

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut

KHO 28.2.2025/386

Keskusverolautakunta

ennakkopäätökset

KVL 80/2003

KVL 81/2003